

Ote Pohjanlahden, Itämeren ja Pohjanmeren muutettuja merialuesuunnitelmia koskevasta ehdotuksesta

Espoon kuulemisasiakirja (diaarinumero 03746-2022) Ote muutettuja merialuesuunnitelmia koskevasta ehdotuksesta: Luvut 2, 3 ja 4

14.9.2023

**Havs
och Vatten
myndigheten**

Ote merialuesuunnitelmista ennen kansainvälistä kuulemista

Ruotsin meri- ja vesiviranomainen järjestää kuulemisen Pohjanlahden, Itämeren ja Pohjanmeren muutettuja merialuesuunnitelmia koskevan ehdotuksen ja siihen liittyvän vaikutustenarvioinnin johdosta.

Tämä on ote muutettuja merialuesuunnitelmia koskevasta ehdotuksesta, joka sisältää Pohjanlahden ja Itämeren merialuesuunnitelmat. Tähän liittyvä vaikutustenarviointi esitetään erillisessä asiakirjassa. Lyhennelmä sisältää luvut 2, 3 ja 4 asiakirjasta *Pohjanlahden, Itämeren ja Pohjanmeren muutettuja merialuesuunnitelmia koskeva ehdotus – kuulemisversio*. Asiakirja sisältää ehdotuksia merialueen sopivimmasta käytöstä ja siitä, miten yhteensopimattomia käyttötarkoituksia tulee käsitellä ja miten käsittelemme kansallisia ja yleisiä etuja.

Asiakirjat ovat luettavissa kokonaisuudessaan ruotsiksi ja englanniksi osoitteissa www.havochvatten.se ja havochvatten.se/en.

Hallituksen toimeksianto uusista energian talteenottoalueista

Ruotsin meri- ja vesiviranomainen on laatinut kuulemisehdotuksen hallituksen toimeksiannon puitteissa merialuesuunnitelmien uusista tai muuttuneista energian talteenottoalueista.

Toimeksiannon tavoitteena on mahdollistaa 90 terawattitunnin lisätuotanto merellä nykyisiin merialuesuunnitelmiin (M2022/00276) sisältyvän suunnittelun lisäksi. Kokonaistavoite on tällöin 120 terawattituntia. Energian talteenottoon liittyvällä käyttötarkoituksella tarkoitetaan merituulivoimaa.

Toimeksiannon mukaisesti merituulivoimalla on ehdotuksessa pääpaino. Merituulivoiman suunnittelun lähtökohtana on ollut ensisijaisesti Ruotsin energiaviranomaisen laatima ja hallitukselle maaliskuussa 2023 toimitettu aineisto, joka koskee merialuesuunnitelmien uusia tai muuttuneita energian talteenottoalueita.

Ehdottamiemme energian talteenottoalueiden lisäksi esittelemme myös vaihtoehtoisia alueita. Ne on merkitty asemakarttoihin eri tavoin. Kuulemisen aikana vaihtoehtoisia alueita on harkittava ehdotettujen alueiden mahdollisina korvaajina tai täydentäjinä. Toivomme kuulemisen aikana näkemyksiä sekä ehdotetuista alueista että vaihtoehtoisista alueista.

Vuoropuhelu ja kansainvälinen kuuleminen

Naapurimaiden kuuleminen kestää marraskuusta 2023 helmikuuhun 2024. Syksyllä 2023 järjestetään kansallinen kuuleminen Ruotsin viranomaisten, lääninhallitusten, kuntien, toimiala- ja etujärjestöjen sekä muiden asiaankuuluvien toimijoiden kanssa. Se on ensimmäinen merialuesuunnitteluprosessin kahdesta virallisesta kansallisesta vuoropuheluvaiheesta.

Merialuesuunnitelmia koskeva lopullinen ehdotus on toimitettava Ruotsin hallitukselle viimeistään joulukuussa 2024.

Sisältö

Sisällysluettelo

Ote merialuesuunnitelmista ennen kansainvälistä kuulemist.....	2
1. Merialuesuunnitelmia koskevat yleiset ohjeet ja näkökohdat.....	5
1.1. Visio ja tavoitteet.....	5
1.2. Ohjeet sopivimmasta käytöstä ja erityinen huomio.....	11
1.3. Yleiset näkökohdat.....	16
2. Pohjanlahti: Ohjeet ja näkökohdat.....	36
2.1. Perämeri.....	40
2.2. Selkämeren pohjoisosa ja Merenkurkku.....	47
2.3. Selkämeren eteläosa.....	53
3. Itämeri: Ohjeet ja näkökohdat.....	61
3.1. Itämeren pohjoisosa ja Ahvenanrauma.....	65
3.2. Itämeren keskiosa.....	72
3.3. Itämeren kaakkoisosa.....	81
3.4. Itämeren eteläosa.....	89
3.5. Itämeren lounaisosa ja Juutinrauma.....	95

1. Merialuesuunnitelmia koskevat yleiset ohjeet ja näkökohdat

1.1. Visio ja tavoitteet

Visio – meri 2050

Merialuesuunnitelma on ennakoiva, ja sen on tarkoitus auttaa muovaamaan tulevaisuudesta halutunlainen. Merialuesuunnitelmien tavoitevuosi on 2040. Samalla vuotta 2050 käytetään visiovuotena herättämään keskustelua ja ajatuksia suunnittelun pitkän aikavälin näkökulmasta.

Merialuesuunnitelmissa katsotaan vuoteen 2050, ja ne perustuvat visioon siitä, miten merialueita käytetään, edellyttäen, että suunnittelun tavoitteet saavutetaan. Visio edustaa tilaa, jonka merialuesuunnittelu auttaa toteuttamaan.

Vuonna 2050 hyödynnämme merialueita kilpailukykyisten, innovatiivisten ja ekologisesti kestävien merielinkeinojen avulla. Meren ympäristön tila on hyvä ja biologinen monimuotoisuus rikasta. Suojellemme ja kehitämme meren luonto- ja kulttuuriympäristöjä ja hyödynnämme sen ekosysteemipalveluja. Virkistysarvoja ja -mahdollisuuksia on runsaasti. Merestä on iloa ja hyötyä kaikille. Elinkeinoelämä ja hallinto toimivat yhteistyössä, ja merialuesuunnitelmat tuovat siihen kokonaisvaltaista näkemystä, ennakointia ja ennustettavuutta. Vuonna 2050 elämme rauhassa ja vapaudessa Itämeren ja Pohjanmeren alueilla. Ilmastonmuutos on hidastunut ja olemme sopeutuneet muuttuviin olosuhteisiin.

Suunnittelun tavoitteet

Merialuesuunnitelmiin on sisällytettävä elinkeinopoliittiset, sosiaaliset ja ympäristöön liittyvät tavoitteet. Merialuesuunnitteluprosessin toteuttamisen tueksi on asetettu kymmenen suunnittelutavoitetta. Suunnittelun tavoitteet perustuvat yhteiskunnallisiin tavoitteisiin, lainsäädäntöön, kansallisiin strategioihin ja muuhun relevanttiin tietoon (Kuva 1.1-1). Mukana on sekä maailmanlaajuisia että kansallisia tavoitteita ja strategioita, mukaan lukien YK:n kestävä kehityksen tavoitteet ja EU:n strategiat, jotka liittyvät meri- ja merenkulkukysymyksiin, ympäristöön, ilmastoon ja energiaan. Kansallisella tasolla on otettu huomioon esimerkiksi meriympäristökysymyksiin liittyvät strategiat ja tavoitteet, erilaiset mereen liittyvät toiminnot sekä Ruotsin ympäristötavoitteet.

Suunnittelun tavoitteet laadittiin ensimmäisellä suunnittelukierroksella, mutta niitä on jonkin verran päivitetty tällä toisella kierroksella. Suunnittelun tavoitteet koostuvat yleisestä tavoitteesta, jota tukevat muut yhdeksän tavoitetta. Nämä yhdeksän on jaettu kahteen ryhmään: *edellytyksiä luoviin ja valmiuden luoviin* tavoitteisiin. Lyhyen aikavälin selkeät ja kattavat vaatimukset ryhmitellään *edellytyksiä luoviin*, kun taas asiat, joilla arvioidaan olevan laajoja vaatimuksia merellä ensisijaisesti pidemmällä aikavälillä, ryhmitellään *valmiuden luoviin*. Valmiutta koskevat tavoitteet kertovat siitä, että merialuesuunnittelussa tulee ottaa huomioon tulevaisuuden tarpeet ja toiminta.

Yleiset tavoitteet:

- Hyvän meriympäristön ja kestävän kehityksen edistäminen

Luodaan edellytyksiä:

- Aluekehitys, virkistys ja kulttuuriarvojen säilyttäminen
- Merten vihreä infrastruktuuri ja ekosysteemipalvelujen edistäminen
- Kestävä merenkulku
- Hyvä saavutettavuus
- Energiansiirto ja uusiutuva sähköntuotanto merellä
- Kestävä ammattikalastus
- Maanpuolustus ja turvallisuus

Luodaan valmius:

- Tuleva mineraalien louhinta ja hiilidioksidin varastointi
- Kestävän vesiviljelyn vakiinnuttaminen tulevaisuudessa

Yleiset tavoitteet: Hyvän meriympäristön ja kestävän kehityksen edistäminen

Merialuesuunnitelmissa on esitettävä kattavat paikalliset edellytykset kehitystarpeiden ja kestävän kehityksen tavoitteiden täyttämiseksi ja edistettävä samalla hyvän meriympäristön saavuttamista ja säilyttämistä.

Hyvää meriympäristöä kuvataan ennen kaikkea kansallisessa ympäristölaatutavoitteessa *"tasapainoinen meri sekä elinvoimainen rannikko ja saaristo"* ja sen täsmennyksissä. Merkityksellisiä ovat myös muut ympäristölaatutavoitteet, kuten *"rikas eläimistö ja kasvisto"*, *"rehevöitymättömyys"* ja *"myrkytön ympäristö"*, joissa kuvataan maasta ja ilmasta tulevien ympäristöongelmien vaikutusta mereen. Yksi täsmennyksistä on meriympäristöasetuksen mukainen ympäristön hyvä tila.

Kestävä kehitys liittyy muun muassa Ruotsin meristrategiaan ja EU:n vihreään sopimukseen, johon sisältyy esimerkiksi kestävän sinisen talouden kehittäminen.

Kehitys on kestävä, kun voimme taloudellisesti, ekologisesti ja sosiaalisesti tyydyttää nykyiset tarpeemme ja samalla tarjota tuleville sukupolville edellytykset vastata heidän tarpeisiinsa. Merialuesuunnittelun tärkeä lähtökohta on, että kestävä kehitys edellyttää hyvin toimivia ekosysteemejä. Ekosysteemiperustaisen lähestymistavan kokonaisnäkökulman mukaisesti ekosysteemin toimintoja tarkastellaan siksi useista aikaperspektiiveistä. Lisäksi tarkastellaan vaatimusten suoria, epäsuoria ja yhteenlaskettuja kumulatiivisia vaikutuksia mereen.

Tavoite: Edellytysten luominen aluekehitykselle, virkistykselle ja kulttuuriarvojen säilyttämiselle

Merialuesuunnitelmien on tarjottava paikalliset edellytykset kestäväälle kehitykselle, hyvälle elämänlaadulle, tasa-arvolle ja houkutteleville ympäristöille alueellisesti ja paikallisesti. Eri paikoissa ja alueilla on erilaiset edellytykset ja näkökulmat aluekehitykseen. Siksi merialuesuunnittelussa on pyrittävä luomaan hyvät edellytykset paikalliselle ja alueelliselle kehitykselle koko rannikkokaistaleella.

Merialuesuunnitelmilla on edistettävä tärkeiden luonto- ja kulttuuriarvojen säilyttämistä, otettava huomioon maisema sekä luotava edellytykset merielinkeinojen ja virkistystoiminnan kehittämiseksi. Virkistystoiminnalla, johon kuuluvat ulkoilu ja virkistyskalastus, on suuri merkitys ihmisten elämänlaadulle ja terveydelle.

Kulttuuriarvot ovat tärkeitä maisemakokemuksen, ihmisten identiteetin ja houkuttelevien elinympäristöjen luomisen kannalta. Meri sisältää nykyään suhteellisen tutkimattoman osan kulttuurihistoriallisista arvoistamme. Lisääntynyt tietämys meren kulttuuriarvoista edistää sekä paikallista että alueellista identiteettiä ja matkailuelinkeinoa. Kulttuuriarvoilla on myös itseisarvo.

Rannikon ja avomeren luonto- ja kulttuuriarvot ovat usein edellytys sille, että rannikkoyhteisöissä voidaan luoda mahdollisuuksia ammattikalastukselle ja matkailuelinkeinolle ja kehittää niitä edelleen. Myös muilla mereen liittyvillä toiminnoilla, jotka edistävät kehitystä ja kestäväää sinistä taloutta rannikkoalueella, on hyvät mahdollisuudet edistää työllisyyttä ja elämänlaatua.

Tavoite: Edellytysten luominen merten vihreälle infrastruktuurille ja ekosysteemipalvelujen edistämiseksi

Merialuesuunnitelmien on edistettävä hyviä ekosysteemejä ja ekosysteemipalvelujen kehittämistä. Niiden on tuettava uusien merellisten suojelualueiden perustamista kansallisten ja kansainvälisten tavoitteiden mukaisesti ja luotava edellytykset edustavuuden, toimivuuden ja ekologisten yhteyksien vahvistamiselle ja säilyttämiselle. Lisäksi merialuesuunnittelulla on edistettävä suojeltavien lajien ja luontotyyppien suotuisan suojelun tason ylläpitämistä. Suotuista suojelun taso on käsite, jota käytetään kuvaamaan olosuhteita, jotka ovat tarpeen luontotyyppin, elinympäristön tai tietyn lajin säilyttämiseksi pitkällä aikavälillä. Käsitettä käytetään luontotyypeistä ja lajeista, jotka on määritellyt erityisen arvokkaiksi eurooppalaisessa Natura 2000 -verkostossa.

Merialuesuunnitelmilla on edistettävä merten vihreän infrastruktuurin turvaamista. Vihreällä infrastruktuurilla tarkoitetaan ekologisesti toimivaa elinympäristöjen ja rakenteiden, luontoalueiden ja maisemoitujen elementtien verkostoa, joka suunnitellaan ja jota käytetään ja hoidetaan siten, että luonnon monimuotoisuus säilyy ja yhteiskunnalle tärkeitä ekosysteemipalveluja edistetään koko maisemassa. Vihreä infrastruktuuri on tärkeä edellytys ekosysteemipalvelujen edistämiseksi. Suunnitelmien on myös edistettävä meriympäristön elinympäristöjen ja niiden välisten vaellusreittien sekä lintujen muuttoreittien turvaamista. Merialuesuunnitelmien on luotava edellytykset meriympäristön tieteellisille tutkimuksille ja pitkäaikaiselle seurannalle.

Tavoite: Edellytysten luominen kestäväälle merenkululle

Merialuesuunnitelmien on luotava edellytykset ekologisesti, sosiaalisesti ja taloudellisesti kestäväälle merenkululle. Tämä koskee sekä lyhyen että pitkän matkan merenkulkua. Merenkululle annetaan riittävästi tilaa kasvaa, ja merialuesuunnitelmilla parannetaan meriturvallisuutta, koska onnettomuuksia tapahtuu vähemmän ja öljyvotojen tai muiden aineiden vuotojen ja muiden häiriöiden riskit pienenevät. Merialuesuunnitelmilla on luotava edellytykset tehokkaille kuljetusreiteille, joilla polttoaineenkulutus on alhainen ja merenkulun ympäristövaikutukset mahdollisimman vähäiset, erityisesti ekologisesti herkillä alueilla. On otettava huomioon, että Kansainvälinen merenkulujärjestö (IMO) on nimennyt Itämeren erityisen herkäksi merialueeksi (PSSA).

Tavoite: Edellytysten luominen hyvälle saavutettavuudelle

Merialuesuunnitelmien on luotava edellytykset meriliikennealan ja muun infrastruktuurin kehittämiseksi ja saatettava meri laajan yleisön ulottuville.

Meriliikennejärjestelmän hyvä saavutettavuus luo hyvät edellytykset pitää koko liikenneinfrastruktuuri koossa niin, että esimerkiksi tavaroiden siirtäminen maanteiltä ja rautateiltä meriliikenteeseen helpottuu. On luotava valmius fyysisen infrastruktuurin, kuten tulevien tunnelien tai siltojen, kehittämiseen.

Kalastusaluksilla on jatkossakin oltava hyvät edellytykset päästä merelle ja kalastustoiminnan kannalta tarpeellisiin satamiin ja käyttää niitä.

Meren käytölle merenalaisten kaapeleiden ja radiojärjestelmien muodossa tapahtuvan sähköisen viestinnän infrastruktuuriin on luotava paikalliset edellytykset. On myös luotava edellytykset sille, että ihmiset pääsevät merelle ulkoilu- ja virkistystarkoituksissa. Se voi edistää sekä kansanterveyttä että matkailuelinkeinon kehittymistä.

Tavoite: Edellytysten luominen energiansiirrolle ja uusiutuvalle energiantuotannolle merellä

Merialuesuunnitelmien on tuettava Euroopan sähköverkon integrointia ja liittämistä verkkoon sekä tarjottava edellytykset olemassa oleville, suunnitelluille ja mahdollisille merikaapeleille energiansiirtoa varten Ruotsissa sekä Ruotsin ja muiden maiden välillä. Tämä koskee myös kaasuputkia ja kaapeleita, joita käytetään merellä tapahtuvasta energiantuotannosta saatavan energian siirtoon.

Merialuesuunnitelmien on osaltaan edistettävä olosuhteiden luomista Ruotsin tulevalle fossiilitoman energian tuottamisen tarpeelle. Tässä suunnittelun on tuettava Ruotsin energiatavoitteita luomalla edellytyksiä merituulivoiman laajentamiselle.

On valmistauduttava muuntotyyppisiin uusiutuviin energialähteisiin perustuvaan muuhun avomerellä tapahtuvaan energiantuotantoon, ja merialuesuunnitelmien on luotava edellytyksiä uusien teknologioiden testaamiselle alueella.

Tavoite: Edellytysten luominen kestäväälle ammattikalastukselle

Merialuesuunnitelmilla edistetään ympäristön kannalta kestävää, resurssitehokasta, innovatiivista, kilpailukykyistä ja tietoon perustuvaa kalastusta osana ekosysteemipohjaista hallinnointia, johon sisältyy sekä kaloille että muille lajeille tärkeiden elinympäristöjen huomioon ottaminen. Hyvin hoidetut kalakannat ja kalojen elinympäristöt ovat kestävä ja kilpailukykyisen ammattikalastuksen edellytys.

Erityisen tärkeää on integrointi kaloille tärkeitä elinympäristöjä eli kutu- ja kasvualueita sisältävien rannikkoalueiden suunnitteluun.

Tavoite: Edellytysten luominen maanpuolustukselle ja turvallisuudelle

Merialuesuunnitelmien on luotava edellytykset Ruotsin ja Ruotsin etujen puolustamiselle sekä lyhyellä että pitkällä aikavälillä. Sekä sotilas- että siviilipuolustuksen toimijoille luodaan edellytykset harjoittaa toimintaansa, mukaan lukien harjoitusten järjestäminen erilaisissa olosuhteissa ja muu sotilaspuolustuksen kannalta tärkeä toiminta, kuten signaalitiedustelu. Merialuesuunnitelmien on

luotava myös edellytykset vastata Ruotsin strategisen huollon tarpeeseen rauhan aikana, kriisissä ja sodassa.

Tavoite: Valmiuden luominen mahdolliselle tulevalle mineraalien louhinnalle ja hiilidioksidin varastoinnille

On otettava huomioon, että rajallisten resurssien, kuten hiekan, soran ja muiden mineraalien, lisääntynyt hyödyntäminen sekä hiilidioksidin varastointi ilmastomuutoksen torjumiseksi voi olla merkityksellistä. Öljyn ja kaasun tuotannolla Ruotsin merialueella tai talousvyöhykkeellä ei kuitenkaan ole merkitystä.

Tavoite: Valmiuden luominen kestävän vesiviljelyn vakiinnuttamiselle tulevaisuudessa

Merialuesuunnitelmissa on oltava paikallinen valmius vesiviljelyn kehittämiseksi ja mahdollisuudet hyödyntää merta kestävään tuotantoon pintatehokkuuden osalta.

Kun otetaan huomioon vesiviljelyn kehityspotentiaali ja alan lisääntynyt tutkimus, vesiviljelystä rannikkoalueiden ulkopuolella voi tulla merkityksellistä tulevaisuudessa, joka sisältyy merialuesuunnittelun suunnittelukehykseen 2040 ja visiovuoteen 2050. Merialuesuunnittelussa on siksi otettava huomioon, että vesiviljely voi olla tulevaisuudessa merkityksellistä merialuesuunnitelma-alueilla.

Kuva 1.1-1 Suunnittelun tavoitteet ja joitakin yleisiä tavoitteita sekä edellytykset, jotka ovat olleet lähtökohtana suunnittelun tavoitteiden muotoilussa.

1.2. Ohjeet sopivimmasta käytöstä ja erityinen huomio

Kaavaselostus ja siihen liittyvät asemakartat ohjaavat merialueen käyttöä. Asemakartoista käyvät ilmi maantieteelliset alueet eri käyttötarkoituksiin ja erityisesti huomioitavat seikat. Tässä luvussa kuvataan, miten asemakarttoja tulee lukea sekä käyttötarkoitusten merkitys ja erityisesti huomioitavat seikat.

Asemakarttojen selvitykset

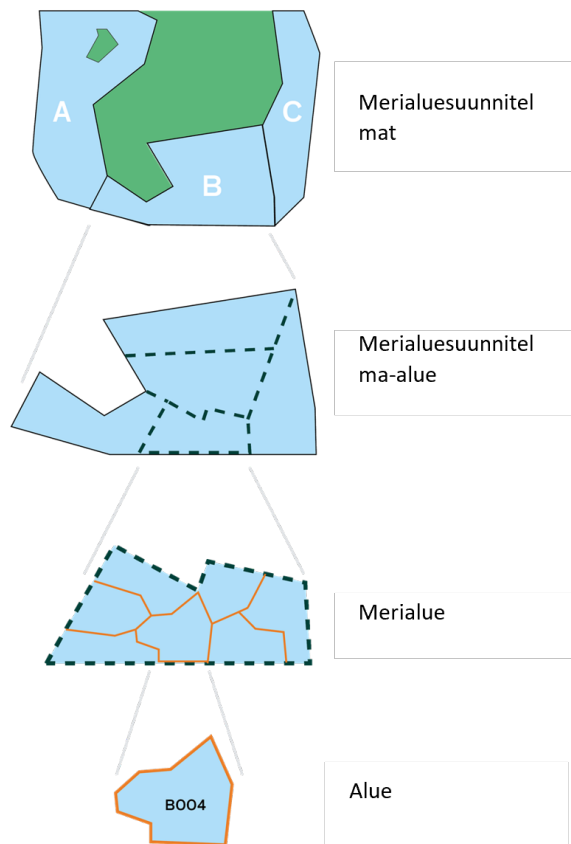
Asemakartan mukaiset käyttötarkoitukset on arvioitu sopivimmiksi, ja ne ovat ensisijaisia muihin käyttötarkoituksiin nähden. Muu käyttö alueella on sovittava määriteltyjen käyttötarkoitusten olosuhteisiin ja tarpeisiin hallinnoinnissa, suunnittelussa ja lupamenettelyssä.

Monissa tapauksissa useita käyttötarkoituksia on merkitty samassa paikassa sopivimmaksi. Niillä on tällöin samanasteinen etusija muihin käyttötarkoituksiin nähden. Silloin kun ilmoitetaan useampi kuin yksi käyttötarkoitus, yhteensovittaminen katsotaan mahdolliseksi. Jos yksi useista käyttötarkoituksista on selvitysalue, tulevien arviointien tai suunnittelukierrosten on osoitettava, onko yhteensovittaminen mahdollista. Rinnakkaisiksi katsottavia käyttötarkoituksia on ehkä mukautettava toisiinsa.

Merialuesuunnitelma kattaa kaikki kaava-alueen tilat – meren, merenpinnan yläpuolella olevan tilan, merenpohjan ja alla olevat maakerrokset. Huomaa, että kiinteistökohtaisen vesialueen ja yleisten vesialueiden välistä rajaa ei ole täysin selvitetty. Näin ollen kaava-alueiden rajautuminen rannikkoon voi todellisuudessa poiketa merialuesuunnitelmakartoissa esitetystä rajauksesta. Ympäristökaaren 4 luvun 10 §:n mukaisesti merialuesuunnitelmien on katettava Ruotsin talousvyöhyke ja alueet, jotka eivät kuulu erityisten rajalinjojen ulkopuolisiin Ruotsin aluevesillä sijaitseviin kiinteistöihin, yksi meripeninkulma laskettuna Ruotsin aluevesistä ja merialueista annetussa laissa (2017:1272) säädetyistä perusviivoista.

Asemakarttoja tulkitaan 1:700 000 ja 1:1 000 000 välisessä likimääräisessä mittakaavassa. Suunnittelun rajat ja merkinnät kartalla ovat yleiskatsaus, joka perustuu merialuesuunnitelmien strategiseen tasoon. Kaava-aluekarttojen (kartat 1, 5 ja 11) mittakaava on 1:2 300 000 täytenä A4-kokoisena ja merialuekarttojen (kartat 2–4, 6–10 ja 12–13) mittakaava on 1:1 000 000 täytenä A4-kokoisena.

Jotta suunnittelun esittely on selkeämpää, kukin merialuesuunnitelma-alue jaetaan merialueisiin. Kolme merialuesuunnitelmaa koostuvat kymmenestä merialueesta. Merialueisiin jakamisella ei ole oikeudellista merkitystä.

TIETORUUTU: Ensijaisuuksia koskevat ohjeet

Ohjeet sopivimmasta käytöstä osoittavat käyttötapojen ensijaisuuden. Lisäksi joillakin alueilla osoitetaan erityisen huomion tarve. Merialuesuunnitelmissa annetuissa ohjeissa ei aseteta kieltoja tai sitovia rajoituksia.

Esimerkkeinä voidaan mainita alusten oikeus liikkua riippumatta siitä, mitä merialuesuunnitelmissa määritellään, kunhan merenkulun sääntelyssä ei ole rajoituksia, mahdollisuus hakea energian talteenottolupia muilla kuin merialuesuunnitelmissa määritellyillä alueilla, luonto- ja kulttuuriarvojen huomioon ottaminen silloinkin, kun niitä ei ole määritelty merialuesuunnitelmissa, ja se, että ammattikalastusta harjoitetaan merialuesuunnitelmien käyttöä laajemmilla alueilla ja sitä säännellään EU:ssa.

Kuva 1.2-1 Merialuesuunnitelmat jaetaan erilaisiin alueisiin.

Käyttötarkoitukset esitetään asemakartassa eri tavoin:

- Energian talteenottoon, energian talteenoton selvitysalueeseen, maanpuolustukseen, yleiseen käyttöön, kulttuuriympäristöön ja luontoon liittyvät käyttötarkoitukset ilmaistaan kirjaimella ja rajataan viivoilla, jotka muodostavat alueita. Jokaisella alueella on numero, esimerkiksi Ö200.
- Sähkön siirtoon, virkistykseen, hiekanottoon, hiekanoton selvitysalueeseen, merenkulkuun, merenkulun selvitysalueeseen ja ammattikalastukseen liittyvät käyttötarkoitukset rajataan omilla maantieteellisillä merkinnöillään. Nämä maantieteelliset merkinnät ulottuvat yleensä useille numeroiduille alueille. Seuraavassa kuvataan käyttötarkoitukset ja lähestymistavat, jotka ovat tärkeitä hallinnoinnin, suunnittelun ja lupamenettelyn kannalta.

Sopivin käyttö

Sähkönsiirto

Edellytykset sähkön jakelun ja siirron infrastruktuuriin on säilytettävä. Infrastruktuurin ylläpitoon ja hoitamiseen on oltava hyvät mahdollisuudet.

E

Energian talteenotto

Energian talteenottoalue. Edellytykset energian talteenottoon on säilytettävä. Sähkön jakelun ja siirron infrastruktuuri, vakaus merenpohjassa ja sen alla mahdollisia perustuksia varten sekä alusten hyvät kulkuyhteydet rakentamisen, käytön ja huollon aikana on otettava huomioon.

E(utr)

Energian talteenoton selvitysalue

Alue, jolla on hyvät edellytykset energian talteenottoon ja jolla tarvitaan lisäselvityksiä sen määrittämiseksi, onko energian talteenottoon liittyvä käyttötarkoitus sopivin.

E

Energian talteenotto, vaihtoehto

Vaihtoehtoinen alue, jolla on hyvät edellytykset energian talteenottoon. Kuulemisen aikana vaihtoehtoinen alue nähdään vaihtoehtona tai mahdollisena täydentäjänä ehdotetuille alueille, joita harkitaan jatkosuunnitteluprosessissa.

E(utr)

Energian talteenoton selvitysalue, vaihtoehto

Vaihtoehtoinen alue, jolla on hyvät edellytykset energian talteenottoon ja jolla tarvitaan selvityksiä sen määrittämiseksi, onko energian talteenottoon liittyvä käyttötarkoitus sopivin. Kuulemisen aikana vaihtoehtoinen alue nähdään vaihtoehtona tai mahdollisena täydentäjänä ehdotetuille alueille, joita harkitaan jatkosuunnitteluprosessissa.

F

Maanpuolustus

Maanpuolustukseen tarkoitettu alue, johon kuuluvat merivoimien harjoitusalueet ja merialuesuunnitelma-alueiden ulkopuolisten laitosten vaikutusalueet. Edellytykset maanpuolustustoimintaan on säilytettävä.

G

Yleinen käyttö

Alue, jolla mikään erityinen käyttö ei ole ensisijaista. Sähkönsiirtoon, virkistykseen, hiekanottoon, hiekanoton selvitysalueeseen, merenkulkuun, merenkulun selvitysalueeseen ja ammattikalastukseen liittyvät käyttötarkoitukset, jotka on rajattu omilla maantieteellisillä merkinnöillään, ovat kuitenkin ensisijaisia siellä, missä ne on merkitty.

K

Kulttuuri

Alue, jonka ympäristö on kulttuuri- tai luonnonhistoriallista. Kulttuuri- ja luonnonhistorialliset arvot on säilytettävä.

N

Luonto

Luontoalue. Alueella on luontoarvoja, joita on suojeltava ja kehitettävä luonnon monimuotoisuuden turvaamiseksi ja ekosysteemipalvelujen edistämiseksi.

Virkistys

Virkistysalue, mukaan lukien ulkoilu. Edellytykset virkistykseen ja hyvä yleinen saavutettavuus on säilytettävä.

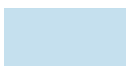
Hiekanotto

Hiekanottoalue. Edellytykset hiekanottoon ja alusten helppo pääsy alueelle kaivamisen aikana on säilytettävä.

Hiekanoton selvitysalue

Alue, jolla on hyvät edellytykset hiekanottoon ja jolla tarvitaan lisäselvityksiä sen määrittämiseksi, onko hiekanottoon liittyvä käyttötarkoitus sopivin.

Merenkulku

Merenkulun kannalta erityisen tärkeä alue. Edellytykset merenkulkuun on säilytettävä, ja liikenneturvallisuus ja riittävä liikkumavara on otettava huomioon.

Merenkulun selvitysalue

Alue, jolla tarvitaan lisäselvityksiä sen määrittämiseksi, onko merenkulkuun liittyvä käyttötarkoitus sopivin.

Ammattikalastus

Ammattikalastusalue. Edellytykset ammattikalastuksen harjoittamiseen on säilytettävä. Ammattikalastusalueiden helppo pääsy satamiin ja kalastusalueille, jotka soveltuvat vuodenaikojen ja vuosien vaihteluihin, on otettava huomioon.

Erityistä kaapeleista ja johdoista

Tieto- ja televiestintäkaapeleiden, voimakaapeleiden, putkistojen ja kaasuputkien asentamisen, käytön ja kunnossapidon on tarvittaessa oltava mahdollista. Tämä koskee koko kaava-aluetta.

Erityinen huomio

f

Kokonaismaanpuolustuksen etujen erityinen huomiointi

Alueella on kiinnitettävä erityistä huomiota kokonaismaanpuolustuksen etuihin hallinnoinnissa, suunnittelussa ja lupamenettelyssä. Huomioon on otettava riski, että energian talteenotosta aiheutuu yhteisiä kumulatiivisia vaikutuksia maanpuolustuksen etuihin. Gf- tai Nf-merkityllä alueella tarkoitetaan lentotoiminnasta johtuvia korkeisiin esineisiin kohdistuvia rajoituksia.

Korkeiden kulttuuriympäristöarvojen erityinen huomiointi

Alueella on kiinnitettävä erityistä huomiota korkeisiin kulttuuriympäristöarvoihin hallinnoinnissa, suunnittelussa ja lupamenettelyssä.

Huomiointimerkintä kattaa kulttuuriympäristöt, jotka sijaitsevat pääosin merialuesuunnitelma-alueiden ulkopuolella. Erityinen huomio viittaa maisemaan, ja vaikutuksia on arvioitava paikallisten olosuhteiden perusteella. Vaikutusalueet voivat olla suurempia kuin merialuesuunnitelmissa määritellyt alueet.

n

Korkeiden kulttuuriympäristöarvojen erityinen huomiointi

Alueella on kiinnitettävä erityistä huomiota korkeisiin luontoarvoihin hallinnoinnissa, suunnittelussa ja lupamenettelyssä.

Merialuesuunnitteluprosessissa määritetyt arvot luetellaan merialueittain osissa 3, 4 ja 5.

1.3. Yleiset näkökohdat

Sopivimman käytön arviointi ja erityinen huomio

Käyttö

Merialuesuunnitelmissa määritellään merialueen käyttötarkoitukset eri maantieteellisillä alueilla. Määritellyt käyttötarkoitukset arvioidaan sopivimmiksi alueiden luonteen, sijainnin ja olemassa olevien tarpeiden sekä suunnitelmien yleisen tarkoituksen kannalta. Merialuesuunnitelmissa käyttötarkoituksen maantieteelliset rajat perustuvat yhteen seuraavista kolmesta yleisen edun tyypistä:

- Ympäristökaaren 4 luvun 8 §:n mukaiset kansalliset edut eli Natura 2000 -alueet.
- Ympäristökaaren 3 luvun mukaiset kansallisen edun vaatimukset.
- Muut olennaiset yleiset edut.

Erityinen huomio

Merialuesuunnitelmissa on määritelty alueita, joilla on kiinnitettävä erityistä huomiota kokonaisuunpuolustuksen etuihin, korkeisiin kulttuuriympäristöarvoihin tai korkeisiin luontoarvoihin. Huomioimisella tarkoitetaan arvoja, joiden säilyttäminen tai vahvistaminen on tärkeää, jotta merialuetta voidaan käyttää kestävästi. Merialuesuunnitteluprosessissa on todettu tarve määritellä erityinen huomio käyttötarkoitusten osoittamisen täydennyksenä.

Kansallisen edun alueet

Kansallisen edun vaatimuksen kohteena olevat alueet

Alueet, joihin kohdistuu kansallisen edun vaatimuksia, ovat viranomaisten nimeämiä, ja niitä säännellään ympäristökaaren 3 luvun elinkeinotoimintaa koskevissa säännöksissä. Alueet viittaavat sekä erilaisiin suojeluintresseihin että alueisiin, jotka ovat tärkeitä hyödynnettäväksi tiettyyn tarkoitukseen. Kansallisen edun vaatimuksen kohteena olevaa aluetta on suojeltava toimenpiteiltä, jotka voivat merkittävästi vahingoittaa alueen arvoa. Jotta merkittävän haitan käsite täyttyisi, toimenpiteellä on joko oltava pysyvä haitallinen vaikutus kyseiseen etuun tai tilapäinen erittäin suuri haitallinen vaikutus siihen.

Erityistietoja kansallisen edun vaatimuksista ja olennaisista yleisistä eduista ehdotustyössä

Ehdotustyössä ne energia-alueet, jotka esitetään hallituksen toimeksiannon ensimmäisessä osassa aineistosta, joka koskee merialuesuunnitelmien uusia tai muuttuneita energian talteenottoalueita, on (Energimyndigheten, 2023a) arvioitu olennaisiksi yleisiksi eduiksi, ellei niitä ole aiemmin yksilöity kansallisen edun vaatimuksiksi. Ruotsin energiaviranomainen toteaa raportissaan, että se aikoo tarkastella ja päivittää merituulivoiman kansallisen edun alueita ja pitää suunnitteluasiakirjassa olevaa aineistoa ja nimettyjä alueita perustana uusien kansallisen edun alueiden nimeämiselle. Tämä voi siis tarkoittaa sitä, että yksittäiset alueet, jotka ovat nyt tuulivoiman olennaisia yleisiä etuja, nimitään kansallisen edun vaatimuksiksi, ennen kuin merialuesuunnitelmia koskevat ehdotukset annetaan hallitukselle.

Ehdotetulla energian talteenottoalueella tuulivoiman olennainen yleinen etu asetetaan etusijalle ammattikalastuksen kansallisen edun päällekkäisiin vaatimuksiin nähden. Tämä johtuu siitä, että se on arvioitu alueelle sopivimmaksi käyttötarkoitukseksi kokonaisuuden ja hallituksen toimeksiannon tavoitteiden perusteella. Lisäksi viidellä vaihtoehdoisella alueella on esitetty, että tuulivoiman olennainen yleinen etu asetetaan ammattikalastuksen edelle.

Ympäristökaaren 4 luvun mukaiset kansallisen edun alueet

Kansallisen edun alueita säännellään ympäristölainkaaren 4 luvun maantieteellisillä säännöksillä. Luonnon ja kulttuurin säilyttämisen, matkailun ja ulkoilun kannalta erityisen arvokkaat alueet luetaan suoraan 4 luvussa. Kaiken kaikkiaan nämä alueet ovat kansallisia etuja. Natura 2000 -alueet ovat myös ympäristökaaren 4 luvun mukaisesti kansallisia etuja. Toiminta tai toimenpiteet, joilla voi olla merkittäviä vaikutuksia tällaiseen luonnonalueeseen, edellyttävät erityistä lupamenettelyä.

Olennaiset yleiset edut

Yleensä suunnittelun yleiset edut ovat maahan ja veteen liittyviä etuja, jotka edistävät taloudellisesti, sosiaalisesti ja ympäristön kannalta kestävästä kehityksestä koskevien yhteiskunnallisten tavoitteiden saavuttamista. Se, mitkä ovat *olennaisia* yleisiä etuja ja mitkä merialuesuunnitteluasetuksen (2015:400) mukaan on esitettävä merialuesuunnitelmissa, otetaan huomioon kansallisella tasolla merialuesuunnitteluprosessissa. Maantieteelliseen alueeseen liittyvän edun osalta jonkin seuraavista seikoista tulee toteutua, jotta aluetta voidaan pitää merialuesuunnittelussa olennaisena yleisenä etuna:

- Kansallisesti erittäin tärkeä.
- Tarvitaan tärkeisiin yhteiskunnallisiin toimintoihin nyt tai tulevaisuudessa.
- Tarvitaan suuren yhteiskunnallisen hyödyn saavuttamiseksi.
- Tarvitaan Ruotsin kansainvälisten sitoumusten täyttämiseksi.
- Tarvitaan kansallisesti tai kansainvälisesti tärkeiden rakenteiden toteuttamiseen tai ylläpitämiseen.

Jos jokin kriteereistä täyttyy, paikallinen, alueellinen, kansallinen tai kansainvälinen kysymys voi olla olennainen yleinen etu.

Sähkönsiirto

Tarve

Energia- ja ilmastopolitiikan kansallisten ja eurooppalaisten tavoitteiden saavuttaminen edellyttää, että Ruotsin ja Euroopan eri maiden sähköjärjestelmiä on mahdollista yhdistää entistä paremmin. Sähköverkkojen parempi yhteenliittäminen Itämeren ja Pohjanmeren ympärysvaltioiden välillä luo paremmat edellytykset meritulipuistojen yhteiskuntataloudellisesti tehokkaalle laajentamiselle.

Kansallisen edun vaatimuksen alueet

Energian jakelulaitokset voidaan osoittaa kansallisiksi eduiksi ympäristökaaren 3 luvun 8 §:n mukaisesti. Alueet, joihin kohdistuu kansallisen edun vaatimus, voi osoittaa Ruotsin energiaviranomainen. Merialuesuunnitelma-alueilla ei ole kansallisen edun vaatimuksia energian jakelulle.

Olennaisen yleisen edun alueet

Siirto- ja alueverkkojen katsotaan olevan olennainen yleinen etu.

Merialuesuunnitelmien alue, jonka käyttötarkoitus on sähkönsiirto

Sähkönsiirtoon osoitetut alueet perustuvat Ruotsin olemassa olevaan siirtoverkkoon, joka muodostaa merialuesuunnitelma-alueilla olennaisen yleisen edun. Kun alueita osoitetaan sähkönsiirtokäyttöön, tämä tarkoittaa ohjetta, että kyseinen etu asetetaan etusijalle näiden alueiden suunnittelussa ja lupamenettelyssä.

Energian talteenotto

Tarve

Tidön sopimuksen mukaan sähkönkäyttöä koskevan suunnittelun tulee Ruotsissa perustua vähintään 300 terawattitunnin vuosittaiseen tarpeeseen vuonna 2045 mennessä, mikä on noin kaksinkertainen määrä nykyiseen sähkönkulutukseen verrattuna. Tämä on toteutettava energiatavoitteen puitteissa, joka on 100-prosenttisesti fossiiliton. Sopimuksessa ei aseteta erityistä tavoitetta tuulivoiman lisäämiselle yleensä tai merituulivoimalle erityisesti, mutta sitä kuvataan tärkeäksi osaksi maan energianlähteiden yhdistelmää.

Muutettuja merialuesuunnitelmia koskevien ehdotusten laatimisen pohjana olevassa hallituksen toimeksiannossa todetaan tavoitteena olevan, että merialuesuunnitelmilla mahdollistetaan 90 terawattitunnin lisäys vuosituotantoon. Yhdessä aiemman suunnittelun kanssa tämä tarkoittaa, että tavoite on 120 terawattituntia.

Kansallisen edun vaatimuksen alueet

Ruotsin energiaviranomainen osoittaa kansallisen edun alueita energiantuotantoon, tässä tapauksessa tuulivoiman tuotantoon, ympäristökaaren 3 luvun 8 §:n mukaisesti. Useille alueille, joilla tuulivoimaan kohdistuu kansallisen edun vaatimuksia, merialuesuunnitelmissa osoitetaan erilainen käyttö. Tämä johtuu siitä, että käyttötarkoitukset katsotaan yhteensopimattomiksi ja muut käyttötarkoitukset asetetaan etusijalle.

Olennaisen yleisen edun alueet

Kansallisen edun vaatimusten lisäksi Ruotsin energiaviranomaisen ja muiden viranomaisen kanssa on kehitetty uusia energian talteenottoalueita (Energimyndigheten, 2023a). Näitä alueita pidetään olennaisina yleisinä etuina uusiutuvan sähkön kansallisen tuotannon kannalta. Ne edistävät energiatavoitteiden saavuttamista.

Alueiden määrittelyn perustana on kokonaisarviointi, jossa on otettu huomioon, onko alueella sopivat olosuhteet. Nämä olosuhteet liittyvät tuulen nopeuteen, meren syvyyteen ja etäisyyteen perusviivasta. Koska teknologia muuttuu nopeasti, määriteltiin myös alueita, jotka eivät ole ajankohtaisia lähitulevaisuudessa, mutta joiden arvioidaan olevan ajankohtaisia myöhemmin.

Useille alueille osoitetaan toisenlainen käyttötarkoitus. Tämä johtuu siitä, että käyttötarkoitukset katsotaan yhteensopimattomiksi ja muut käyttötarkoitukset asetetaan etusijalle.

Merialuesuunnitelma-alueet, joiden käyttötarkoitus on energian talteenotto

Tällä suunnittelukierroksella alueilla, joiden käyttötarkoitus on energian talteenotto, tarkoitetaan vain tuulivoimaa. Alueet perustuvat merialuesuunnitteluprosessissa yksilöityihin kansallisen edun vaatimuksiin ja tuulivoiman olennaisen yleisen edun alueisiin.

Selvitysalueiksi osoitetut alueet ovat alueita, joilla tarvitaan lisäselvityksiä suunnittelussa tai lupamenettelyssä sen selvittämiseksi, onko energian talteenotto käyttötarkoituksena sopivinta. Voi esimerkiksi olla niin, että tuulivoiman rakentamiseen tarvitaan niin sanottu Natura 2000 -lupa tai että tarvitaan yksityiskohtaisia analyysejä sen arvioimiseksi, onko tietty laitos yhteensopiva jonkin muun edun kanssa.

Ehdotettujen energian talteenottoalueiden lisäksi esittelemme myös vaihtoehtoisia alueita. Ehdotetut alueet ja vaihtoehtoiset alueet merkitään asemakartoissa eri tavoin. Kuulemisen aikana vaihtoehtoiset alueet on nähtävä mahdollisina korvaavina alueina, vaihtoehtoina tai mahdollisina täydentäjinä ehdotetuille alueille, joita harkitaan jatkosuunnitteluprosessissa. Hallituksen toimeksiannon tavoitteiden saavuttamiseksi arvioimme, että lopulliseen esitykseen on sisällytettävä useita nyt vaihtoehtoisina esitetyjä alueita.

Kun alueita osoitetaan energian talteenottoon, tämä tarkoittaa ohjetta, että kyseinen etu asetetaan etusijalle näiden alueiden suunnittelussa ja lupamenettelyssä. Tuulivoiman rakentamista koskevaa lupaa voi hakea myös alueille, joita ei ole määritelty merialuesuunnitelmissa. Merituulipuiston rakentaminen edellyttää muun muassa lupaa, jonka maa- ja ympäristötuomioistuin tai hallitus tutkii.

Kartalla olevan alueen raja on havainnollinen merialuesuunnitelmien strategisen tason perusteella. Tarkempi raja tuulivoimalaitoksen osalta määräytyy lupamenettelyssä, ja se voi poiketa suunnitelman rajauksesta. Alusliikenteen ja tuulivoimalaitosten välille tarvitaan muun muassa turvaetäisyyksiä. Turvaetäisyyden pituus riippuu reittiä käyttävästä liikenteestä, mutta myös maantieteellisistä olosuhteista. Yksittäisen hankkeen vaatima etäisyys määritellään tuulivoimalaitoksen lupaprosessissa. Turvaetäisyys on sen alueen rajauksen ulkopuolella, jonka käyttötarkoitukseksi osoitetaan merenkulku. Suunnitteluprosessissa on tehty kokonaisarvio siitä, mahtuuko kullekin ehdotetulle energian talteenottoalueelle tai vaihtoehtoiselle alueelle turvaetäisyys.

Maanpuolustus

Tarve

Ruotsin kokonaismaanpuolustus koostuu sotilastoiminnasta ja siviilitoiminnasta. Puolustusvoimat tarvitsee merellä ja rannikkovyöhykkeellä harjoitusalueita, joihin ei kohdistu fyysisiä tai teknisiä esteitä. Signaalitiedustelua varten tarvitaan suojaa muusta toiminnasta aiheutuvien häiriöiden torjumiseksi. Väestönsuojeluun tarvitaan toimivaa tavara- ja palvelutarjontaa. Väylät strategisiin satamiin on pidettävä vapaina, ja merenalaisten kaapeleiden edellytykset sähkönjakelua ja tiedonsiirtoa varten on säilytettävä.

Kansallisen edun vaatimuksen alueet

Sotilaspuolustuksen osalta kansalliset edut alueet määritellään merellä ja sen läheisyydessä. Puolustusvoimat osoittaa kansallisen edun sotilasalueita ympäristökaaren 3 luvun 9 §:n mukaisesti. Merialuesuunnitelma-alueilla ne tarkoittavat merivoimien harjoitusalueita.

Merialuesuunnitelma-alueilla on myös kansallisen edun vaatimuksia, jotka koskevat kokonaismaanpuolustuksen sotilaallista osaa. Alueet ovat salassa pidettäviä, eikä niille ilmoiteta maantieteellisiä rajoja tai tehtävää.

Olennaisen yleisen edun alueet

Merialuesuunnitelma-alueiden ulkopuolisilla merialuesuunnitelma-alueilla puolustuslaitosten vaikutusalueita (kansallisen edun vaatimus kokonaismaanpuolustukselle) pidetään olennaisina yleisinä etuina, koska niitä tarvitaan puolustuslaitosten toimintoihin.

Merialuesuunnitelma-alueet, joiden käyttötarkoitus on maanpuolustus

Maanpuolustukseen osoitetut alueet perustuvat kansallisen edun vaatimukseen merialuesuunnitelma-alueilla (merivoimien harjoitusalueet) ja kansallisen edun vaatimuksen vaikutusalueisiin merialuesuunnitelma-alueiden ulkopuolella. Kun alueita osoitetaan maanpuolustukseen, tämä tarkoittaa ohjetta, että kyseinen etu asetetaan etusijalle näiden alueiden suunnittelussa ja lupamenettelyssä.

Merialuesuunnitelma-alueet, joilla kiinnitetään erityistä huomiota kokonaismaanpuolustuksen etuihin

Niillä alueilla, joilla kiinnitetään erityistä huomiota kokonaismaanpuolustuksen etuihin, kiinteitä asennuksia sisältävän toiminnan harjoittajan on neuvoteltava puolustusvoimien kanssa siitä, miten laitokset voidaan suunnitella niin, että maanpuolustuksen etuihin ei kohdistu haitallisia vaikutusta.

Yleinen käyttö

Tarve

Tulevaisuudessa odotetaan syntyvän uudentyyppisiä vaatimuksia ja vaatimuksia uusilla maantieteellisillä alueilla. Sen vuoksi on tarpeen säilyttää tiloja, joissa tällaisia uusia vaatimuksia voi olla sopivaa tutkia. Samalla tällaisia vaatimuksia voidaan tutkia missä tahansa merialuesuunnitelma-alueella.

Merialuesuunnitelma-alueet, joiden käyttötarkoitus on yleinen käyttö

Yleiseen käyttöön osoitetuilla alueilla muut omilla merkinnöillään rajatut käyttötarkoitukset ovat vaihtelevassa määrin päällekkäisiä, kuten sähkönsiirto, virkistys, hiekanotto, hiekanoton selvitysalue, merenkulku tai ammattikalastus. Nämä käyttötarkoitukset asetetaan etusijalle, jos ne osoitetaan.

Kulttuuri

Tarve

Kansallisten kulttuuriympäristötavoitteiden mukaisesti kulttuuriympäristötyön on muun muassa edistettävä kestävästä yhteiskuntaa, jossa säilytetään, käytetään ja kehitetään monimuotoisia

kulttuuriympäristöjä, sekä edistettävä kokonaisvaltaista näkemystä maisemanhoidosta siten, että kulttuuriympäristöä hyödynnetään yhteiskunnan kehittämisessä.

Kansallisen edun vaatimuksen alueet

Ruotsin museovirasto osoittaa kansallisen edun alueita kulttuuriympäristön suojeluun ympäristökaaren 3 luvun 6 §:n mukaisesti. Merialuesuunnitelma-alueilla ei ole tällä hetkellä osoitettuna kansallisen edun vaatimuksia. Toisaalta merialuesuunnitelma-alueiden yhteydessä tai niiden läheisyydessä on kulttuuriympäristön suojelun kansallisen edun vaatimuksia.

Olennaisen yleisen edun alueet

Maailmanperintökohteet katsotaan niin arvokkaiksi kulttuuri- tai luontoympäristön kannalta, että ne ovat koko ihmiskunnan asia. Ne nimetään Unescon maailmanperintösopimuksen mukaisesti. Pohjanlahden merialuesuunnitelma-alueella sijaitsee maailmanperintökohde Korkearannikko.

Ympäristökaaren 7 luvun 9 §:n mukaisesti lääninhallitus tai kunta voi päättää, että alue on suojeltava ja sitä on hoidettava kulttuurinsuojelualueena. Tavoitteena on mahdollistaa arvokkaiden kulttuurimaisemien hoito ja säilyttäminen. Tällä hetkellä merialuesuunnitelma-alueilla ei ole kulttuurinsuojelualueita.

Maisemansuojelu on luonnonsuojelulain 19 §:n nojalla käyttöön otettu suojelu, sellaisena kuin laki oli voimassa ennen 1.1.1975. Suojelun tarkoituksena on suojata laajoja alueita merkittävilä vaikutuksilta tai muutoksilta. Maisemansuojelualueita koskevia säännöksiä sovelletaan, kunnes ne korvataan muilla suojelumodoilla. Merialuesuunnitelma-alueilla maisemaa suojellaan Öregrundin ja Östhammarin alueella.

Ruotsin museovirasto on tunnistanut kulttuurihistoriallisia piirteitä ja niiden perusteella merkinnyt kulttuurihistoriallisia arvoytimiä (P. Nordström, 2003). Merialuesuunnitelmiin sisältyy alueita, joilla on kulttuurihistoriallisia arvoytimiä. Mukaan lasketun yleisen suojaetäisyyden lisäksi tarvitaan analyysi siitä, miten kulttuuriarvoihin voidaan vaikuttaa paikallisten olosuhteiden, kuten topografian ym., perusteella ja suhteessa suunniteltuihin toimintoihin.

Merialuesuunnittelussa edellä kuvattujen alueiden katsotaan olevan olennaisia yleisiä etuja. Lisätiedot, jotka parantavat tietämystä korkeista kulttuuriarvoista merialuesuunnitelma-alueilla ja niiden läheisyydessä, voivat muodostaa perustan olennaisille yleisille eduille tulevassa suunnittelussa.

Merialuesuunnitelma-alueet, joiden käyttötarkoitus on kulttuuri

Kulttuurikäyttöön osoitetut alueet perustuvat tällä hetkellä maailmanperintökohteisiin.

Kun alueita osoitetaan kulttuurikäyttöön, tämä tarkoittaa ohjetta, että kyseinen etu asetetaan etusijalle näiden alueiden suunnittelussa ja lupamenettelyssä. Myös muilla alueilla on korkeita kulttuuriarvoja.

Merialuesuunnitelma-alueet, joilla kiinnitetään erityistä huomiota korkeisiin kulttuuriympäristöarvoihin

Alueet, joilla kiinnitetään erityistä huomiota korkeisiin kulttuuriympäristöarvoihin, ovat maisemansuojelualueita ja alueita, jotka Ruotsin museovirasto on nimennyt kulttuurihistoriallisiksi arvoytimiksi (P. Nordström, 2003).

Kun alueita osoitetaan erityisesti korkeat kulttuuriperintöarvot huomioon ottaen, se tarkoittaa erityistä edun huomioimista hallinnoinnissa, suunnittelussa ja lupamenettelyssä.

Luonto

Tarve

Biologinen monimuotoisuus on säilytettävä. Kun merialueita ja niiden luonnonvaroja käytetään, se on tehtävä kestäväällä tavalla nykyisiä ja tulevia sukupolvia varten. Joitakin meriympäristöjä on suojeltava erityisesti suhteessa muuhun toimintaan. Nämä tarpeet voivat oikeuttaa suojelun tai muita toimenpiteitä hallinnoinnissa ja lupamenettelyssä sen varmistamiseksi, että meren ekosysteemipalveluihin, kuten kalantuotantoon, kohdistuvat ympäristövaikutukset vähenevät.

Elinvoimaiset meriympäristöt vahvistavat ja turvaavat ekosysteemipalvelujen saatavuutta. Yhtenäiset, edustavat ja ekologisesti toimivat rakenteet ovat tärkeitä edellytyksiä tälle. Ilmaston muuttuessa tarvitaan myös meriekosysteemien kannalta erityisen tärkeiden alueiden kestävää hallinnointia, niin sanottuja ilmastosuojapaikkoja.

Ilmastosuojapaikka on alue, joka saattaa tarvita erityistä suojelua tärkeiden kasvien ja eläinten säilyttämiseksi ilmaston muuttuessa ja kasvien ja eläinten levinneisyyden vähentyessä. Alueet ovat usein lajin laajemman levinneisyysalueen vakaampia osia, joiden odotetaan säilyvän suolapitoisuuden ja lämpötilan muuttuessa. Ilmastosuojapaikan katsotaan olevan tärkeä, jotta laji säilyy merialueella. Ilmastosuojapaikkaa voidaan kutsua myös ilmastorefuugioksi. Lisätietoja on raportissa ”Underlag för klimatrefugier i havsplaneringen 2017 (Havs- och vattenmyndigheten, 2017d)”.

Kansallisen edun alueet ja kansallisen edun vaatimus

Meren luontoarvoihin liittyy kolme eri kansallista etua:

- Ympäristökaaren 4 luvun 8 §:n mukaiset kansalliset edut eli Natura 2000 -alueet ehdottaa lääninhallitus. Ruotsin luonnonsuojeluvirasto tarkistaa sitten valinnan ja ehdottaa alueita hallitukselle. Sen jälkeen hallitus päättää ehdottaa EU:n komissiolle näiden alueiden sisällyttämistä Natura 2000 -verkostoon. Natura 2000 -alueet ovat osa merialueiden suojelua.
- Ruotsin meri- ja vesiviranomainen on osoittanut ympäristökaaren 3 luvun 6 §:n mukaisen kansallisen edun luonnonsuojelulle.
- Ruotsin meri- ja vesiviranomainen on osoittanut ympäristökaaren 3 luvun 5 §:n mukaisen kansallisen edun ammattikalastukselle kutu- ja kasvialueiden osalta.

Olennaisen yleisen edun alueet

Merialuesuunnittelussa kansallisia etuja ja kansallisen edun vaatimuksia ei yksinään pidetä riittävinä ympäristön hyvän tilan saavuttamiseksi, biologisen monimuotoisuuden säilyttämiseksi, ekosysteemipalvelujen vahvistamiseksi ja tärkeiden alueiden ja lajien suojelemiseksi ilmaston muuttuessa. Sen vuoksi merialuesuunnittelussa on huomioitu tai yksilöity muita alueita, joilla on korkeat luontoarvot ja joiden on arvioitu olevan olennaisia yleisiä etuja. Alueet koostuvat osittain ympäristökaaren 7 luvun mukaisista jo suojelluista alueista ja osittain merialuesuunnitteluprosessin yhteydessä yksilöidyistä alueista.

Merialuesuunnittelussa yksilöidyt korkean luontoarvon olennaisen yleisen edun alueet perustuvat suureen määrään Ruotsin meri- ja vesiviranomainen (Havs- och vattenmyndigheten, 2019)keräämiä tai tuottamia taustatietoja. Rannikon lääninhallitukset päivittivät aineistoa syksyllä 2022. Aineistosta käyvät ilmi luontotyytit ja lajit, jotka esiintyvät asianomaisilla merialuesuunnitelma-alueita ja edustavat niitä. Arviointi perustuu seuraaviin kriteereihin:

- Alue on meriensuojelualue (Marine Protected Area, MPA) alueellisten meriympäristösopimusten Helcomin (Itämeren alueen ympäristönsuojelusopimus) ja Osparin (Koillis-Atlantin merellisen ympäristön suojelua koskevan yleissopimus) mukaisesti, mutta sitä ei suojaa Ruotsin lainsäädäntö.
- Alueella on vahvistettu ja luontoarvoja tai huomioonottamistarpeita laajan aineiston mukaan. Tällä tarkoitetaan luontoarvokartoitukseen ja ympäristövaikutuksiin liittyvää aineistoa sekä tietoja lajeille ja ekosysteemeille tärkeistä alueista tulevaisuuden muuttuneessa ilmastossa, niin kutsutuista ilmastosuojapaikoista.
- Alueella on vahvistettu ja luontoarvoja tai huomioonottamistarpeita erillisen aineiston perusteella. Arvioinnin perustana oleva aineisto osoittaa, että epävarmuus on vähäistä.
- Alueella on hyvin alkuperäisiä vahvistettu ja luontoarvoja. Alkuperäisyys määritellään alueiksi, joilla on suhteellisen vähäiset ympäristövaikutukset ja samalla korkeat ekologiset arvot.
- Alueesta suunnitellaan merellistä suojelualueita, kuten Natura 2000 -aluetta, luonnonsuojelualueita tai kansallispuistoa. Hyväksytyjen suojelualueiden käyttötarkoituksimerkintä on iso N-kirjain.

Meriluonnon suojelualueiden ja kansallispuistojen katsotaan olevan olennainen yleinen etu. Nämä alueet kuuluvat merialueiden suojelun piiriin yhdessä Natura 2000 -alueiden kanssa. Natura 2000 -tyyppisten merialueiden ja meriluonnon suojelualueiden suunniteltu suojelu on myös olennainen yleinen etu.

Tietyt olennaisen yleisen edun alueet eivät tällä hetkellä kuulu nykyisen aluesuojelun piiriin. Merialuesuunnitelmat auttavat tunnistamaan ja vahvistamaan mahdollisia ekologisia yhteyksiä merellisten suojelualueiden ja olennaisen yleisen edun alueiden välillä yksilöimällä viimeksi mainitut. Suunnittelu vahvistaa siten yhtenäisen vihreän infrastruktuurin edellytyksiä alueilla, jotka ovat tärkeitä ekosysteemipalvelujen säilyttämisen kannalta.

Merialuesuunnitelma-alueet, joiden käyttötarkoitus on luonto

Kun alueita osoitetaan luontokäyttöön, tämä tarkoittaa ohjetta, että kyseinen etu asetetaan etusijalle näiden alueiden suunnittelussa ja lupamenettelyssä. Suojeltavia luontoarvoja voi olla myös muilla alueilla.

Ympäristön seuranta-asemat sijaitsevat tietyissä paikoissa meressä. Merialuesuunnitelmien laajuudesta johtuen sijainteja ei raportoida merialuesuunnitelmissa. Asemat tulee kuitenkin ottaa huomioon suunnittelussa, hallinnoinnissa ja lupamenettelyssä.

Merialuesuunnitelma-alueet, joilla kiinnitetään erityistä huomiota korkeisiin luontoarvoihin

Luontoarvoltaan erityisesti huomioitavat alueet perustuvat tunnistettuihin olennaisiin yleisiin etuihin. Alueilla, joilla kiinnitetään erityistä huomiota korkeisiin luontoarvoihin, voi olla erityisiä tarpeita tuleville hallinnointi-, suunnittelu- ja lupatoimenpiteille, joilla varmistetaan alueiden arvoihin,

rakenteisiin ja olosuhteisiin liittyvät ekosysteemipalvelut. Huomioitavia luontoarvoja voi olla myös muilla alueilla.

Virkistys

Tarve

Ulkoilupolitiikan yleisenä tavoitteena on edistää ihmisten mahdollisuuksia viettää aikaa luonnossa ja ulkoilla jokaisenoikeuden perusteella. Kaikilla ihmisillä on oltava mahdollisuus saada luontokokemuksia, kokea hyvinvointia ja yhteisöllisyyttä sekä lisätä tietoa luonnosta ja ympäristöstä. Ulkoiluun liittyvän elinkeinotoiminnan kehittäminen voi tuoda ulkoilun entistä useamman ihmisen ulottuville.

Kansallisen edun vaatimuksen alueet

Ruotsin meri- ja vesiviranomainen osoittaa ulkoilun kansallisen edun alueita merellä ympäristökaaren 3 luvun 6 §:n mukaisesti. Merialuesuunnitelma-alueissa on osoitettu vain muutamia alueita. Niitä esiintyy pääasiassa rannikoiden yhteydessä ja tietyillä avomerimatalikoilla.

Kansallisen edun alueet

Ympäristökaaren 4 luvun 2 §:n mukaisesti rannikolla ja merialueella on kansallisen edun alueita liikuntaan. Joillakin rannikkokaistaleilla ne on rajattu siten, että ne sijaitsevat merialuesuunnitelma-alueella tai ulottuvat siihen.

Olennaisen yleisen edun alueet

Tällä suunnittelukierroksella ei nimetä olennaisen yleisen edun alueita. Tulevaisuuden suunnittelussa yleisen edun kriteerit täyttäviä olennaisia yleisiä etuja voivat olla esimerkiksi huviveneiden kannalta tärkeät väylät, houkuttelevat vierailukohteet ja kunnan yleiskaavoissa määritellyt virkistysalueet.

Merialuesuunnitelma-alueet, joiden käyttötarkoitus on virkistys

Virkistyskäyttöön osoitetut alueet perustuvat ympäristökaaren 3 luvun 6 §:n mukaisesti ulkoilun kansallisen edun vaatimukseen.

Kun alueita osoitetaan virkistyskäyttöön, tämä tarkoittaa ohjetta, että kyseinen etu asetetaan etusijalle näiden alueiden suunnittelussa ja lupamenettelyssä.

Hiekanotto

Tarve

Luonnonsoran ottoa maalla vähennetään osana Ruotsin pohjaveden turvaamista ja ympäristölaatu tavoitteen ”Hyvälaatuinen pohjavesi” saavuttamista. Luonnonsora muodostaa monia luonnollisia pohjavesi- ja juomavesivarastoja, ja sillä on usein korkeat luonto- ja kulttuuriarvot. Kalliomurske on tärkein luonnonsoran korvaava materiaali pyrittäessä vähentämään luonnonsoran ottoa. On olemassa useita käyttöalueita, kuten betonin hienojakoinen jae, jossa korvaavan materiaalin tuottaminen kalliomurskeesta ja jätetuotteiden tuottaminen on tällä hetkellä kallista tai vaatii paljon energiaa. Näissä käyttökohteissa merihiekka ja sora voivat korvata maalta peräisin olevan luonnonsoran.

Merihiekkaa ja soraa voidaan käyttää myös torjumaan rannikon eroosiota, jota esiintyy joillakin Etelä-Ruotsin rannikkoalueilla. Se, että hiekanotto tapahtuu lähellä käyttöpaikkaa, on suotuisaa pitkien kuljetusten kustannusten ja ympäristövaikutusten kannalta.

Kansallisen edun vaatimuksen alueet

Arvokkaita aineita tai materiaaleja sisältävät esiintymät voidaan osoittaa kansallisiksi eduiksi ympäristökaaren 3 luvun 7 §:n mukaisesti. Kansallisen edun vaatimuksia voi osoittaa Ruotsin geologinen tutkimuskeskus SGU. Merialuesuunnitelma-alueilla ei ole kansallisen edun vaatimuksia hiekalle.

Olennaisen yleisen edun alueet

Ruotsin geologinen tutkimuskeskus on hallituksen toimeksiannosta määritellyt alueet, joilla on mahdollisuuksia ympäristön kannalta kestäväan oikeanlaatuisen merihiekan ja soran ottoon. Ympäristön kestävyyttä arvioidaan useiden näkökohtien perusteella (Sveriges geologiska undersökning, 2017):

- Alue ei saa olla liian lähellä rannikkoa, sillä tämä voi muuttaa sedimentin dynamiikkaa, mikä voi lisätä rannikon eroosiota.
- Auringonvalolle altistuvia matalia, biologisesti tuottavia ja herkkiä alueita on vältettävä.
- Biologinen monimuotoisuus on säilytettävä, eikä ottopaikan ja sen ympäristön ekosysteemeihin saa kohdistua vaikutusta siinä määrin, että kyky tuottaa ekosysteemipalveluja katoaa tai heikkenee peruuttamattomasti.

Merialuesuunnittelussa yksilöityjen alueiden katsotaan olevan olennaisia yleisiä etuja, koska hiekanottoa meressä pidetään tärkeänä ilmastonmuutokseen sopeutumisen, ympäristölaatu tavoitteiden saavuttamisen ja materiaalihuollon kannalta.

Merialuesuunnitelma-alueet, joiden käyttötarkoitus on hiekanotto

Hiekanottoalueiksi osoitetut alueet perustuvat merialuesuunnittelussa yksilöityihin olennaisen yleisen edun alueisiin. Merialuesuunnitelmissa hiekanottoon soveltuviksi osoitettu ja alueita on tutkittava tarkemmin sen osalta, missä alueiden osissa kestävä hiekanotto voidaan mahdollistaa Ruotsin geologisen tutkimuskeskuksen ja Ruotsin meri- ja vesiviranomaisen tuottamien tietojen perusteella.

Kun alueita osoitetaan hiekanottoon, tämä tarkoittaa ohjetta, että kyseinen etu asetetaan etusijalle näiden alueiden suunnittelussa ja lupamenettelyssä. Alueet on arvioitava huolellisesti, myös fyysisten, kulttuurihistoriallisten ja biologisten näkökohtien kannalta, ennen kuin hiekanotto voi toteutua. Myös jatkuvaa arviointia asianmukaisten valvontaohjelmien avulla tarvitaan.

Suurin osa merialuesuunnitelmissa hiekanottoalueiksi määritellyistä alueista sijaitsee Etelä-Ruotsissa, jossa luonnonsoran kulutus on suurta samalla kun luonnonsoran saatavuus maalla on rajallista. Etelä-Ruotsissa rakentamisen odotetaan jatkuvan laajalti. Meriolosuhteet, suhteellisen alhaiset kuljetuskustannukset kulutusalueille ja muiden korvaavien materiaalien korkeat kustannukset oikeuttavat hiekanoton käyttötarkoituksena osassa merialueita. Toinen oikeuttava syy on hiekan tarve Etelä-Ruotsin rannikon eroosion torjumiseksi.

Merialuesuunnitelma-alueet, joiden käyttötarkoitus on hiekanoton selvitysalue

Alueilla, joilla hiekanoton oletetaan edellyttävän ympäristökaaren 7 luvun 28 a §:n mukaista ns. Natura 2000 -lupaa, alue osoitetaan hiekanoton selvitysalueeksi.

Merenkulku

Tarve

Liikennepolitiikan yleisenä tavoitteena on varmistaa yhteiskuntataloudellisesti tehokas ja pitkällä aikavälillä kestävä liikennejärjestelmä kansalaisille ja elinkeinoelämälle koko maassa. Tehokas, kestävä ja suuren kapasiteetin tavaraliikenne on hallituksen prioriteetti. Kansallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman 2022–2033 tavoitteena on muun muassa edistää tavaraliikenteen siirtymistä maanteiltä rautateille ja merille, vähentää liikenteen ympäristövaikutuksia ja luoda edellytyksiä tulevaisuuden liikennejärjestelmän kehittämiseksi. Merenkululla on suuri merkitys Ruotsin toimivalle tavaraj- ja palvelutarjonnalle, mikä on merkityksellistä myös kokonaispuolustuksen kannalta.

Kansallisen edun vaatimuksen alueet

Ruotsin liikennevirasto osoittaa viestinnän kansallisia edun alueita merenkulun osalta ympäristökaaren 3 luvun 8 §:n mukaisesti.

Olennaisen yleisen edun alueet

Väyliä, jotka muodostavat erityisen tärkeitä yhteyksiä Ruotsin ja sen naapurimaiden välillä, katsotaan olevan olennaisia yleisiä etuja.

Merialuesuunnitelma-alueet, joiden käyttötarkoitus on merenkulku

Merenkulkualueiksi osoitetut alueet perustuvat merenkulun kansallisen edun vaatimuksiin ja merialuesuunnittelussa yksilöityihin merenkulun olennaisen yleisen edun alueisiin. Merenkulkua on kaikilla merialueilla. Eri tekijöistä johtuen suuri osa kansainvälisestä liikenteestä, erityisesti suuremmilla aluksilla, tapahtuu kuitenkin tietyillä rajoitetuilla väylillä. Nämä väylät ovat vain suosituksia. Ruotsille erittäin tärkeää alusliikennettä voi esiintyä, ja sitä esiintyy siis myös niiden väylien ulkopuolella, joiden käyttötarkoituksiksi merialuesuunnitelmissa osoitetaan merenkulku.

Merenkululla on kokonaisuutena paljon suurempi pinta-alavaatimus kuin asemakartan väylillä, jotta se toimisi hyvin.

Kun alueita osoitetaan merenkulkuun, tämä tarkoittaa ohjetta, että kyseinen etu asetetaan etusijalle näiden alueiden suunnittelussa ja lupamenettelyssä. Nämä alueet ovat tehokkaiden, turvallisten ja helppopääsyisten merikuljetusten ylläpitämisen ja kehittämisen kannalta tärkeimpiä väyliä, mutta ne eivät millään tavoin rajoita merenkulkua näille väylille. Se, että merenkululla on pääsy muille alueille ja että se käyttää myös muita alueita, on edellytys sille, että merialuesuunnitelmissa osoitetuilla väylillä voi olla näin rajoitettu maantieteellinen pinta-ala. Aluksilla on merioikeuden nojalla oikeus viattomaan kauttakulkuun aluevesillä. Kansainvälistä merenkulkua säätelee pääasiassa Kansainvälinen merenkulkujärjestö (IMO).

Pohjanlahdella vallitsevat talviaikaan erityiset olosuhteet, joissa merijää on paksua ja laaja-alaista. Tämä vaikuttaa merenkulun olosuhteisiin, sillä meriliikenne tarvitsee laajoja alueita

kulkukelpoisuuden varmistamiseksi. Tämä tulee ottaa huomioon tuulivoimalaitoksia ja muita kiinteitä avomerilaitoksia perustettaessa. Merituulivoiman vaikutuksesta jään muodostumiseen, jäänmurto-olosuhteisiin ja talvimerenkulkuun ei ole kerätty tietoa. Tämä vaatii siis lisäselvityksiä.

Tuulipuiston ja laivareitin tai väylän välillä on oltava turvaetäisyys. Turvaetäisyyden pituus riippuu reittiä käyttävästä liikenteestä, mutta myös maantieteellisistä olosuhteista. Yksittäisen hankkeen vaatima etäisyys määritellään tuulivoimalaitoksen lupaprosessissa. Turvaetäisyys on sen alueen rajauksen ulkopuolella, jonka käyttötarkoituksiksi osoitetaan merenkulku, eikä sitä esitetä asemakartassa. Merialuesuunnitelmassa ei anneta ohjeita turvaetäisyyksistä tietyissä paikoissa.

Merialuesuunnitelma-alueet, joiden käyttötarkoitus on merenkulun selvitysalue

Jos alueiden käyttötarkoituksiksi osoitetaan merenkulun selvitysalue, on selvitettävä tarkemmin, onko merenkulku sopivin käyttötapa. Se osoitetaan, jos useammalla kuin yhdellä käytettävällä on vaatimuksia samalla alueella, ja alueen nykyisten käyttötapojen tarpeita on selvitettävä tarkemmin, ennen kuin voidaan tehdä päätös sopivimmasta käytettävästä. Merenkulun kansallisen edun vaatimus säilyy, vaikka kansallisen edun vaatimus vastaa merenkulun selvitysalueita. Merenkulun selvitysalue osoitetaan käyttötarkoituksiksi myös silloin, kun ei ole riittävästi näyttöä käytön tarkemman laajuuden määrittämiseksi.

Ammattikalastus

Tarve

Ammattikalastus on merielinkeino, jolla on merkitystä elintarvikehuollolle ja elintarviketuotannolle. Ammattikalastus synnyttää myös maatyöpaikkoja satamatoiminnassa ja jalostusteollisuudessa, mikä edistää elinkelpoisia identiteettiä ja kulttuuriympäristöä ylläpitäviä saaristoyhteisöjä. Kestävän ruoantuotannon ylläpitäminen elintarvikkeilla, joiden ravintoarvo on korkea, on yhteiskunnan kannalta tärkeää. Lähialueeltamme tuleva kala on merkittävä osa elintarvikehuoltoamme. Nämä tarpeet edellyttävät, että ympäristön hyvä tila merialueilla saavutetaan ja säilytetään ja että ekosysteemipalvelut, joista kalastus on riippuvainen, turvataan. Ammattikalastus vaatii suhteellisen laajoja alueita, koska eri kalastusmenetelmät ja kohdelaajat tarkoittavat erilaisia kalastusalueita, jotka vaihtelevat vuodenaikojen välillä, vuodesta toiseen ja pidemmällä aikavälillä.

Kansallisen edun vaatimuksen alueet

Ruotsin meri- ja vesiviranomainen osoittaa ammattikalastuksen kansallisen edun alueita pyyntialueiden ja saaliiden purkamiseen käytettävien satamien osalta ympäristökaaren 3 luvun 5 §:n mukaisesti.

Merialuesuunnitelma-alueet, joiden käyttötarkoitus on ammattikalastus

Alueen käyttö ammattikalastukseen perustuu pääasiassa pyyntialueita koskeviin kansallisen edun vaatimuksiin. Pieni osa Skagerrakin alueesta perustuu ammattikalastuksen olennaiseen yleiseen etuun.

Ammattikalastuksen kansallisen edun vaatimukset kutu- ja kasvialueiden osalta sisältyvät alueisiin, joiden käyttötarkoitus merialuesuunnitelmissa on luonto. Kalojen elinympäristöjen kannalta mahdollisesti tärkeät alueet kansallisen edun alueiden ulkopuolella sisällytetään alueisiin, joilla kiinnitetään erityistä huomiota korkeisiin luontoarvoihin.

Se, miten ammattikalastusta harjoitetaan ja mitä pyydyksiä käytetään, voi muuttua tulevaisuudessa esimerkiksi kalakantojen tai pyydysten teknisen kehityksen vuoksi. Se voi muuttua myös tiettyyn kalastukseen tai kalastusmenetelmään liittyvien rajoitusten käyttöönoton myötä.

Kun alueita osoitetaan ammattikalastuskäyttöön, tämä tarkoittaa ohjetta, että kyseinen etu asetetaan etusijalle näiden alueiden suunnittelussa ja lupamenettelyssä. Ammattikalastusta harjoitetaan myös muilla alueilla, ja lupia harkittaessa onkin tärkeää hakea ajantasaista tietoa kyseisen alueen kalastuksesta.

Tietoliikennekaapelit

Tietoliikennekaapeleiden yleinen sektorisuunnittelu on puutteellista. Tällaisten kaapeleiden asennuspaikat tulee sovittaa yhteen kaapelinlaskun suunnittelun varhaisessa vaiheessa, jotta voidaan vähentää ristiriitoja muiden vaatimusten kanssa.

Hiilidioksidin geologinen varastointi

Arvioiden mukaan Ruotsissa ja Ruotsin talousvyöhykkeellä on merkittävää hiilidioksidin varastointikapasiteettia (Sveriges geologiska undersökning, 2016b). Tarvitaan kuitenkin lisää tietoa ja tietämystä, ennen kuin merialuesuunnitelmissa voidaan ehdottaa varastointialueita.

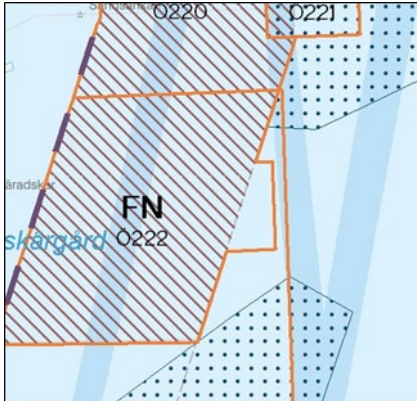
Vesiviljely

Tällä hetkellä ei ole kattavaa kansallista kartoitusta mahdollisista vesiviljelyn maantieteellisistä kehitysalueista kaava-alueella. Ruotsin maatalousviraston ja meri- ja vesiviranomaisen Ruotsin vesiviljelyn kehittämistä koskevassa toimintasuunnitelmassa vuosille 2021–2026 toimenpiteellä pyritään helpottamaan sopivien alueiden tunnistamista ja suunnittelua erilaisille kestävästä vesiviljelyn muodoille (Jordbruksverket, 2021). Uudet suunnitteluasiakirjat yhdessä kehittyneen viljelyteknologian kanssa voivat pitkällä aikavälillä parantaa vesiviljelyn suunnitteluvedellytyksiä kaava-alueella. Merialuesuunnitelmissa valmistaudutaan tässä vaiheessa vesiviljelyyn, mutta niissä ei osoiteta erityisiä vesiviljelyyn tarkoitettuja rajoitettuja alueita.

Yhteensovittamista koskevat ohjeet

Merialuesuunnitelmilla on edistettävä eri toimintojen ja käyttötarkoitusten yhteensovittamista. Se, että merialuesuunnitelmissa osoitetaan yhteensovittaminen, luo joustavuutta ja kannustaa mukauttamaan ja kehittämään toimintoja. Yhteensovittaminen voi johtaa myös yhteisvaikutuksiin. Jäljempänä esitettävien seikkojen tarkoituksena on antaa ohjeita yhteensovittamisen toimivuudesta ja selittää, miten merialuesuunnitelmat suhteutuvat mainittujen eri käyttötarkoitusten yhteensovittamiseen. Seikat on jaettu kahteen ryhmään sen mukaan, missä määrin mukauttamista pidetään yleisesti välttämättömänä yhteensovittamisen kannalta – jonkin verran mukauttamista ja enemmän mukauttamista. Jotta yhteensovittaminen toimisi, esimerkiksi tiettyjä toimintoja on ehkä säänneltävä tarkemmin tai lupaviranomaiset voivat määrätä erityisehtoja. Kyse voi olla myös erityismääräyksistä, jotka voivat olla tarpeen merialuesuunnitelmien tarkoituksen toteutumiseksi ja joista hallitus päättää ympäristökaaren 4 luvun 10 §:n toisen momentin mukaisesti.

Käyttöjen yhteensovittamista voidaan pitää mahdollisena yhdessä paikassa, kun taas toisessa paikassa sen ei katsota toimivan. Samalla tavalla yhteensovittamista voidaan pitää mahdollisena kokonaisperspektiivistä, mutta ei suunnittelun aikajänteellä. Jos käyttötapoja ei katsota voitavan sovittaa yhteen, yksi etu asetetaan etusijalle.

Kuva 1.3-1 Esimerkki siitä, miltä yhteensovittaminen voi näyttää asemakartassa. Asemakartta esittää yhteensovittamisen päällekkäisten käyttötarkoitusten kautta. Alueella Ö222 sovitetään yhteen käyttötarkoitukset maanpuolustus (F), luonto (N), virkistys (vinoviivat) ja merenkulku (siniset viivat).

Siellä yhteensovittaminen saattaa edellyttää jonkin verran mukauttamista.

Maanpuolustus ja merenkulku

Merialuesuunnitelmissa osoitetaan maanpuolustuksen ja merenkulun yhteensovittaminen.

Merenkulkua voidaan harjoittaa usein rajoituksetta merivoimien harjoitusalueella.

Maanpuolustusharjoitusten aikana merivoimien harjoitusalue voidaan joutua sulkemaan väliaikaisesti.

Maanpuolustus ja ammattikalastus

Merialuesuunnitelmissa osoitetaan maanpuolustuksen ja ammattikalastuksen yhteensovittaminen.

Ammattikalastusta voidaan harjoittaa usein rajoituksetta maanpuolustusalueella.

Maanpuolustusharjoitusten aikana merivoimien harjoitusalue voidaan joutua sulkemaan väliaikaisesti. Maanpuolustusharjoituksilla voidaan kuitenkin vaikuttaa ammattikalastuksen resursseihin kalakuolleisuuden sekä kutu- ja kasvualueiden vaikutusten kautta.

Kulttuuri ja luonto

Merialuesuunnitelmissa osoitetaan kulttuurin ja luonnon yhteensovittaminen. Kulttuuriympäristöt ovat usein hyvin integroituneet luontoon. Luonnonsuojelutoimet, kuten merijätteen hallinta ja kadonneiden pyydysten poistaminen, voivat vahingoittaa muinaisjäännöksiä, jos toimet toteutetaan huolimattomasti. Hylt voivat joissakin tapauksissa olla kulttuuriarvo samalla, kun niillä voi olla haitallinen vaikutus ympäristöön.

Kulttuuri ja virkistys

Merialuesuunnitelmissa osoitetaan kulttuurin ja virkistysalueen yhteensovittaminen. Kulttuuriympäristöt ovat usein osa arvoja, jotka muodostavat pohjan virkistystoiminnalle tai tekevät alueesta houkuttelevan kävijöille. Tämä edistää yhteisvaikutuksia, mutta suurella kävijämäärällä voi olla myös haitallinen vaikutus kulttuuriympäristöön. Vedenalaisen kulttuuriperinnön tuominen mm. sukeltajien saataville on erittäin arvokasta. Sukeltaminen ja muu ulkoilu, kuten urheilukalastus ja veneily, voivat kuitenkin aiheuttaa vedenalaisen kulttuuriympäristön tuhoutumisriskin.

Luonto ja virkistys

Merialuesuunnitelmissa osoitetaan luonnon ja virkistystyksen yhteensovittaminen. Luonto on usein osa arvoja, jotka muodostavat pohjan virkistystoiminnalle tai tekevät alueesta houkuttelevan kävijöille. Tämä edistää yhteisvaikutuksia, mutta suurella kävijämäärä voi myös vaikuttaa luontoarvoihin. Luonnonkauniiden paikkojen hyödyntäminen matkailutoiminnassa sekä huviveneiden, vesiskootterien ja muiden toimintojen aiheuttama melu voivat olla ristiriidassa luonnonsuojelutien kanssa.

Virkistys ja hiekanotto

Hiekanotolla voi olla haitallinen vaikutus luontoarvoihin. Samaan aikaan lisääntynyt liikenne hiekan poistamisessa voi vaikuttaa haitallisesti virkistysolosuhteisiin. Hiekanotto ja siten sen kuljetus tapahtuu kuitenkin yleensä rajoitetun ajan.

Virkistys ja ammattikalastus

Merialuesuunnitelmissa osoitetaan virkistystyksen ja ammattikalastuksen yhteensovittaminen. Ammattikalastus muodostaa perustan kalastusyhteisöille rannikoilla, jotka ovat houkuttelevia virkistyskäyttöön. Virkistyskalastuksen ja kaupallisen kalastuksen välillä voi olla eturistiriitoja, jos halutaan kalastaa samassa paikassa pyydyksillä, jotka eivät toimi yhdessä.

Hiekanotto ja merenkulku

Merialuesuunnitelmissa osoitetaan hiekanoton ja merenkulun yhteensovittaminen. Hiekanotto voi aiheuttaa jonkin verran liikennettä ja esteitä merenkulkukelpoisuudelle. Hiekanottoa tapahtuu kuitenkin hyvin rajoitetun ajan, mikä tarkoittaa, että vaikutus on rajallinen.

Merenkulku ja ammattikalastus

Ammattikalastus liikkuvilla pyydyksillä toimii usein jonkin verran mukautetusti alueilla, joilla on merenkulkua, mutta sitä voi joskus vaikeuttaa vilkas alusliikenne tai alusten reittijako.

Siellä yhteensovittaminen saattaa edellyttää enemmän mukauttamista.

Energian talteenotto ja maanpuolustus

Energian talteenottoa ja maanpuolustusetua on vaikea yhdistää monilla alueilla, koska tuulipuistoilla voi olla suuri vaikutus puolustusvoimien tiloihin ja toimintaan. Joillakin alueilla on mahdollista perustaa energialaitoksia, jos kiinnitetään erityistä huomiota kokonaismaanpuolustuksen etuihin. Merialuesuunnitelmassa otetaan kaikkien energia-alueiden (ehdotukset tai vaihtoehdot) osalta erityisesti huomioon kokonaismaanpuolustuksen edut.

Energian talteenotto ja kulttuuri

Energialaitoksilla voi olla haitallinen vaikutus kulttuuriympäristöihin ja maisemaan. Rannikon läheisyydessä sijaitsevat suuret tuulipuistot voivat hallita paikkaa ja siten vaikuttaa arvoihin, jotka osoittavat tärkeitä historiallisia tapahtumia ja jotka aiemmin antoivat paikalle sen luonteen. Merenpohjassa olevat rakenteet, kuten perustukset tai kaapelit, voivat vaikuttaa haitallisesti muinaisjäänneisiin. Rakentamisvaiheessa vaikutusalue merenpohjaan voi olla huomattavasti suurempi kuin itse hyödyntämisalue. Arkeologiset selvitykset ja tutkimukset voivat olla tarpeen.

Paikannus- ja mukautustoimenpiteillä energialaitosten suunnittelussa voidaan rajoittaa haitallisia vaikutuksia. Ympäristökaaren 4 luvun 3 §:n mukaisilla kansallisen edun alueilla luvanvarainen tuulivoima ei ole sallittua Öölantia lukuun ottamatta. Tällaisilla alueilla merialuesuunnitelmissa ei osoiteta energian talteenottoa.

Energian talteenotto ja luonto

Energian talteenottoa käyttötarkoituksena ei osoiteta yhdessä luontoa koskevan käyttötarkoituksen kanssa alueilla, joilla luontoarvot ovat niin korkeat ja luonteeltaan sellaisia, että vallitsee suuri epävarmuus siitä, voidaanko energian talteenottolaitoksia perustaa vahingoittamatta luontoarvoja tai vaikeuttamatta niiden säilyttämistä.

Yhteensovittaminen arvioidaan kokonaisvaltaisesta näkökulmasta, jossa otetaan huomioon myös energia-alueiden tai muiden lähialueelle suunniteltujen toimintojen yhteenlasketut, kumulatiiviset vaikutukset pitkällä aikavälillä. Arviointi tehdään samalla tavalla kaikilla alueilla, joiden käyttötarkoitus on luonto. Harkittaessa lupaa toiminnalle, jolla voi olla merkittäviä vaikutuksia Natura 2000 - alueeseen, on arvioitava, onko toiminta ympäristökaaren 7 luvun 28 b–29 §:n säännösten mukaista. Lupamenettely toteutetaan yksityiskohtaisemmalla tasolla kuin merialuesuunnittelun yleiset arviot.

Energian talteenotolla merituulivoimalaitosten muodossa voi olla haitallinen vaikutus lintuihin ja lepakoihin sekä pohjaympäristöön. Rakentamisvaiheessa esiintyy yleensä paalutuksesta ja liikenteestä aiheutuvaa vedenalaista melua, jolla voi olla haitallinen vaikutus eläimistöön. Käyttövaiheen aikana syntyy ääniä, jotka voivat vaikuttaa eläimistöön. Itse laitos voi olla este linnuille tai lepakoille. Purkamisvaiheessa esiintyy yleensä työskentelystä ja liikenteestä aiheutuvaa vedenalaista melua, jolla voi olla haitallinen vaikutus eläimistöön. Merenpohjaa pitkin kulkevat kaapelit voivat vahingoittaa arvokkaita luotoympäristöjä, ja sähkömagneettisia kenttiä tuottavat sähkökaapelit voivat vaikuttaa meren eliöihin vaihtelevassa määrin. Samalla tuulivoimalat voivat toimia keinotekoisina riuttoina, jotka luovat suojausta ravintopaikkoja kaloille.

Energian talteenotto ja virkistys

Energia-alueet voivat heikentää virkistysmahdollisuuksia erityisesti rannikon läheisyydessä. Energia-alueet voivat olla myös maamerkkejä ja matkailukohteita.

Energian talteenotto ja hiekanotto

Tuulivoimaloiden energian talteenotto tarvitsee vakaan pohjan perustukselle. Hiekanoton aikana hiekkaa imetään tai kaivetaan ylös pohjasta, jonka stabiilitteetti sitten muuttuu.

Energian talteenotto ja merenkulku

Merialuesuunnitelmissa ei yleensä osoiteta energian talteenottoa ja merenkulkua samalla alueella. Se, mikä etu asetetaan etusijalle, riippuu siitä, mitä käyttötarkoituksista pidetään sopivimpana tietyssä paikassa ja katsotaanko tarpeet tyydytetyiksi muualla. Läheisillä alueilla merenkulkukelpoisuuden arvioidaan useissa paikoissa toteutuvan.

Monissa tapauksissa tuulipuistojen suunnittelua on mahdollista mukauttaa siten, että merenkulkukelpoisuuteen ei kohdistu haitallisia vaikutuksia. Laivaliikenne ei kuitenkaan yleensä voi kulkea sellaisten alueiden läpi, joilla on kiinteitä asennuksia, kuten tuulipuiston läpi, jos alue on pieni tai tuulivoimalat sijaitsevat lähellä toisiaan. Merikaapelit voivat vaikuttaa ankkurointiin ja siten olla

ristiriidassa merenkulun kanssa, erityisesti vilkkailla väylillä. Lisäksi tarvitaan erityisesti lisää tietoa merituulivoiman vaikutuksesta jäänmuodostukseen sekä jäänmurto- ja talvimerenkulkuolosuhteista Pohjanlahdella.

Energian talteenotto ja ammattikalastus

Merituulivoima vaikeuttaa navigointia ja ammattikalastusta alueella. Tuulivoiman asentaminen vaikeuttaa vaihtelevassa määrin sekä aktiivisten että passiivisten pyydysten käyttöä. Tuulipuiston suunnittelun tai pyydysten mukauttaminen voi vaikuttaa yhteensovittamisen mahdollisuuksiin. Kansainväliset esimerkit ovat osoittaneet, että kalastus on vähentynyt jopa mukautetuissa tuulipuistoissa (Havs- och vattenmyndigheten, 2023c).

Maanpuolustus ja kulttuuri

Merialuesuunnitelmissa osoitetaan yleensä maanpuolustuksen ja kulttuurin yhteensovittaminen. Meressä maanpuolustustoimintaan voi liittyä riski haitallisista vaikutuksista merenpohjan kulttuurijäännöksiin ja kulttuurimaisemiin. Samalla puolustuslaitokset voivat olla osa rannikon kulttuurihistoriallista perintöä.

Maanpuolustus ja luonto

Merialuesuunnitelmissa osoitetaan yleensä maanpuolustuksen ja luonnon yhteensovittaminen. Tapauksissa, joissa yhteensovittamista ei pidetä sopivana, yksi etu asetetaan etusijalle. Jos alue kuuluu Natura 2000 -alueeseen, sovelletaan ympäristökaaren Natura 2000 -alueilla harjoitettavaa toimintaa koskevia sääntöjä. Kokonaismaanpuolustuksen edut asetetaan etusijalle ympäristökaaren 3 luvun mukaisesti tapauksissa, joissa luontoarvot muodostuvat olennaisista yleisistä eduista tai niihin kohdistuu kansallisen edun vaatimuksia. Maanpuolustustoimintaan voi liittyä liikennettä, melua, räjäytyksiä ja muuta toimintaa, joka voi vaikuttaa haitallisesti luontoarvoihin. Meriympäristössä tapahtuvaa sotilaallista toimintaa voi olla tarpeen mukauttaa luontoarvoille aiheutuvien vahinkojen minimoimiseksi. Tämä voidaan tehdä esimerkiksi siten, että puolustusvoimat suunnittelee harjoitustoimintansa alueella niin, että vaikutukset luontoarvoihin minimoidaan, mihin puolustusvoimat jo varautuu.

Maanpuolustus ja virkistys

Merialuesuunnitelmissa osoitetaan maanpuolustuksen ja virkistykseen yhteensovittaminen. Maanpuolustustoimintaan voi liittyä melua, liikennettä, räjäytyksiä ja muuta toimintaa, joka voi vaikuttaa haitallisesti virkistykseen, mukana lukien ulkoilu. Toiminnot voidaan useissa tapauksissa mukauttaa toisiinsa.

Maanpuolustus ja hiekanotto

Merialuesuunnitelmissa osoitetaan maanpuolustuksen ja hiekanoton yhteensovittaminen. Kokonaismaanpuolustuksen edut asetetaan etusijalle ympäristökaaren 3 luvun mukaisesti. Esimerkiksi maanpuolustustoimet, joihin liittyy ammusten jäämiä, voivat tarkoittaa, että hiekka ei sovellu käyttöön.

Kulttuuri ja hiekanotto

Kulttuurijäännökset voivat kärsiä hiekanotosta, johon liittyy merenpohjan muutoksia. Arkeologinen selvitys voi olla tarpeen.

Kulttuuri ja merenkulku

Merialuesuunnitelmissa osoitetaan kulttuurin ja merenkulun yhteensovittaminen. Merenkulku on synnyttänyt useita nykyisiä kulttuuriympäristöjä ja muinaisjäännöksiä hylkyjen muodossa. Vilkaasti liikennöidyt laivareitit ja väylät voivat aiheuttaa päästöjä, maiseman muuttumista ja ruoppausta, jotka vaikuttavat haitallisesti kulttuuriarvoihin. Merenkulku voi aiheuttaa eroosiota, joka paljastaa jäännöksen osia sekä hioo ja kuljettaa niitä pois. Merenkulku voi myös aiheuttaa sen, että ankkurit tai alusten rungot vahingoittavat matalalla olevia jäännöksiä.

Kulttuuri ja ammattikalastus

Ammattikalastus on monissa tapauksissa elinkeino, joka on vaikuttanut arvokkaisiin kulttuuriympäristöihin, kuten kulttuuriperintöön kuuluviin kalastusyhteisöihin. Aktiivisilla pyydyksillä kalastaminen, kuten troolaus, voi vaikuttaa haitallisesti merenpohjan kulttuurijäännöksiin.

Luonto ja hiekanotto

Merialuesuunnitelmissa osoitetaan luonnon ja hiekanoton yhteensovittaminen tapauksissa, joissa sen arvioidaan olevan mahdollista. Harkittaessa lupaa toiminnalle, jolla voi olla merkittäviä vaikutuksia Natura 2000 -alueeseen, on arvioitava, onko toiminta ympäristökaaren 7 luvun 28 b–29 §:n säännösten mukaista. Lupamenettely toteutetaan yksityiskohtaisemmalla tasolla kuin merialuesuunnittelun yleiset arviot. Hiekanotto voi vaikuttaa alueella esiintyviin luontoarvoihin, varsinkin jos ne keskittyvät pohjaympäristöön. Se, että hiekanotto on paikallista, tapahtuu lyhyessä ajassa ja suoritetaan suhteellisen hellävaraisella tekniikalla, voi rajoittaa vaikutusta.

Luonto ja merenkulku

Merialuesuunnitelmissa osoitetaan yleensä luonnon ja merenkulun yhteensovittaminen. Merenkulku voi kuormittaa luontoa vedenalaisen melun, ruoppauksen, eroosion ja öljyvuotojen muodossa. Samaan aikaan laivaliikenne voi optimoituna olla ilmastotehokas kulkuväline muihin liikennemuotoihin verrattuna.

Luonto ja ammattikalastus

Merialuesuunnitelmissa osoitetaan luonnon ja ammattikalastuksen yhteensovittaminen. Kalastuksella voi olla merkittäviä vaikutuksia meriekosysteemeihin, ensisijaisesti lajeihin, joita aiotaan pyytää, mutta myös muihin lajeihin ja luontotyypppeihin, joita saattaa olla tarpeen suojella. Ammattikalastuksella, jota harjoitetaan aktiivisilla pyydyksillä, kuten pohjatrooleilla, tai johon liittyy suojeltujen ja uhanalaisten lajien sivusaaliita, voi olla haitallinen vaikutus luontoarvoihin. Joissakin tapauksissa ammattikalastuksella ei ole mitään vaikutusta, ja kalastusmenetelmiä on usein mahdollista mukauttaa siten, että vaikutus luontoarvoihin on rajallinen. Kalastusmenetelmien mukauttaminen on yleinen toimenpide kalastushoidon sääntelyssä, mutta on myös monia muita tapoja mukauttaa ammattikalastusta luonnonsuojelun tarpeisiin. Joissakin tapauksissa kalastus ei ole sallittua.

Virkistys ja merenkulku

Merialuesuunnitelmissa osoitetaan virkistykseen ja merenkulun yhteensovittaminen. Monissa tapauksissa merenkulku on ala, joka on edistänyt houkuttelevien ympäristöjen muodostumista. Merenkulku voi myös edistää hyvää saavutettavuutta. Vilkaasti liikennöidyt laivareitit voivat

kuitenkin aiheuttaa häiriötä, kuten melua ja päästöjä, tai muodostaa esteitä esimerkiksi virkistyskalastukselle ja huviveneliikenteelle.

Hiekanotto ja ammattikalastus

Merialuesuunnitelmissa osoitetaan hiekanoton ja ammattikalastuksen yhteensovittaminen. Hiekanotto vaikuttaa pohjaympäristöön, mikä puolestaan voi vaikuttaa kalojen elinympäristöihin ja siten ammattikalastuksen hyödyntämiin kalakantoihin. Vaikutus on kuitenkin yleensä paikallinen ja ajallisesti rajoitettu, mikä voi joissakin tapauksissa tehdä mukautumisen mahdolliseksi esimerkiksi välttämällä ajanjaksoja, jolloin alue on kaloille tärkeä, kuten kutuaikana.

Yhteensovittaminen erityisen huomion kautta

Merialuesuunnitelmissa ei täsmennetä, mitä toimenpiteitä voi olla tarpeen toteuttaa erityisen huomion kiinnittämiseksi tietyllä alueella. Hallitus tai muut viranomaiset voivat lupamenettelyn tai muun hallinnoinnin yhteydessä yksilöidä asianmukaisia toimenpiteitä.

Kokonaismaanpuolustuksen etujen erityinen huomiointi

Erityisen huomion kiinnittäminen kokonaismaanpuolustuksen etuihin voi tarkoittaa, että tuulipuiston sijaintia ja suunnittelua on mukautettava maanpuolustuksen etuihin. Tämä koskee myös muun tyyppisiä kiinteitä asennuksia ja muuta käyttöä. Erityisen huomion kiinnittämien kokonaismaanpuolustuksen etuihin voi tarkoittaa myös sitä, että mukauttamista on tehtävä, kun useat energia-alueet yhdessä voivat vaikuttaa kokonaismaanpuolustukseen. Sen vuoksi on otettava huomioon riski yhteenlasketuista, kumulatiivisista vaikutuksista maanpuolustuksen etuihin. Tämä tarkoittaa, että yhden energia-alueen laajentaminen voi vaikuttaa mahdollisuuteen käyttää toista aluetta, joka on suunnitelmassa osoitettu merkinnällä E energian talteenottoon tai merkinnällä E(utr) energian talteenoton selvitysalueeksi.

Korkeiden kulttuuriympäristöarvojen erityinen huomiointi

Yksittäisten hankkeiden vaikutukset kulttuuriympäristöihin on arvioitava varhaisessa vaiheessa ja paikallisiin olosuhteisiin perustuvasta kokonaisnäkökulmasta. Kulttuuriympäristöt, joihin maiseman muutokset voivat vaikuttaa, sijaitsevat pääosin merialuesuunnitelma-alueiden ulkopuolella. Maan ja meren välinen yhteys on otettava huomioon. Meressä olevien laitosten ja toimintojen suunnittelua tai sijaintia voi olla tarpeen mukauttaa kulttuuriympäristöarvojen säilyttämiseksi.

Korkeiden luontoarvojen erityinen huomiointi

Erityisen huomion kiinnittäminen korkeisiin luontoarvoihin voi tarkoittaa mm. toimintojen mukauttamista paikkoihin ja ajanjaksoihin, joilla minimoidaan luontoarvoille aiheutuvat suorat, välilliset tai kumulatiiviset vahingot. Tämä voi tarkoittaa esimerkiksi:

- sitä, että puolustusvoimat kuulee toimintaansa suunnitellessaan kuntia ja lääninhallituksia paikallisista olosuhteista ja mukauttaa harjoituksia ja toimintoja paikkoihin ja ajanjaksoihin siten, että korkeat luontoarvot eivät vahingoitu
- energian talteenottoon tarkoitettujen laitteistojen suunnittelun ja tekniikan mukauttamista tai rakentamistöiden ja käytön mukauttamista tiettyihin ajanjaksoihin
- merialueiden suojelun toteuttamisesta tai laajentamisesta
- alueisiin, pyydyksiin tai pyyntiaikaan liittyvä kalastuksen sääntelystä

- meriliikenteen nopeuden, enimmäissyvyyksen tai ajoituksen mukauttamisesta.

2. Pohjanlahti: Ohjeet ja näkökohdat

Yleistä merialuesuunnitelma-alueesta

Seuraavassa on yhteenveto merialuesuunnitelma-alueen suunnittelun pääpiirteistä. Lisäksi kuvataan merialuesuunnitelma-alueen käytön painopisteitä ja näkökohtia.

Asemakarttaa tulkitaan 1:700 000 ja 1:1 000 000 välisessä likimääräisessä mittakaavassa. Rajat ja merkinnät kartalla ovat yleiskatsaus, joka perustuu merialuesuunnitelmien strategiseen tasoon.

Tieto- ja televiestintäkaapeleiden, voimakaapeleiden, putkistojen ja kaasuputkien asentamisen, käytön ja kunnossapidon on tarvittaessa oltava mahdollista. Tämä koskee koko kaava-aluetta.

Pohjanlahti koostuu kolmesta merialueesta:

- Perämeri
- Selkämeren pohjoisosa ja Merenkurkku
- Selkämeren eteläosa.

Uusiutuva sähköntuotanto

Merialuesuunnitelmilla edistetään yhteiskunnallista tavoitetta 100-prosenttisesti fossiilittomasta sähköntuotannosta vuoteen 2040 mennessä. Pohjanlahden edellytykset tuulivoiman muodossa tapahtuvalle energian talteenotolle poikkeavat tietyiltä osin muista merialuesuunnitelma-alueista. Luontoon, ammattikalastukseen ja maanpuolustukseen liittyvät eturistiriidat ovat yleensä vähäisempiä ja merenkulku ei ole niin vilkasta näillä merialueilla. Perämerellä on talvella jäätä joka vuosi, ja niin sanottuina leutoina jäätalvinakin merijäätä muodostuu periaatteessa koko merialueelle. Tarvitaan koottua tietoa meritulivoiman vaikutuksesta jäänmuodostukseen sekä jäänmurto- ja talvimerenkulkuolosuhteista Pohjanlahdella (Sjöfartsverket, 2022). Pohjanlahdella tuuliolosuhteet ovat Itämereen ja Pohjanmereen verrattuna hieman huonommat, mutta silti yleisesti ottaen hyvät. Joillakin Pohjanlahden alueilla tuulivoiman ja muiden käyttötarkoitusten, kuten erilaisten luontoarvojen tai maanpuolustusetujen, välillä on kuitenkin niin kovaa kilpailua, että yhteensovittamista ei pidetä mahdollisena.

Suunnittelun lähtökohtana on ollut merialuesuunnitelmien uusien tai muuttuneiden energian talteenottoalueiden päivitetty aineisto (Energimyndigheten, 2023a). Energian talteenottoalueiden suunnittelu perustuu kokonaisarvioon siitä, miten merialuesuunnitelmalla voidaan parhaiten edistää energiatavoitteiden saavuttamista. Energian talteenottoalueita ehdotetaan sekä avomerelle että rannikkoalueille. Natura 2000 -lainsäädäntö vaikuttaa joihinkin ehdotettuihin alueisiin, mikä tarkoittaa, että tuulivoiman perustaminen voidaan sallia vain, jos ei ole vaaraa, että se vahingoittaa tai häiritsee suojeltavia luontotyypppejä tai lajeja. Useat (13/23) Pohjanlahden energian talteenottoalueet ja vaihtoehtoiset alueet osoitetaan asemakartassa selvitysalueiksi, E(utr). Pohjanlahdella tämä johtuu pitkälti epävarmuudesta, joka liittyy tuulivoiman käytön maanpuolustusetuun kohdistuviin vaikutuksiin. Vaihtoehtoisten selvitysalueiden osoittaminen energian talteenotolle perustuu

epävarmuuteen laajamittaisen tuulivoimarakentamisen kumulatiivisista vaikutuksista mm. luontoarvoihin ja mahdollisuuksiin liittää sähköntuotanto kantaverkkoon.

Energian kehittämisen yhteydessä on kiinnitettävä erityistä huomiota kokonaismaanpuolustuksen etuihin. Merialuesuunnitelmassa osoitetut ehdotetut energia-alueet ja vaihtoehtoiset energia-alueet Pohjanlahdella aiheuttavat riskin yhteenlasketuista, kumulatiivisista vaikutuksista kokonaismaanpuolustuksen etuihin. Tämä riski on otettava huomioon, mikä voi merkitä kehittämisen laajuuden rajoittamista kokonaisuudessaan tai yksittäisillä alueilla. Kaikilla ehdotetuilla energia-alueilla tai vaihtoehtoisilla energia-alueilla kiinnitetään siksi erityistä huomiota kokonaismaanpuolustuksen etuihin. Osalla alueista kiinnitetään erityistä huomiota myös korkeisiin luontoarvoihin.

Hyvät edellytykset erilaisille toiminnoille

Pohjanlahti on yksi Ruotsin kolmesta merialuesuunnitelma-alueesta, jota ihmisen vaikutukset rasittavat vähiten, ja samalla ympäristön tilaa on vielä parannettava ympäristön hyvän tilan saavuttamiseksi. Alueella on laajoja alueita, joilla on korkeat ulkoilu- ja luontoarvot ja hyvät edellytykset erilaisille toiminnoille. Pohjois-Ruotsissa sijaitsee muun muassa monia suuria ja tärkeitä teollisuudenaloja, jotka käyttävät merireittiä kuljetuksiinsa. Suuressa osassa Pohjanlahtea on alueita, joilla on hyvät edellytykset fossiilittomaan energiantuotantoon merituulivoiman muodossa. Perämeren pohjoisosassa on alue, joka voi olla sopiva hiekanottoon. Ruotsin kokonaismaanpuolustuksella on etuja merialuesuunnitelma-alueella, muun muassa merivoimien harjoitusalue Selkämeren pohjoisosassa ja vaikutusalueita Perämerellä maatoimintoja varten.

Monien Pohjanlahden toimintojen arvioidaan toimivan hyvin yhdessä eli ne voidaan sovittaa yhteen. Joskus yhteensovittamista on kuitenkin säänneltävä, jotta se toimii. Tämä voi tarkoittaa esimerkiksi alueiden sulkemista puolustusharjoitusten ajaksi tai sääntöjä siitä, miten aluksia, kuten kalastusaluksia, saa käyttää reittijakojärjestelmiin kuuluvilla väylillä. Tällaisia säännöksiä ei anneta merialuesuunnitelman kautta, vaan ne löytyvät muusta lainsäädännöstä. Talvimerenkulun ja laajamittaisen merellä tapahtuvan energian talteenoton yhteensovittamisen mahdollisuuksista ei ole koottua tietoa.

Maailmanperintökohteet, pienimuotoinen kalastus ja arvokas luonto

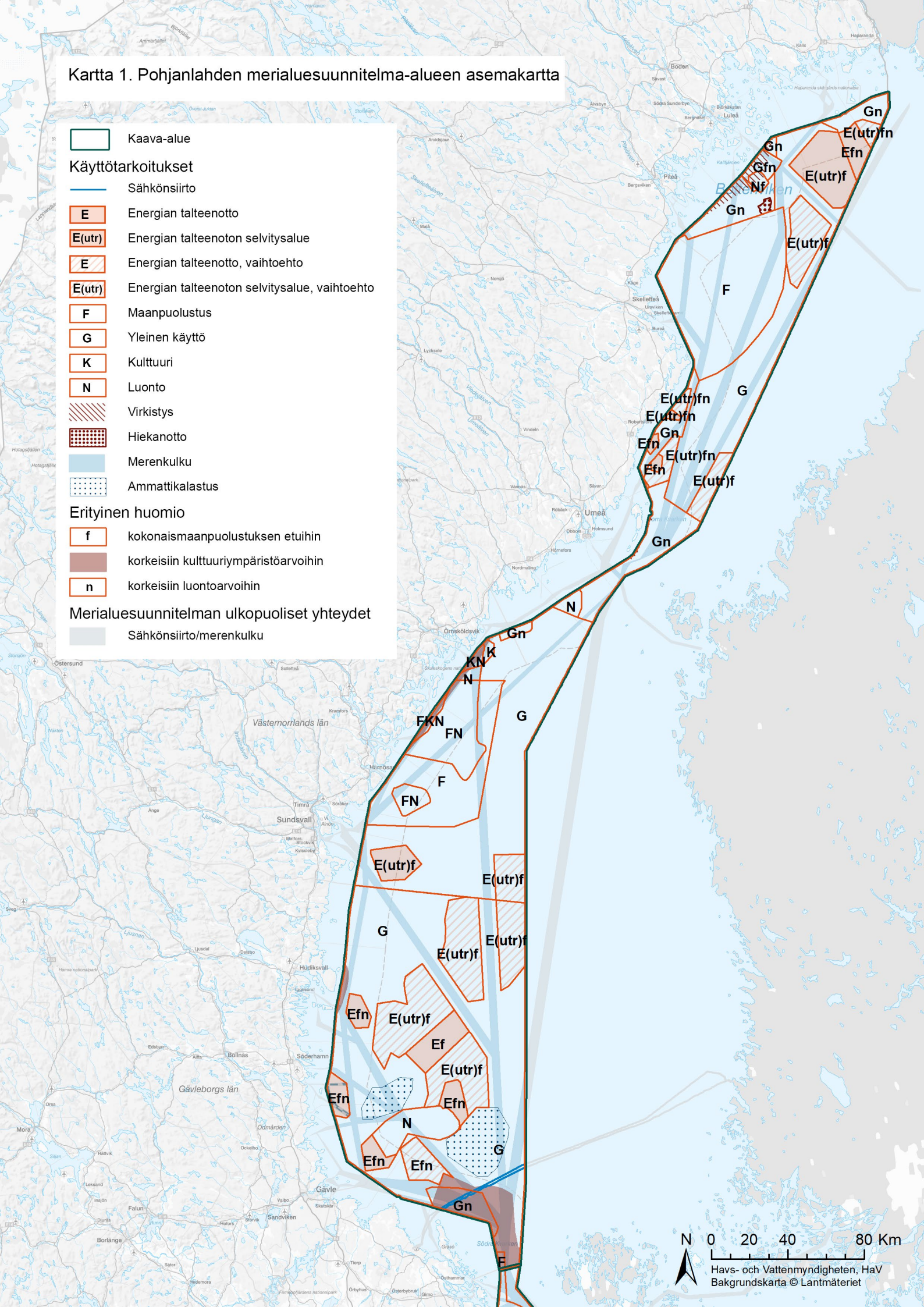
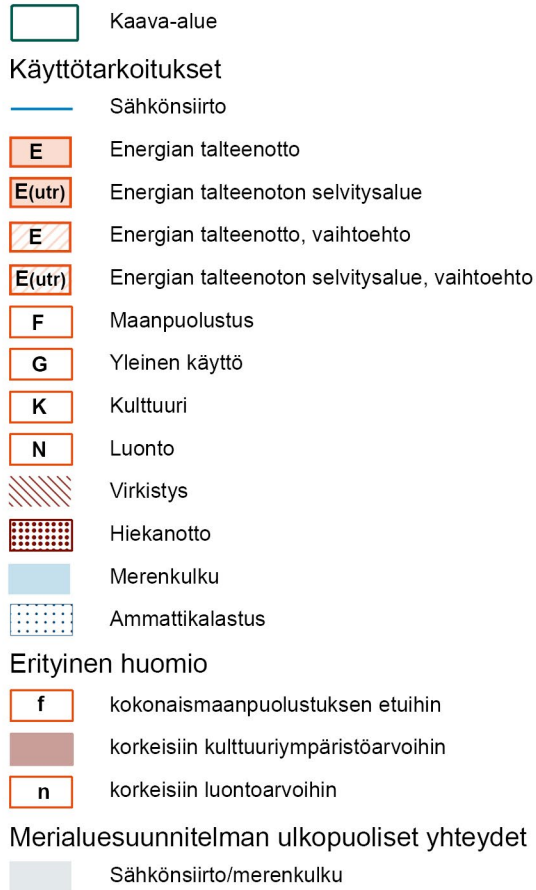
Korkearannikon maailmanperintökohde on matkailijoiden suosiossa ympäri vuoden, mutta pääasiassa kesäisin, jolloin vuorolaivat ja huviveneet saapuvat alueen satamiin. Alkusyksystä järjestetään hapansilakkakauden avaus, joka on tunnettu tapahtuma ja houkuttelee paljon kävijöitä.

Ammattikalastus Pohjanlahdella on pääosin pienimuotoista. Avomerellä kalastus on vähäistä, mutta rannikkovesillä runsaampaa. Ammattikalastus osoitetaan käyttötarkoitukseksi Selkämeren eteläosassa, jossa sijaitsee Ruotsin suurin ammattikalastuskeskittymä merialuesuunnitelma-alueella. Ehdotetut energia-alueet ja vaihtoehtoiset alueet voivat vaikuttaa kalastukseen. Suunnitelman ammattikalastus-käyttötarkoitus perustuu yksinomaan kalastukseen ruotsalaisilta aluksilta, mutta myös suomalaista kalastusta harjoitetaan. Ruotsalainen ja suomalainen kalastus on usein maantieteellisesti päällekkäistä. Alueilla, joihin liittyy ammattikalastuksen kansallisen edun vaatimus Selkämeren eteläosassa, ei ehdoteta päällekkäisiä energia-alueita tai vaihtoehtoisia energialueita.

Merialuesuunnitelma-alueella on laajoja alueita, joiden luontoarvot ovat korkeat. Useat niistä ovat luonnonsuojelualueita, Natura 2000 -alueita ja ammattikalastuksen kansallisen edun vaatimuksia,

jotka liittyvät kalojen kutu- ja kasvualueisiin. Niiden käyttötarkoitus merialuesuunnitelmassa on luonto. Näiden lisäksi on alueita, joilla on korkeat luontoarvot ja jotka on otettava erityisesti huomioon, jotta ne voivat jatkossakin tuottaa arvokkaita ekosysteemipalveluja. Muussa toiminnassa on kiinnitettävä erityistä huomiota korkeisiin luontoarvoihin.

Kartta 1. Pohjanlahden merialuesuunnitelma-alueen asemakartta

2.1. Perämeri

Energian talteenotto

Perämerellä osoitetaan yhteensä 10 energia-aluetta, mikä sisältää ehdotukset energian talteenottoalueista ja vaihtoehtoisista alueista.

Perämeren pohjoisosassa osoitetaan neljä energia-aluetta (B110, B111, B113, B117). Kaikkien neljän alueen katsotaan olevan tuulivoiman olennainen yleinen etu. Kaikilla alueilla kiinnitetään erityistä huomiota kokonaismaanpuolustuksen etuihin. Ehdotettu ja energia-alueita ovat osittain Kalixin kunnan aluevesillä ja osittain talousvyöhykkeellä sijaitsevan Malurin kaakkoisosassa (B111) ja osittain Luulajan ja Kalixin kuntien aluevesillä ja osittain talousvyöhykkeellä sijaitsevan Farstugrundenin itäosa (B110). Tämä johtuu siitä, että B111 ja jotkin osat B110:stä menevät päällekkäin puolustusvoimien analysoiman hankealueen kanssa, ja puolustusvoimien arvion mukaan alueella voi olla mahdollisuuksia tuulivoimalle ilman, että kansallisille eduille tai kokonaismaanpuolustuksen sotilaallisen osan kannalta tärkeille alueille aiheutuu merkittävää vahinkoa (Energimyndigheten, 2023a). Vaikutusta kokonaismaanpuolustuksen sotilaallisen osan salaisiin etuihin ei ole selvitetty alueen B110 osissa. Sen vuoksi alue osoitetaan selvitysalueeksi. Alueella B111 kiinnitetään erityistä huomiota korkeisiin luontoarvoihin, joihin kuuluvat riittaympäristöt ja kalojen kutualueet. Alue B111 soveltuu pohjaan kiinnitettävälle perustuksille, kun taas alue B110 soveltuu enimmäkseen kelluville perustuksille syvyyden perusteella.

Kaksi Perämeren pohjoisosan alueista osoitetaan vaihtoehtoisiksi alueiksi (B113, B117). Vaihtoehtoisten alueiden nimeäminen osoittaa, että on tärkeää ottaa huomioon kumulatiiviset vaikutukset, jos on olemassa suurempia energia-alueryyppejä. Mahdollisia kumulatiivisia vaikutuksia alueella voivat olla muun muassa vaikutukset luontoarvoihin, kulttuuriarvoihin, virkistysarvoihin ja mahdollisuuksiin liittää sähköntuotanto kantaverkkoon. Vaikutusta kokonaismaanpuolustuksen sotilaallisen osan salaisiin etuihin ei ole selvitetty alueilla. Sen vuoksi ne myös nimetään selvitysalueiksi. Pääosin Haaparannan kunnassa sijaitsevan Malurin kaakkoisosan ja Sanskerin (B117) alue osoitetaan vaihtoehtoiseksi myös Haaparannan saariston kansallispuiston läheisyyden ja kansallispuiston arvoihin mahdollisesti kohdistuvien vaikutusten vuoksi. Alue (B117) osoitetaan myös alueeksi, jolla on kiinnitettävä erityistä huomiota korkeisiin luontoarvoihin kalojen kutu- ja nisäkäsalueiden vuoksi. Tämä alue soveltuu pohjaan kiinnitettävälle perustuksille syvyyden perusteella. Svalanin kaakkoisosan ja Falkenin matalikon (B113) avomerialueella on suurempi vaihtoehtoinen selvitysalue energian talteenottoa varten. Alue soveltuu pääasiassa kelluville perustuksille syvyyden perusteella. B113:lla on samanlaiset olosuhteet kuin B110:llä. Alueen B113 vaikutuksista kokonaismaanpuolustukseen etuihin on kuitenkin enemmän epävarmuutta, mikä johtuu muun muassa Tåmen ampumaradan (B105) läheisyydestä. Sen vuoksi alue osoitetaan vaihtoehtoiseksi.

Perämeren merialueen eteläosassa osoitetaan kuusi energia-aluetta (B107, B108, B135, B137–B139). Kaikkien kuuden alueen katsotaan olevan tuulivoiman olennainen yleinen etu. Kaikilla alueilla kiinnitetään erityistä huomiota kokonaismaanpuolustuksen etuihin. Kolme alueista osoitetaan ehdotetuiksi energian talteenottoalueiksi (B107, B108, B139). Kaksi ehdotetuista alueista sijaitsee Robertsforsin kunnassa Perämeren eteläosassa (B107, B108), ja niitä ehdotetaan eri syistä energian talteenottoalueiksi. Alueet osoitetaan energia-alueiksi kunnan kaavoituksessa. Alueet osoitetaan myös energian talteenottoalueiksi hyväksytyssä merialuesuunnitelmassa (Regeringen, 2022), ja yhteensovittamista kokonaismaanpuolustuksen sotilaallisen osan salaisten etujen kanssa pidetään

sen vuoksi todennäköisenä (Energimyndigheten, 2023a). Alueiden katsotaan myös olevan tuulivoiman olennainen yleinen etu. Kumpikin näistä alueista soveltuu pohjaan kiinnitettävälle perustuksille syvyyden perusteella. Alueiden sijainti rannikolla edellyttää muuttavien ja pesivien lintujen sekä lepakoiden huomioon ottamista. Alueella kiinnitetään erityistä huomiota korkeisiin luontoarvoihin, joihin kuuluvat myös riittaympäristöt ja kalojen kutualueet. Myös kolmas ehdotettu alue, Kallviksklubbenin eteläosa (B139), sijaitsee myös Robertsforsin kunnassa ja osoitetaan energia-alueeksi kunnan kaavoituksessa. Alue ei kuitenkaan sisälly hyväksyttyyn merialuesuunnitelmaan eikä vaikutusta kokonaismaanpuolustuksen sotilaallisen osan salaisiin etuihin ole selvitetty alueella. Sen vuoksi alue osoitetaan selvitysalueeksi.

Perämeren merialueen eteläosan alueista kolme osoitetaan vaihtoehtoisiksi (B135, B137, B138). Kaikki alueet soveltuvat pohjaan kiinnitettävälle perustuksille syvyyden perusteella. Vaihtoehtoisten alueiden nimeäminen osoittaa, että on tärkeää ottaa huomioon kumulatiiviset vaikutukset, jos on olemassa suurempia energia-alueryppäitä. Mahdollisia kumulatiivisia vaikutuksia alueella voivat olla muun muassa vaikutukset luontoarvoihin, kulttuuriarvoihin, virkistysarvoihin ja mahdollisuuksiin liittää sähköntuotanto kantaverkkoon. Kaksi alueista sijaitsee aluevesillä, Kallviksklubbenin kaakkoisosassa (B137) Skellefteån kunnassa ja Rata Storgrundin ympäristö (B138) Robertsforsin kunnassa. Alue B137 osoitetaan vaihtoehtoiseksi, koska sillä voi olla haitallisia vaikutuksia elämysarvoihin ja Lövångerin rannikolle ulottuvan ulkoilun kansallisen edun vaatimuksen kanssa. Alue B138 on myös lähellä Holmön saaria, joihin kohdistuu ympäristökaaren 3 luvun 6 §:n mukaisesti ulkoilun kansallisen edun vaatimus. Sekä B137 että B138 osoitetaan alueiksi, joilla on kiinnitettävä erityistä huomiota korkeisiin luontoarvoihin, mikä johtuu kalojen kutualueesta, nisäkäsalueesta sekä lintujen ja lepakoiden alueesta. Kolmas vaihtoehtoinen alue Perämeren merialueen eteläosassa on Rata Storgrundin itäpuolinen avomerialue (B135). Vaikutusta kokonaismaanpuolustuksen sotilaallisen osan salaisiin etuihin ei ole selvitetty alueella. Sen vuoksi alueet osoitetaan selvitysalueiksi.

Piitimen ja Luulajan edustalla merellä on tuulivoiman kansallisen edun vaatimuksia sekä merenkulun ja kokonaismaanpuolustuksen kansallisen edun vaatimuksia (B104–B105). Tuulivoiman ei katsota olevan yhteensopiva muiden kansallisen edun vaatimusten kanssa. Merenkulun ja kokonaismaanpuolustuksen kansallisen edun vaatimukset asetetaan etusijalle tuulivoiman kansallisen edun vaatimuksiin nähden. Luulajan ja Piitimen ulkopuolella on olennaisen yleisen edun alue hiekanotolle (B104), ja asetetaan etusijalle tuulivoiman olennaiseen yleiseen etuun nähden.

Maanpuolustus

Merialuesuunnitelmassa osoitetaan käyttötarkoitukseksi maanpuolustus Tåmen ampumaradalla Skellefteån kunnassa, koska sen vaikutusalue ulottuu merialuesuunnitelma-alueelle (B105). Erityinen huomio kokonaismaanpuolustuksen etuihin osoitetaan erityisesti Kallaxin lähellä sijaitsevalle lentoharjoitusalueella (B102–B103), jossa pieni osa korkeiden kohteiden kieltoalueesta tulee merialuesuunnitelma-alueelle. Energian kehittämisen yhteydessä on kiinnitettävä erityistä huomiota kokonaismaanpuolustuksen etuihin. Erityisen huomion osoittaminen kokonaismaanpuolustuksen etuihin koskee sen vuoksi kaikkia alueita, joiden käyttötarkoitus on energian talteenotto (B107–B108, B110, B111, B113, B117, B135, B137–B139).

Kulttuuri

Alueet, joilla on kulttuuriympäristön suojelun kansallisen edun vaatimuksia, sijaitsevat rannikolla merialuesuunnitelma-alueen ulkopuolella olevaan maa-alueeseen päin. Ruotsin museoviraston

yksilöimiä kulttuurihistoriallisia arvoytimiä on myös merialuesuunnitelma-alueen ulkopuolella. Suojaetäisyyksiä arvoytimin on arvioitava paikallisesta näkökulmasta, kuten energian talteenoton mahdollisia vaikutuksia kulttuuriympäristöarvoihin rannikkoalueilla Rata Storgrundista Bjuröklubbiin (B106–B108, B137–B139) ja Perämeren pohjoisosassa (B110, B111, B117).

Luonto

Merialuesuunnitelmassa osoitetaan käyttötarkoitukseksi luonto Luulajan edustalla sijaitsevalla Marakallenin alueella (B103), joka on suojeltu Natura 2000 -verkoston kautta. Erityistä huomiota korkeisiin luontoarvoihin kiinnitetään pohjoisimmassa osassa (B111, B112 ja B117), osissa Luulajan ja Piitimen kuntia (B102, B104, B109) sekä rannikkoalueilla Rata Storgrundista Bjuröklubbiin (B106–B108, B137–B139), joissa otetaan huomioon sekä lintu- ja lepakkoalueet että riuttaympäristöt ja kalojen kutualueet. Lähes koko luonnonsuojelun kansallisen edun vaatimus Kinnbäcksfjärdenissä sijaitsee merialuesuunnitelma-alueen ulkopuolella. Pieni osa kansallisen edun vaatimuksesta koskee merialuesuunnitelman aluetta B105. Kansallisen edun vaatimus täyttyy, mutta merialuesuunnitelman yleisestä laajuudesta riippuen sillä ei ole käyttötarkoitusta merialuesuunnitelmassa.

Avomeriympäristölle on ominaista Perämeren vakaat talvijäät. Jäät muodostavat perustan yhteyttävälle leville, ja norpat (kiehkuraishylkeet) tarvitsevat jäätä, jotta niiden poikaset selviytyvät. Pohjanlahden pohjoisosien merkitys kasvaa sitä mukaa kun ilmastonmuutokset vähentävät tiiviin ajojään määrää. Norpan ilmastosuojapaikkoja on löydetty merialuesuunnitelma-alueen läheisyydestä osista pohjoisrannikkoa (Havs- och vattenmyndigheten, 2017d).

Virkistys

Merialueen pohjoisosassa koko rannikko maa-alueeseen päin, merialuesuunnitelma-alueen ulkopuolella, on liikunnan kansallisen edun aluetta ja ulkoilun kansallisen edun vaatimusaluetta. Kansallinen etu ja kansallisen edun vaatimus ulottuvat merialuesuunnitelma-alueelle.

Merialuesuunnitelmassa osoitetaan käyttötarkoitukseksi virkistys (B102–B105, B109).

Yhteensovittamisen mahdollisuutta muiden käyttötarkoitusten ja suojetäisyyksien kanssa on arvioitava paikallisesta näkökulmasta. Mahdollisella tuulivoiman perustamisella talousvyöhykkeelle on visuaalinen vaikutus alueeseen.

Hiekanotto

Merialuesuunnitelmassa osoitetaan käyttötarkoitukseksi hiekanotto Luulajan kunnan avomerialueella Svalanin ja Falkenin matalikoilla (B104). Riskin kannalta hiekanottoa ei pidetä sopivana viereisellä alueella, joka ulottuu Tåmen ampumaradan (B105) vaikutusalueeseen.

Merenkulku

Merialuesuunnitelmassa osoitetaan käyttötarkoitukseksi merenkulku avomerellä ja merialueen satamiin (B102–B106, B136). Perämeren rannikolla sijaitsee useita tärkeitä satamia, kuten Skellefteå ja Luulaja, ja meriliikenne on tärkeää pohjoisimman Ruotsin teollisuudelle. Satamiin johtavat väylät ovat usein pitkiä ja kulkevat matalan saariston läpi. Jatkuva maankohoaminen on otettava huomioon.

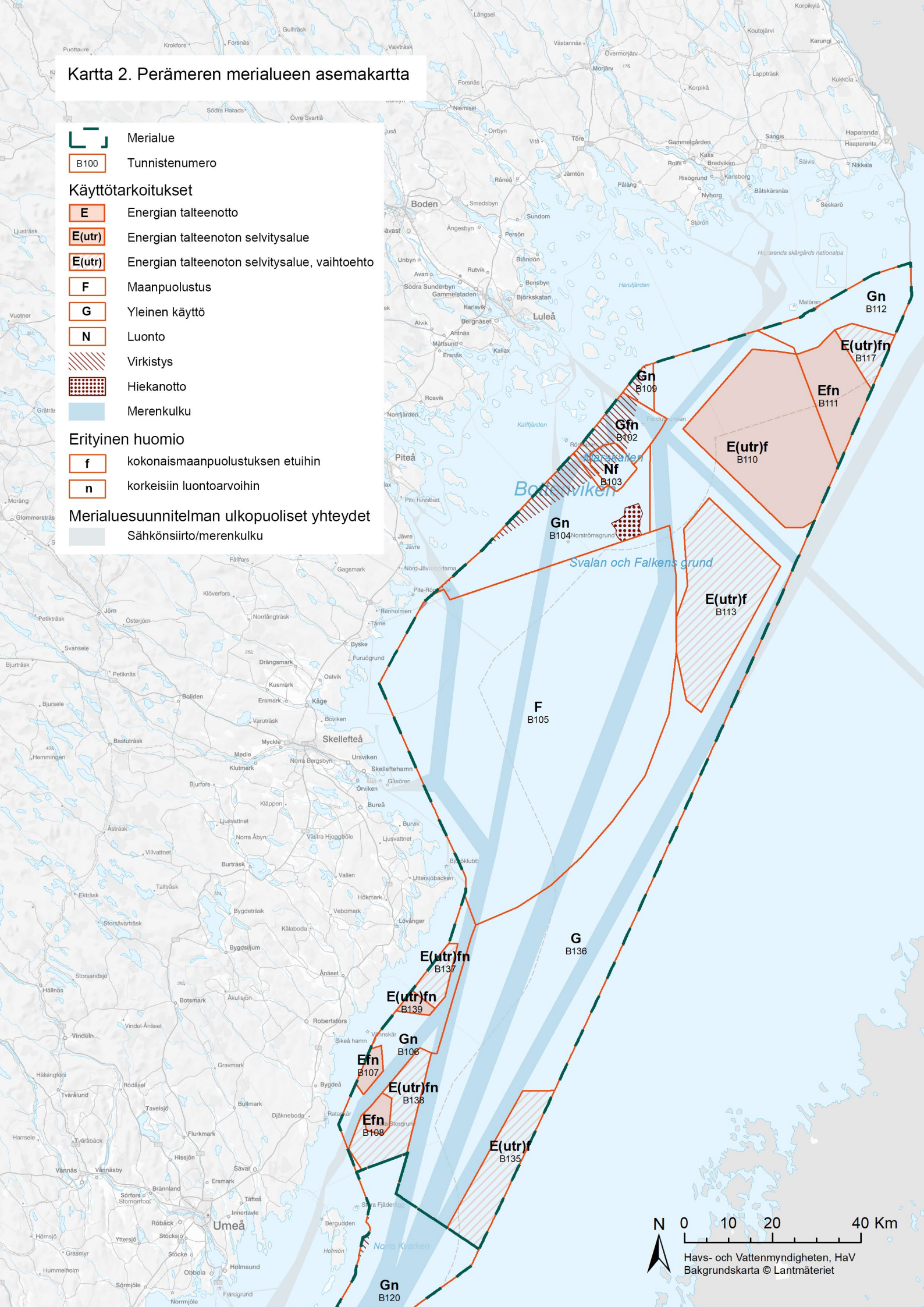
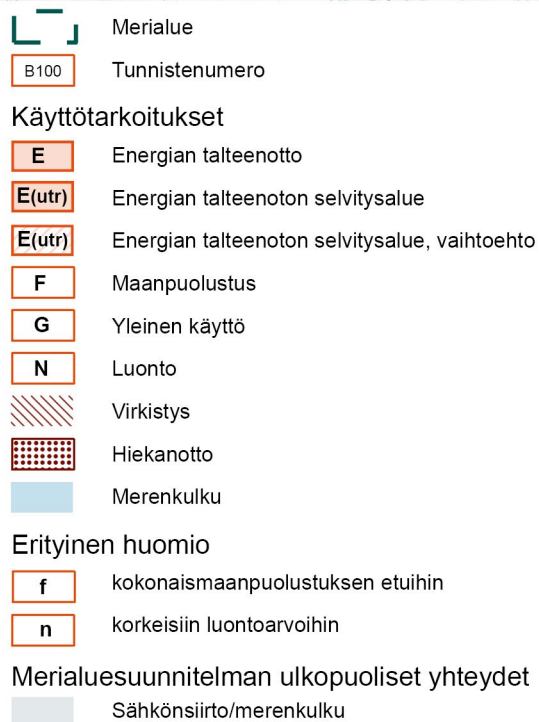
Perämerellä vallitsevat talviaikaan erityiset olosuhteet, joissa merijää on paksua ja laaja-alaista. Tämä vaikuttaa merenkulun olosuhteisiin, sillä meriliikenne tarvitsee laajoja alueita kulkukelpoisuuden varmistamiseksi. Tämä tulee ottaa huomioon tuulivoimalaitoksia ja muita kiinteitä avomerilaitoksia perustettaessa. Merituulivoiman vaikutuksesta jään muodostumiseen, jäänmurto-olosuhteisiin ja

talvimerenkulkuun ei ole kerättyä tietoa. Tämä vaatii siis lisäselvityksiä. Asemakartassa näkyvät tärkeimmät laivaväylät, ei merenkulun kokonaisaluetarve. Laivaväylien yhteydessä tulee olla turvaetäisyys. Etäisyys mukautetaan paikallisiin olosuhteisiin riskinarvioinnin jälkeen.

Ammattikalastus

Ammattikalastus on vähäistä Perämeren avovesillä. Kalastus tapahtuu enimmäkseen passiivisilla pyydyksillä ja lähellä rannikkoa. Muikun syyskalastus mädin saamiseksi on taloudellisesti merkittävää. Tämä kalastus tapahtuu lähellä rannikkoa aktiivisilla pyydyksillä ja pääasiassa merialuesuunnitelma-alueen ulkopuolella.

Kartta 2. Perämeren merialueen asemakartta

Perämerta koskeva aluetaulukko

Taulukko 1 Perämerta koskeva aluetaulukko

Alue	Käyttötarkoitukset	Erityinen huomio	Etusija tai yhteensovittamisen erityinen mukauttaminen	Perustelut etusijalle
B102	Yleinen käyttö Virkistys Merenkulku	Korkeat luontoarvot: Nisäkäsalue. Kalojen kutualue. Lintualue. Kokonaismaanpuolustuksen edut		
B103	Luonto Merenkulku Virkistys	Kokonaismaanpuolustuksen edut		
B104	Yleinen käyttö Virkistys Merenkulku Hiekanotto	Korkeat luontoarvot: Nisäkäsalue. Kalojen kutualue. Lintualue. Riuttaympäristö.	Maanpuolustus, merenkulku ja hiekanotto asetetaan etusijalle energian talteenottoon nähden.	Ympäristökaaren 3 luvun 10 §:n mukaisesti kokonaismaanpuolustuksen ja merenkulun kansallisen edun vaatimukset asetetaan etusijalle tuulivoiman kansallisen edun vaatimuksiin ja tuulivoiman olennaiseen yleiseen etuun nähden. Käyttötarkoituksia ei katsota voitavan sovittaa yhteen. Hiekanoton olennainen yleinen etu asetetaan etusijalle tuulivoiman olennaiseen yleiseen etuun nähden. Käyttötarkoituksia ei katsota voitavan sovittaa yhteen.
B105	Maanpuolustus Merenkulku Virkistys	Korkeat kulttuuriympäristöarvot	Maanpuolustus ja merenkulku asetetaan etusijalle energian talteenottoon ja hiekanottoon nähden.	Ympäristökaaren 3 luvun 10 §:n mukaisesti kokonaismaanpuolustuksen kansallisen edun vaatimukset asetetaan etusijalle tuulivoiman kansallisen edun vaatimukseen ja hiekanoton olennaiseen yleiseen etuun nähden. Käyttötarkoituksia ei katsota voitavan sovittaa yhteen.
B106	Yleinen käyttö Merenkulku	Korkeat luontoarvot: Lintualue. Riuttaympäristö. Lepakkoalue. Kalojen kutualue.		
B107	Energian talteenotto	Korkeat luontoarvot: Lintualue. Riuttaympäristö. Lepakkoalue. Kalojen kutualue. Kokonaismaanpuolustuksen edut		
B108	Energian talteenotto	Korkeat luontoarvot: Kalojen kutualue. Riuttaympäristö. Lintualue. Lepakkoalue. Kokonaismaanpuolustuksen edut		

Alue	Käyttötarkoitukset	Erityinen huomio	Etusija tai yhteensovittamisen erityinen mukauttaminen	Perustelut etusijalle
B109	Yleinen käyttö Virkistys	Korkeat luontoarvot: Nisäkäsalue. Kalojen kutualue. Lintualue.		
B110	Energian talteenoton selvitysalue	Kokonaismaanpuolustuksen edut		
B111	Energian talteenotto	Korkeat luontoarvot: Kalojen kutualue. Nisäkäsalue. Kokonaismaanpuolustuksen edut		
B112	Yleinen käyttö	Korkeat luontoarvot: Kalojen kutualue. Nisäkäsalue. Korkeat kulttuuriympäristöarvot		
B113	Energian talteenoton selvitysalue, vaihtoehto	Kokonaismaanpuolustuksen edut		
B117	Energian talteenoton selvitysalue, vaihtoehto	Korkeat luontoarvot: Kalojen kutualue. Nisäkäsalue. Kokonaismaanpuolustuksen edut		
B135	Energian talteenoton selvitysalue, vaihtoehto	Kokonaismaanpuolustuksen edut		Tuulivoiman olennainen yleinen etu mukautettu korkeisiin luontoarvoihin.
B136	Yleinen käyttö Merenkulku			
B137	Energian talteenoton selvitysalue, vaihtoehto	Korkeat luontoarvot: Lintualue. Riuttaympäristö. Lepakkoalue. Kalojen kutualue. Kokonaismaanpuolustuksen edut		
B138	Energian talteenoton selvitysalue, vaihtoehto	Korkeat luontoarvot: Lintualue. Riuttaympäristö. Lepakkoalue. Kalojen kutualue. Kokonaismaanpuolustuksen edut		

Alue	Käyttötarkoitukset	Erityinen huomio	Etusija tai yhteensovittamisen erityinen mukauttaminen	Perustelut etusijalle
B139	Energian talteenoton selvitysalue	Korkeat luontoarvot Lintualue. Riittaympäristö. Lepakkoalue. Kalojen kutualue. Kokonaismaanpuolustuksen edut		

2.2. Selkämeren pohjoisosa ja Merenkurkku

Energian talteenotto

Selkämeren pohjoisosassa ja Merenkurkussa on selvitysalue, Brämön (B163), jonka käyttötarkoitus on energian talteenotto. Osa alueesta kuuluu Sundsvallin kuntaan ja osa talousvyöhykkeeseen. Alueen katsotaan olevan tuulivoiman olennainen yleinen etu. Suurin osa alueesta soveltuu kelloville perustuksille syvyyden perusteella. Alueen länsiosassa pohjaan kiinnitettävät perustukset ovat mahdollisia.

Selkämeren pohjoisosassa ja Merenkurkussa on vaihtoehtoinen alue, Eystrasaltbankenin koillisosa (B161), jonka käyttötarkoitus on energian talteenotto. Se on osa laajempaa aluetta (B160), joka ulottuu Selkämeren eteläosan merialueelle. Alueen länsiosa soveltuu kelloville perustuksille syvyyden perusteella, ja itäosassa on mahdollista käyttää pohjaan kiinnitettäviä perustuksia. Alue osoitetaan vaihtoehtoiseksi energia-alueeksi, koska se on osa suurempaa aluerypystä, joka ulottuu etelään Selkämeren eteläosan merialueelle. Se osoittaa, että on tärkeää ottaa huomioon kumulatiiviset vaikutukset, jos on olemassa suurempia energia-alueryypäitä.

Maanpuolustus

Merialuesuunnitelmassa osoitetaan käyttötarkoitukseksi maanpuolustus Härmönin merivoimien harjoitusalueella, joka ulottuu rannikolta aluevesien kautta Ruotsin talousvyöhykkeelle, ja Skärsvikenin ampumaradan vaikutusalue (B127–B129, B132). Tuulivoiman kehittämisen yhteydessä on kiinnitettävä erityistä huomiota kokonaismaanpuolustuksen etuihin. Erityisen huomion osoittaminen kokonaismaanpuolustuksen etuihin koskee sen vuoksi kaikkia alueita, joiden käyttötarkoitus on energian talteenotto (B163, B161).

Kulttuuri

Korkearannikon maailmanperintökohde ainutlaatuisine kulttuuri- ja luontoympäristöineen ulottuu merelle. Korkearannikon rantaviivalla on keskittymä ranta-alueeseen liittyviä jäännöksiä, jotka ovat peräisin jatkuvasta ihmisen toiminnasta yli 7 000 vuoden ajalta. Eri aikakausien rantaviivoilla on sekä kivikautista asutusta ja ansakuoppia että pronssikautisia kiviröykkiöitä. Rautakautiset hautakummut sekä viime vuosituhanneelta peräisin olevat satamat ja talojen perustukset ovat muita rantalinjojen jäännöksiä (Riksantikvarieämbetet, 2017). Näille alueille osoitetaan merialuesuunnitelmassa käyttötarkoitukseksi kulttuuri (B130–B132). Suomen puolella on Merenkurkun saariston maailmanperintökohde. Korkearannikko kuuluu myös yhtenäistä rantaviivaa koskevan kansallisen edun alueeseen.

Alueet, joilla on kulttuuriympäristön suojelun kansallisen edun vaatimuksia, sijaitsevat rannikolla merialuesuunnitelma-alueen ulkopuolella olevaan maa-alueeseen päin. Ruotsin museoviraston yksilöimiä kulttuurihistoriallisia arvoytimiä on pääasiassa merialuesuunnitelma-alueen ulkopuolella. Tällainen alue ulottuu kuitenkin Korkearannikon kaava-alueelle, ja siihen kiinnitetään erityistä huomiota korkeiden kulttuuriympäristöarvojen vuoksi (B126, B127, B130–B132, B162). Suojaetäisyyksiä arvoytimiin on arvioitava paikallisesta näkökulmasta.

Luonto

Merialuesuunnitelmassa osoitetaan käyttötarkoitukseksi luonto useilla alueilla pohjoisen Bondenista ja Sydostbrottenista etelän Vänta litets grundiin. Sydostbrotten (B122) kuuluu sekä Natura 2000 -alueeseen että Örefjärden-Snöanin saariston luonnonsuojelualueeseen. Korkearannikolla on luontoarvojen kansallisia vaatimuksia (B126–B127, B131–B132). Vänta litets grund (B129) kuuluu Natura 2000 -alueeseen. Matalikko on luokiteltu yhdeksi Pohjanlahden arvokkaimmista avomerimatalikoista (Naturvårdsverket, 2006).

Erityistä huomiota kiinnitetään korkeisiin luontoarvoihin Holmönin (B120) ja Vallinsgrundetin (B118) edustalla, jossa on riittaympäristöjä, kalojen kutualueita sekä lintuja ja nisäkkäitä. Holmönin alue (B120) toimii myös muuttavien petolintujen kulkuväylänä (Hansson, 2019). Kaiken kaikkiaan merialueelle on ominaista vähäinen käyttö, joten ympäristövaikutukset ovat suhteellisen vähäiset ja luonnolliset (Havs- och vattenmyndigheten, 2018e). Natura 2000 -alue Holmöarna ja sen päällekkäinen luonnonsuojelualue ja luonnonsuojelun kansallisen edun vaatimus sijaitsevat pääasiassa rannikkovyöhykkeellä, mutta pienehkö osa ulottuu merialuesuunnitelma-alueen rajaan Holmöarnan ja rannikon suuntaan (B120). Kansallisen edun vaatimus täyttyy, mutta merialuesuunnitelman yleisestä laajuudesta riippuen sen käyttötarkoitukseksi ei osoiteta luontoa asemakartassa.

Virkistys

Korkearannikolla on liikunnan kansallinen etu, joka rajoittuu merialuesuunnitelma-alueeseen. Holmöarnan etelä- ja itäpuolella (B120) sijaitsevalla kaava-alueella on ulkoilun kansallisen edun vaatimus. Mahdollisella tuulivoiman perustamisella Holmöarnan pohjoispuolelle on visuaalinen vaikutus alueeseen. Yhteensovittamisen mahdollisuutta muiden käyttötarkoitusten ja suojaetäisyyksien kanssa on arvioitava paikallisesta näkökulmasta.

Merenkulku

Merialuesuunnitelmassa osoitetaan käyttötarkoitukseksi merenkulku useille Merenkurkun ja Ahvenanrauman laivareiteille ja laivareiteiltä (B120, B126–B128, B130–B132, B136, B162). Selkämeren pohjoisosan rannikolla sijaitsee useita tärkeitä satamia. Meriliikenne on tärkeää sekä valtakunnan rannikolle että etelään Ahvenanrauman kautta Itämerelle ja pohjoiseen Merenkurkun kautta niin Ruotsin kuin Suomen satamiin Perämerellä. Koska talvisin jää liikkuu ennalta arvaamattomasti, merenkulku tarvitsee laajoja alueita ja vaihtoehtoisia reittejä Pohjanlahdella. Merituulivoiman vaikutuksesta jään muodostumiseen, jäänmurto-olosuhteisiin ja talvimerenkulkuun ei ole kerättyä tietoa. Tämä vaatii siis lisäselvityksiä.

Merenkurkku, joka yhdistää Perämeren Selkämereen, on erittäin tärkeä pohjoisen teollisuudelle. Turvallisuussyistä laivaliikenne ohjataan Merenkurkun läpi reitti jakojärjestelmässä (TSS), koska väylä on kapea ja matala, mikä antaa laivaliikenteelle rajoitetusti liikkumavaraa. Merenkurkun yli Uumajan ja

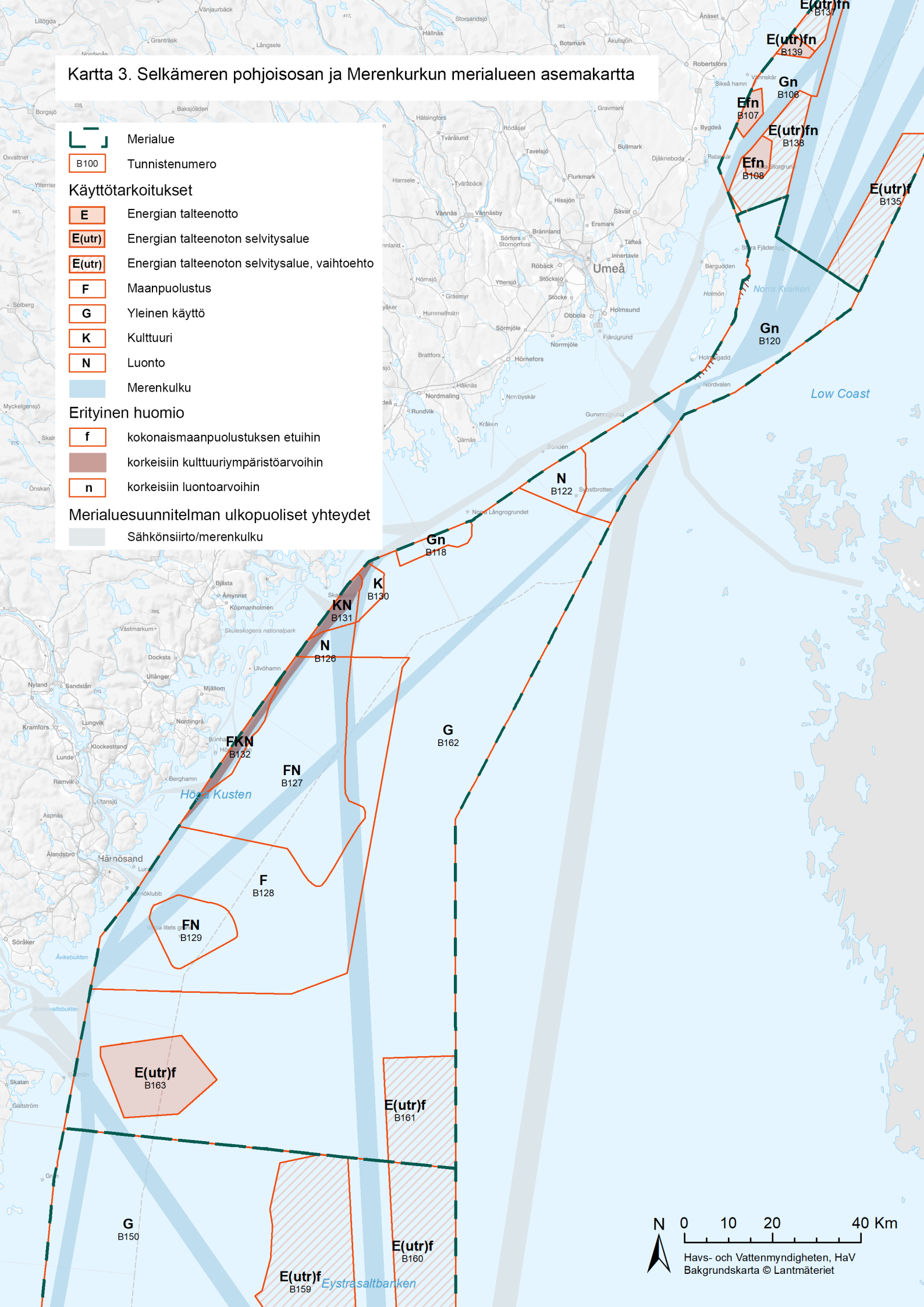
Vaasan välillä lauttayhteyden kautta kulkee Eurooppatie 12, ja sen käyttötarkoitus on suunnitelmassa merenkulku. Asemakartassa näkyvät tärkeimmät laivaväylät, ei merenkulun kokonaisaluetarve. Laivaväylien yhteydessä tulee olla turvaetäisyys. Etäisyys mukautetaan paikallisiin olosuhteisiin riskinarvioinnin jälkeen.

Ammattikalastus

Alueella harjoitettavaa kalastusta on rajoitettu, passiivisilla pyydyksillä ja lähellä rannikkoa. Etelässä harjoitetaan jonkin verran pelagista kalastusta.

Kartta 3. Selkämeren pohjoisosan ja Merenkurkun merialueen asemakartta

	Merialue
	Tunnistenumero
Käyttötarkoitukset	
	Energian talteenotto
	Energian talteenoton selvitysalue
	Energian talteenoton selvitysalue, vaihtoehto
	Maanpuolustus
	Yleinen käyttö
	Kulttuuri
	Luonto
	Merenkulkua
Erityinen huomio	
	kokonaismaanpuolustuksen etuihin
	korkeisiin kulttuuriympäristöarvoihin
	korkeisiin luontoarvoihin
Merialuesuunnitelman ulkopuoliset yhteydet	
	Sähkönsiirto/merenkulku

Selkämeren pohjoisosaa ja Merenkurkkua koskeva aluetaulukko

Taulukko 2 Selkämeren pohjoisosaa ja Merenkurkkua koskeva aluetaulukko

Alue	Käyttötarkoitukset	Eritynen huomio	Etusija tai yhteensovittamisen erityinen mukauttaminen	Perustelut etusijalle
B118	Yleinen käyttö	Korkeat luontoarvot: Riuttaympäristö. Kalojen kutualue. Lintualue. Nisäkäsalue.		
B120	Yleinen käyttö Virkistys Merenkulku	Korkeat luontoarvot: Riuttaympäristö. Kalojen kutualue. Lintualue. Nisäkäsalue.	Energian talteenotto mukautetaan luontoon.	Tuulivoiman olennaisen yleisen edun alue mukautetaan alueeseen, jolla on kiinnitettävä erityistä huomiota korkeisiin luontoarvoihin.
B122	Luonto			
B126	Luonto Merenkulku	Korkeat kulttuuriympäristöarvot		
B127	Maanpuolustus Luonto Merenkulku	Korkeat kulttuuriympäristöarvot		
B128	Maanpuolustus Merenkulku			
B129	Maanpuolustus Luonto Merenkulku			
B130	Kulttuuri Merenkulku	Korkeat kulttuuriympäristöarvot		
B131	Kulttuuri Luonto Merenkulku	Korkeat kulttuuriympäristöarvot		

Alue	Käyttötarkoitukset	Erityinen huomio	Etusija tai yhteensovittamisen erityinen mukauttaminen	Perustelut etusijalle
B132	Maanpuolustus Kulttuuri Luonto Merenkulku	Korkeat kulttuuriympäristöarvot		
B161	Energian talteenoton selvitysalue, vaihtoehto	Kokonaismaanpuolustuksen edut		
B162	Yleinen käyttö Merenkulku	Korkeat kulttuuriympäristöarvot		
B163	Energian talteenoton selvitysalue	Kokonaismaanpuolustuksen edut		

2.3. Selkämeren eteläosa

Sähkönsiirto

Sähkönsiirto tapahtuu kahdella siirtoverkkokaapelilla (FennoScan), jotka kulkevat Ruotsin Forsmarkin alueelta Suomeen. (B150, B154)

Energian talteenotto

Selkämeren eteläosassa on useita matalia alueita ja hyvät tuuliolosuhteet, mikä tekee alueesta kiinnostavan energian talteenoton kannalta.

Selkämeren eteläosassa on viisi aluetta, joiden käyttötarkoitus on energian talteenotto:

- Sylenistä pohjoiseen sijaitseva avomerialue (B164), jonka katsotaan olevan tuulivoiman olennainen yleinen etu. Alue osoitetaan hyväksytyssä merialuesuunnitelmassa energian talteenottoalueeksi (Regeringen, 2022).
- Storgrundet (B146), jossa on luvan saanut hanke ja tuulivoiman kansallisen edun vaatimus. Alue osoitetaan hyväksytyssä merialuesuunnitelmassa energian talteenottoalueeksi (Regeringen, 2022).
- Gretas Klackar (B142), Östra Finngrundens (B149) ja Utknallen (B152), joissa on tuulivoiman kansallisen edun vaatimuksia. Alueet osoitetaan hyväksytyssä merialuesuunnitelmassa energian talteenottoalueiksi. Östra Finngrundens (B149) on mukautettu ammattikalastuksen kansallisen edun alueeksi. Kaikilla viidellä alueella (B142, B146, B149, B152, B164) on mahdollista käyttää pohjaan kiinnitettäviä perustuksia syvyyden perusteella.

Vaihtoehtoinen alue energian talteenotolle osoitetaan Selkämeren eteläosassa, Finngrundensin eteläosassa (B156). Alue kuuluu Älvkarlebyn, Tierpin ja Östhammarin kuntiin. Osia alueesta sijaitsee talousvyöhykkeellä. Alueen katsotaan olevan tuulivoiman olennainen yleinen etu. Tuulivoiman olennainen yleinen etu on mukautettu ammattikalastuksen kansallisen edun alueeseen ja alueeseen, jossa on kiinnitettävä erityistä huomiota korkeisiin kulttuuriympäristöarvoihin. Alue menee osittain päällekkäin puolustusvoimien analysoiman hankealueen kanssa, ja puolustusvoimien arvion mukaan alueelle voidaan rakentaa tuulivoimaa suuremmalla todennäköisyydellä ilman, että kansallisille eduille tai kokonaisuuden puolustuksen sotilaallisen osan kannalta tärkeille alueille aiheutuu merkittävää vahinkoa (Energimyndigheten, 2023a).

Merialuesuunnitelmassa osoitetaan vaihtoehtoisia selvitysalueita, joiden käyttötarkoitus on energian talteenotto, neljällä suuremmalla alueella Selkämeren eteläosassa. Alueita pidetään yleisesti kiinnostavina ja tuulivoiman kannalta merkittävänä.

- Eystrasaltbankenin avomerialue (B159). Alue menee suurelta osin päällekkäin puolustusvoimien analysoiman hankealueen kanssa, ja puolustusvoimien arvion mukaan ei voida sulkea pois sitä, että alueella voi olla mahdollisuuksia tuulivoimalle ilman, että kansallisille eduille tai kokonaisuuden puolustuksen sotilaallisen osan kannalta tärkeille alueille aiheutuu merkittävää vahinkoa (Energimyndigheten, 2023a).

- Eyrasaltbankenin itäosan avomerialue (B160), joka on osa laajempaa aluetta, joka ulottuu Selkämeren pohjoisosan ja Merenkurkun merialueille. Vaikutusta kokonaismaanpuolustuksen sotilaallisen osan salaisiin etuihin ei ole selvitetty (Energimyndigheten, 2023a).
- Hudiksvallin–Söderhamnin avomerialue (B148). Tuulivoiman olennainen yleinen etu on osittain mukautettu virkistysarvoihin rannikolla. Vaikutusta kokonaismaanpuolustuksen sotilaallisen osan salaisiin etuihin ei ole selvitetty (Energimyndigheten, 2023a).
- Norr Finngrundetin avomerialue (B158). Alue menee osittain päällekkäin puolustusvoimien analysoiman hankealueen kanssa, ja puolustusvoimien arvion mukaan alueelle voidaan rakentaa tuulivoimaa ilman, että kansallisille eduille tai kokonaismaanpuolustuksen sotilaallisen osan kannalta tärkeille alueille aiheutuu merkittävää vahinkoa (Energimyndigheten, 2023a).

Myös suurimmalla osalla vaihtoehtoisista selvitysalueista, joiden käyttötarkoitus on energian talteenotto, voidaan käyttää pohjaan kiinnitettäviä perustuksia, lukuun ottamatta Hudiksvallin–Söderhamnin avomerialuetta (B148) ja Eyrasaltbankenin itäosaa (B160), joissa osia alueista soveltuu pohjaan kiinnitettäville perustuksille. On kuitenkin mahdollista, että pohjaan kiinnitettävät perustukset ovat sopivia suuremmalla osalla aluetta tulevaisuudessa.

Vaihtoehtoiset selvitysalueet, joiden käyttötarkoitus on energian talteenotto, osoittavat, että Selkämeren eteläosassa on hyvät edellytykset energian talteenotolle. Ne kuitenkin osoittavat, että on tärkeää ottaa huomioon kumulatiiviset vaikutukset, jos on olemassa suurempia energia-alueyryppäitä. Se perustuu myös hyväksytyssä merialuesuunnitelmassa esitettyihin kannanottoihin (2022).

Västra bankeniin ja Finngrundetiin (B157) kohdistuu useita kansallisen edun vaatimuksia. Finngrundenin länsi-, pohjois- ja itäosiin kohdistuu tuulivoiman kansallisen edun vaatimuksia. Alueen läpi kulkee tärkeä laivareitti, johon kohdistuu merenkulun kansallisen edun vaatimuksia. Finngrundenilla on myös kalojen kutu- ja kasvualue, joka on ammattikalastuksen kansallinen edun vaatimus. Lisäksi matalikoille on perustettu Natura 2000 -alueita arvokkaiden luontotyyppien suojelemiseksi. Västra bankenin ja Finngrundetin alueella (B157) luonto ja merenkulku asetetaan etusijalle energian talteenottoon nähden. Västra Finngrundetin energian talteenoton selvitysalue, jonka aiemmin hyväksytyn Pohjanlahden merialuesuunnitelman 2022 mukaan on arvioitu olevan yhteensopiva Natura 2000 -lainsäädännön kanssa (Regeringen, 2022), jää pois. Tämä johtuu siitä, että muuttuneet olosuhteet merkitsevät sitä, että energian talteenottoon ehdotetaan useita muita alueita, joiden arvioidaan olevan kokonaisvaltaisesti sopivampia.

Neljällä alueista, joiden käyttötarkoitus on energian talteenotto, kiinnitetään erityistä huomiota korkeisiin luontoarvoihin. Levähtävien ja talvehtivien merilintujen kannalta tärkeän Finngrundetin (B149, B152) lisäksi erityinen huomio korkeisiin luontoarvoihin koskee myös muita merialueen avomerimatalikkoja, kuten Greta Klackar (B142) ja Storgundet (B146). Myös vaihtoehtoisella energia-alueella Finngrundenin eteläosassa (B156) kiinnitetään erityistä huomiota korkeisiin luontoarvoihin. Toiminta tai toimenpide, jolla voi olla merkittävä vaikutus ympäristökaaren 4 luvun 8 §:n mukaisesti suojeltuun alueeseen eli Natura 2000 -alueeseen, edellyttää aina erillistä lupamenettelyä. Tämä koskee myös toimintoja ja toimenpiteitä, jotka sijaitsevat Natura 2000 -alueen ulkopuolella mutta jotka voivat vaikuttaa Natura 2000 -alueen arvoihin.

Neljän energia-alueen (B148–B149, B158, B164) läpi kulkee laivareitti, johon kohdistuu merenkulun kansallisen edun vaatimuksia. Energian talteenotto asetetaan etusijalle, ja merenkulku mukautetaan aiemmin hyväksytyn Pohjanlahden merialuesuunnitelman arvioinnin mukaisesti (2022). Arvio on, että

saavutettavuus Norlannin etelärannikon satamiin säilyy, vaikka liikenteen voidaan joutua suuntautumaan aiempaa enemmän itään.

Etelässä sijaitsevassa Campsgrundissa on kansallisen edun vaatimuksia, joiden ei arvioida olevan yhteensopivia (B150). Tierpin ja Älvkarlebyn kuntien tuulivoiman kansallisen edun vaatimuksen sen osan, joka sijaitsee merialuesuunnitelma-alueella, ei arvioida olevan yhteensopiva päällekkäisten kokonaismaanpuolustuksen kansallisen edun vaatimusten tai merenkulun kansallisen edun vaatimusten kanssa. Kokonaismaanpuolustuksen ja merenkulun kansallisen edun vaatimukset asetetaan sen vuoksi etusijalle tuulivoiman kansallisen edun vaatimuksiin nähden.

Maanpuolustus

Östhammarin kunnassa osoitetaan käyttötarkoitukseksi maanpuolustus sellaisen vaikutusalueen perusteella, jolla on erityinen estevarakorkeuden tarve (B153).

Energian kehittämisen yhteydessä on kiinnitettävä erityistä huomiota kokonaismaanpuolustuksen etuihin. Selkämeren eteläosan moniin energia-alueisiin liittyy riski yhteenlasketusta, kumulatiivisesta vaikutuksesta kokonaismaanpuolustuksen etuihin. Tämä riski on otettava huomioon, mikä voi merkitä kehittämisen laajuuden rajoittamista kokonaisuudessaan tai yksittäisillä alueilla. Erityinen huomio kokonaismaanpuolustuksen etuihin osoitetaan siksi kaikilla Selkämeren eteläosassa sijaitsevilla energia-alueilla (B142, B146, B148, B149, B152, B156, B158–B159, B160, B164).

Kulttuuri

Eteläiseen rannikkoon Gräsössä Ahvenanrauman suuntaan kohdistuu hyvin hyödynnetyn rannikon kansallinen etu. Alueet, joilla on kulttuuriympäristön suojelun kansallisen edun vaatimuksia, sijaitsevat rannikolla merialuesuunnitelma-alueen ulkopuolella. Öregrundin ja Östhammarin alue on maisemansuojelualue, ja se sisältyy merialuesuunnitelmassa alueisiin, joilla on kiinnitettävä erityistä huomiota korkeisiin kulttuuriympäristöarvoihin (B150, B153–B154). Ruotsin museoviraston yksilöimiä kulttuurihistoriallisia arvoytimiä on pääasiassa merialuesuunnitelma-alueen ulkopuolella. Tällainen alue ulottuu kuitenkin Hudiksvallin kaava-alueelle, ja siihen kiinnitetään erityistä huomiota korkeiden kulttuuriympäristöarvojen vuoksi (B150). Suojaetäisyyksiä arvoytimiin on arvioitava paikallisesta näkökulmasta, kuten energian talteenoton mahdollista vaikutusta kulttuuriympäristöarvoihin useilla Selkämeren eteläosan alueilla (esim. B142, B146, B152, B156). Rannikolla on myös historiallinen purjehdusreitti, St. Olav, joka ulottuu Ahvenanmaalta Trondheimiin.

Luonto

Merialuesuunnitelmassa osoitetaan käyttötarkoitukseksi luonto Finngrundenin kolmella matalikolla (B157), joilla on Natura 2000 -alueita. Finngrundenissa on merilintujen talvehtimisalueita. Matalikko on pohjoisin etuvartioasema talvehtiville alleille, jotka ovat uhanalainen laji Ruotsissa. Alueeseen kohdistuu myös ammattikalastuksen kansallisen edun vaatimus, joka tarkoittaa Finngrundenin yli ulottuvaa kalojen kutu- ja kasvualuetta.

Nordanstigin rannikkoon kohdistuu luonnonsuojelun kansallisen edun vaatimus. Osa kansallisen edun vaatimuksesta on päällekkäinen Lillgrundin hylkeensuojelualueen kanssa. Pieni osa kansallisen edun vaatimusta ja hylkeensuojelualueutta ulottuu merialuesuunnitelma-alueelle (B150). Kansallisen edun vaatimus täyttyy, mutta merialuesuunnitelman yleisestä laajuudesta riippuen sen käyttötarkoitukseksi ei merkitä luontoa asemakartassa.

Merialuesuunnitelmassa osoitetaan erityinen huomio korkeisiin luontoarvoihin merialueen muilla avomerimatalikoilla, kuten Gretas Klackarissa (B142) ja Storgundetissa (B146), joissa on riittaympäristöjä, kalojen kutualue ja nisäkäsalue. Sama koskee myös Östra Finngrundenia (B149), jossa korkeat luontoarvot koostuvat riittaympäristöstä, kalojen kutualueesta ja lintualueesta. Utknallenissa (B152) sekä alueilla Argosgrundista Grundkallegrundiin (B154) ja Finngrundenin eteläosaan (B156) kiinnitetään erityistä huomiota korkeisiin luontoarvoihin, koska alueet sijaitsevat tärkeällä lintureitillä.

Virkistys

Rannikkoalueella on matalia saaristoja, joissa on aitoja kalastajakylä. Hudiksvallin kunnan alueella on ulkoilun kansallisen edun vaatimus merialuesuunnitelma-alueen läheisyydessä. Yhteensovittamisen mahdollisuutta muiden käyttötarkoitusten ja suojaetäisyyksien kanssa on arvioitava paikallisesta näkökulmasta. Mahdollisella tuulivoiman perustamisella talousvyöhykkeelle on visuaalinen vaikutus alueeseen. Vaihtoehtoinen energia-alue, avomerialue Hudiksvallista Söderhamniin (B148), on osittain mukautettu rannikon virkistysarvoihin.

Merenkulku

Useille laivareiteille Ahvenanraumaan ja sieltä pois (B150, B153, B154, B157) osoitetaan käyttötarkoitukseksi merenkulku. Selkämeren eteläosan rannikolla sijaitsee useita tärkeitä satamia. Meriliikenne merialueella on elintärkeää monille teollisuudenaloille, joiden määränpäät ovat sekä omalla rannikolla että muualla Ruotsissa ja Suomessa. Koska jäättilanne riippuu säästä ja on ennalta arvaamaton, merenkulussa on oltava tilaa monille vaihtoehtoisille reiteille. Merituulivoiman vaikutuksesta jään muodostumiseen, jäänmurto-olosuhteisiin ja talvimerenkulkuun ei ole tietoa. Tämä vaatii siis lisäselvityksiä. Asemakartassa näkyvät tärkeimmät laivaväylät, ei merenkulun kokonaisaluetarve. Laivaväyliä yhteydessä tulee olla turvaetäisyys. Etäisyys mukautetaan paikallisiin olosuhteisiin riskinarvioinnin jälkeen.

Laivaväylä, johon kohdistuu merenkulun kansallisen edun vaatimuksia, kulkee kahden energian talteenoton selvitysalueen ja kahden vaihtoehtoisen selvitysalueen kautta (B148–B149, B158, B164). Energian talteenotto asetetaan etusijalle, ja merenkulku mukautetaan aiemmin hyväksytyyn Pohjanlahden merialuesuunnitelman arvioinnin mukaisesti (2022). Arvio on, että saavutettavuus Norlannin etelärannikon satamiin säilyy, vaikka liikenteen voidaan joutua suuntautumaan aiempaa enemmän itään. Suunnitelma täyttää siten sekä tuulivoiman että merenkulun edut.

Merenkulun selvitysalue

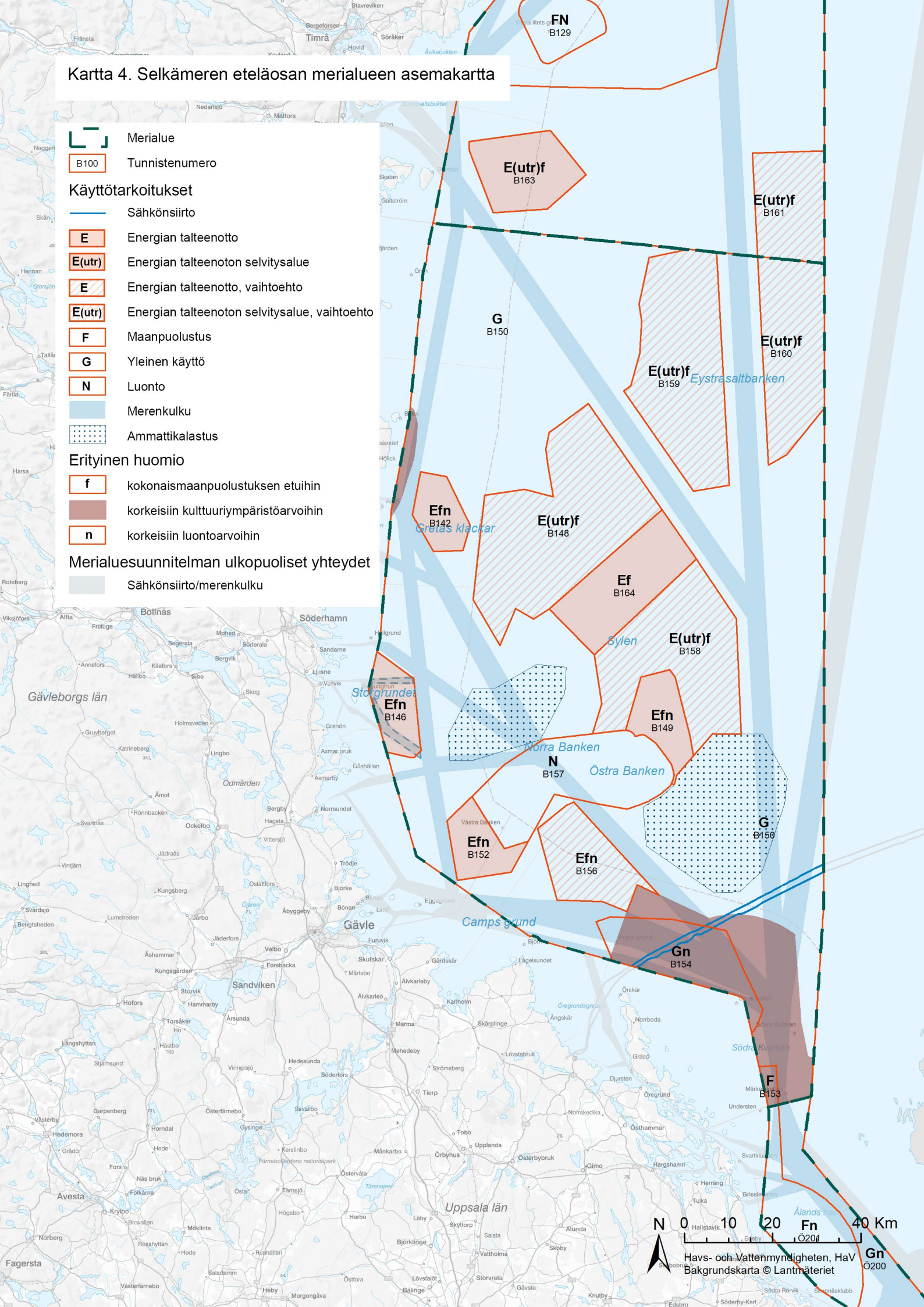
Merialuesuunnitelmassa osoitetaan merenkulun selvitysalue Ljusneen ja Vallvikiin johtavilla tuloväylillä Storgundetissa. Jotta yhteensovittaminen energian talteenoton alueen (B146) kanssa toteutuisi, merenkulkua on selvitettävä. Tällöin voi olla tarpeen mukauttaa sekä merenkulkua että energian talteenottoa.

Ammattikalastus

Monille pienemmille rannikkoyhteisöille on ominaista rannikkokalastus. Sitä harjoitetaan enimmäkseen passiivisilla pyydyksillä rannikkokaistaleella ja sen ulkopuolella. Pelagista kalastusta harjoitetaan toisinaan intensiivisesti pääasiassa avomerimatalikkojen tuntumassa ja merialueen kaakkoisosissa. Selkämeren eteläosassa on kolme ammattikalastuksen kansallisen edun aluetta.

Toisaalta Finngrundenissa on kalojen kutu- ja kasvualue. Tämä alue kuuluu osittain Natura 2000 - alueeseen, ja koko alueen käyttötarkoitukseksi osoitetaan merialuesuunnitelmassa luonto. Finngrundenin länsi- ja itäpuolella on kaksi ammattikalastuksen kansallisen edun pyyntialuetta. Niiden käyttötarkoitus on ammattikalastus (B150). Itäinen alue on asetettu etusijalle tuulivoiman olennaiseen yleiseen etuun nähden. Ruotsalaisen kalastuksen lisäksi alueella on myös suomalaista kalastusta (Backer & Frias, 2013).

Kartta 4. Selkämeren eteläosan merialueen asemakartta

Selkämeren eteläosaa koskeva aluetaulukko

Taulukko 3 Selkämeren eteläosaa koskeva aluetaulukko

Alue	Käyttötarkoitukset	Erityinen huomio	Etusija tai yhteensovittamisen erityinen mukauttaminen	Perustelut etusijalle
B142	Energian talteenotto	Korkeat luontoarvot: Nisäkäsalue. Kalojen kutualue. Riuttaympäristö. Kokonaismaanpuolustuksen edut		
B146	Energian talteenotto Merenkulun selvitysalue	Korkeat luontoarvot: Nisäkäsalue. Kalojen kutualue. Riuttaympäristö. Kokonaismaanpuolustuksen edut		
B148	Energian talteenoton selvitysalue, vaihtoehto	Kokonaismaanpuolustuksen edut	Energian talteenotto asetetaan etusijalle merenkulkuun nähden.	Merenkulku mukautettu aiemmin hyväksytyn Pohjanlahden merialuesuunnitelman (2022) arvioinnin mukaisesti.
B149	Energian talteenotto	Korkeat luontoarvot: Riuttaympäristö. Kalojen kutualue. Lintualue. Erityisen vähäiset ympäristövaikutukset. Kokonaismaanpuolustuksen edut	Energian talteenotto asetetaan etusijalle merenkulkuun nähden.	Alueeseen kohdistuu tuulivoiman kansallisen edun vaatimuksia. Merenkulku mukautettu aiemmin hyväksytyn Pohjanlahden merialuesuunnitelman (2022) arvioinnin mukaisesti.
B150	Yleinen käyttö Merenkulku Ammattikalastus Sähkönsiirto Merenkulun selvitysalue	Korkeat kulttuuriympäristöarvot	Maanpuolustus, ammattikalastus ja merenkulku asetetaan etusijalle energian talteenottoon nähden.	Ympäristökaaren 3 luvun 10 §:n mukaisesti kokonaismaanpuolustuksen ja merenkulun kansallisen edun vaatimukset asetetaan Campisgrundissa etusijalle kaava-alueella sijaitsevan tuulivoiman kansallisen edun vaatimuksen osaan nähden. Käyttötarkoituksia ei katsota voitavan sovittaa yhteen. Ympäristökaaren 3 luvun 10 §:n mukaisesti ammattikalastuksen kansallisen edun vaatimukset asetetaan Finngrundetin kaakkoisosassa etusijalle tuulivoiman olennaiseen yleiseen etuun nähden. Käyttötarkoituksia ei katsota voitavan sovittaa yhteen.
B152	Energian talteenotto	Korkeat luontoarvot: Lintualue. Kokonaismaanpuolustuksen edut		
B153	Maanpuolustus Merenkulku	Korkeat kulttuuriympäristöarvot		

Alue	Käyttötarkoitukset	Erityinen huomio	Etusija tai yhteensovittamisen erityinen mukauttaminen	Perustelut etusijalle
B154	Yleinen käyttö Merenkulku Sähkönsiirto	Korkeat luontoarvot: Nisäkäsalue. Kalojen kutualue. Lintualue. Riutta ympäristö. Korkeat kulttuuriympäristöarvot		
B156	Energian talteenotto, vaihtoehto	Korkeat luontoarvot: Lintualue. Kokonaismaanpuolustuksen edut	Energian talteenotto mukautetaan kulttuuriin.	Tuulivoiman olennaisen yleisen edun laajentaminen mukautetaan alueeseen, jolla on kiinnitettävä erityistä huomiota korkeisiin kulttuuriarvoihin.
B157	Luonto Merenkulku		Luonto ja merenkulku asetetaan etusijalle energian talteenottoon nähden.	Ympäristökaaren 3 luvun 10 §:n mukaisesti merenkulun kansallisen edun vaatimukset asetetaan etusijalle tuulivoiman kansallisen edun vaatimuksiin nähden. Natura 2000 -alueet asetetaan etusijalle tuulivoiman kansallisen edun vaatimuksiin nähden. Käyttötarkoituksia ei katsota voitavan sovittaa yhteen.
B158	Energian talteenoton selvitysalue, vaihtoehto	Kokonaismaanpuolustuksen edut	Energian talteenotto asetetaan etusijalle merenkulkuun nähden.	Merenkulku mukautettu aiemmin hyväksytyn Pohjanlahden merialuesuunnitelman (2022) arvioinnin mukaisesti.
B159	Energian talteenoton selvitysalue, vaihtoehto	Kokonaismaanpuolustuksen edut		
B160	Energian talteenoton selvitysalue, vaihtoehto	Kokonaismaanpuolustuksen edut		
B164	Energian talteenotto	Kokonaismaanpuolustuksen edut	Energian talteenotto asetetaan etusijalle merenkulkuun nähden.	Merenkulku mukautettu aiemmin hyväksytyn Pohjanlahden merialuesuunnitelman (2022) arvioinnin mukaisesti.

3. Itämeri: Ohjeet ja näkökohdat

Yleistä merialuesuunnitelma-alueesta

Seuraavassa on yhteenveto merialuesuunnitelma-alueen suunnittelun pääpiirteistä. Lisäksi kuvataan merialuesuunnitelma-alueen käytön painopisteitä ja näkökohtia.

Asemakarttaa tulkitaan 1:700 000 ja 1:1 000 000 välisessä likimääräisessä mittakaavassa. Rajat ja merkinnät kartalla ovat yleiskatsaus, joka perustuu merialuesuunnitelmien strategiseen tasoon.

Tieto- ja televiestintäkaapeleiden, voimakaapeleiden, putkistojen ja kaasuputkien asentamisen, käytön ja kunnossapidon on tarvittaessa oltava mahdollista. Tämä koskee koko kaava-aluetta.

Itämerellä on viisi merialuetta:

- Itämeren pohjoisosa ja Ahvenanrauma
- Itämeren keskiosa
- Itämeren kaakkoisosa
- Itämeren eteläosa
- Itämeren lounaisosa ja Juutinrauma

Uusiutuva sähköntuotanto

Merialuesuunnitelmilla edistetään yhteiskunnallista tavoitetta 100-prosenttisesti fossiilittomasta sähköntuotannosta vuoteen 2040 mennessä. Tuulivoiman olosuhteet Itämerellä vaihtelevat eri merialueiden välillä. Yhteistä kaikille alueille on se, että merituulivoiman tekniset mahdollisuudet ovat hyvät tuulen nopeuden ja syvyyden osalta. Laivaliikenne on vilkasta koko Itämerellä. Kokonaismaanpuolustuksen sotilaallinen osa vaatii laajoja alueita, sekä avoimia että suljettuja. Lähellä maata on monia arvokkaita kulttuuriympäristöjä ja alueita liikkumiseen. Itämeren lounais-, etelä-, kaakkois- ja keskiosissa on suuria luontoarvoja, kuten lintuja, nisäkkäitä ja arvokkaita pohjaympäristöjä.

Suunnittelun lähtökohtana on ollut merialuesuunnitelmien uusien tai muuttuneiden energian talteenottoalueiden päivitetty aineisto (Energimyndigheten, 2023a). Energian talteenottoalueiden suunnittelu perustuu kokonaisarvioon siitä, miten merialuesuunnitelmalla voidaan parhaiten edistää energiatavoitteiden saavuttamista. Energian talteenottoalueita ehdotetaan sekä avomerelle että rannikkoalueille. Natura 2000 -lainsäädäntö vaikuttaa joihinkin ehdotettuihin alueisiin, mikä tarkoittaa, että tuulivoiman perustaminen voidaan sallia vain, jos ei ole vaaraa, että se vahingoittaa tai häiritsee suojeltavia luontotyyppejä tai lajeja. Kaikki ehdotetut energian talteenottoalueet ja vaihtoehtoiset alueet Itämerellä kahta lukuun ottamatta osoitetaan selvitysalueiksi. Itämerellä tämä perustuu epävarmuuteen tuulivoiman vaikutuksista maanpuolustusintresseihin sekä epävarmuuteen tuulivoiman laajamittaisen perustamisen kumulatiivisista vaikutuksista, muun muassa luontoarvoihin ja mahdollisuuksiin liittää sähköntuotanto kantaverkkoon.

Energian kehittämisen yhteydessä on kiinnitettävä erityistä huomiota kokonaismaanpuolustuksen etuihin. Moniin energia-alueisiin, jotka merialuesuunnitelmassa Itämerellä osoitetaan, liittyy riski

yhteenlasketusta, kumulatiivisesta vaikutuksesta kokonaismaanpuolustuksen etuihin. Tämä riski on otettava huomioon, mikä voi merkitä kehittämisen laajuuden rajoittamista kokonaisuudessaan tai yksittäisillä alueilla. Kaikilla ehdotetuilla energian talteenottoalueilla tai vaihtoehtoisilla energia-alueilla kiinnitetään siksi erityistä huomiota kokonaismaanpuolustuksen etuihin. Osalla alueista kiinnitetään erityistä huomiota myös korkeisiin luontoarvoihin.

Käyttötarkoitusten välinen kilpailu

Merialuesuunnitelma-alueella on korkeat luontoarvot, mikä vaikuttaa tuulivoima- ja hiekanotto toiminnan perustamiseen tulevaisuudessa. Toimia pidetään mahdollisina, mutta useissa tapauksissa edellytetään Natura 2000 -lainsäädännön mukaista tutkintaa.

Ruotsin kokonaismaanpuolustuksella on laajat edut merialuesuunnitelma-alueella, muun muassa merivoimien harjoitusalueiden muodossa. Tämän seurauksena tuulivoiman yhteensovittamismahdollisuudet ovat pienemmät kuin muilla merialueilla.

Gotlannin eteläpuolisen laivaliikenteen aiheuttamilla öljyvuodoilla on haitallinen vaikutus allipopulaatioon. Meriliikenne voi vaikuttaa myös pyöriäisiin melun kautta. Yksi tapa vähentää vaikutuksia voi olla liikenteen uudelleenohjaus, mutta myös muita ratkaisuja voi olla olemassa. Muutosten tekeminen mihin tahansa liikennejärjestelmän osaan on monimutkaista, ja se voi vaikuttaa liikennejärjestelmän muihin osiin. Merenkulun vaikutuksia luontoon ja sitä, mitkä toimenpiteet voivat olla sopivia merenkulun haitallisten vaikutusten vähentämiseksi, on selvitettävä tarkemmin. Sen vuoksi merialuesuunnitelmassa osoitetaan käyttötarkoitukseksi merenkulun selvitysalue sekä Gotlannin etelä- että pohjois- ja itäpuolella. Tuulivoima voi vaikuttaa haitallisesti myös allipopulaatioon. Tämä on otettu huomioon merialuesuunnitelma-alueen tuulivoiman kokonaisarviointissa.

Luonto ja ihmiset

Itämeren merialuesuunnitelma-alueella on korkeat luontoarvot ja houkuttelevia elinympäristöjä ihmisille. Rannikko- ja saaristoalueita käytetään laajalti virkistykseen, myös ulkoiluun, ja sekä rannikkovyöhykkeellä että merellä on korkeat kulttuuriarvot.

Merialuesuunnitelma-alueella on laajoja luontoarvoltaan merkittäviä alueita, joista monet ovat luonnonsuojelualueita tai Natura 2000 -alueita, joiden käyttötarkoitus on merialuesuunnitelmassa luonto. Niiden lisäksi on alueita, joilla toiminnassa on kiinnitettävä erityistä huomiota korkeisiin luontoarvoihin.

Samalla kun eri toiminnoille on hyvät edellytykset, Itämeren ympäristöä on parannettava ympäristön hyvän tilan saavuttamiseksi. Esimerkiksi on suuria alueita, joiden pohja on hapenpuutteen vuoksi kuollut.

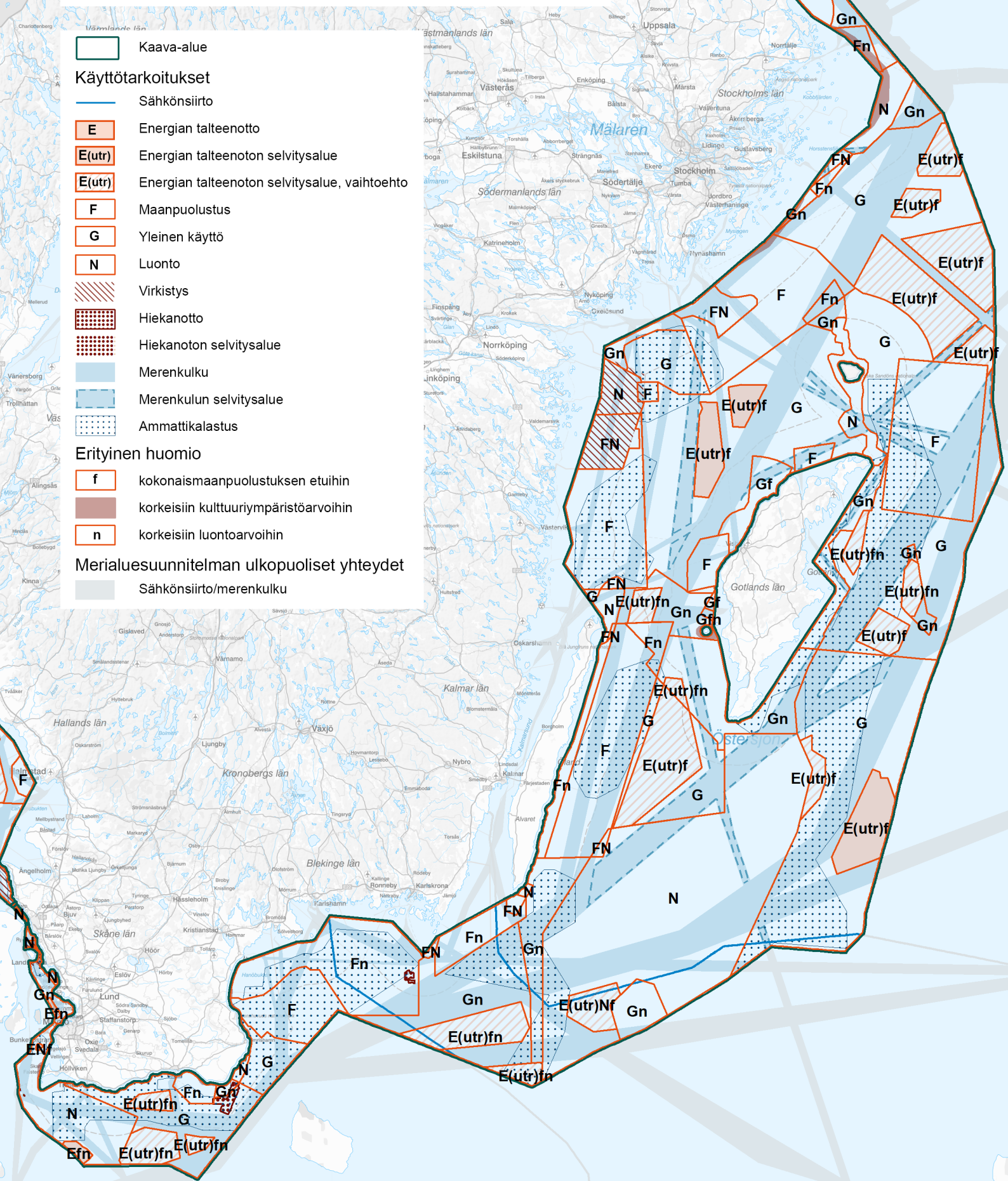
Yhteen liittävät elinkeinoelämä ja merenkulku

Itämerellä on suuri merkitys kansainväliselle kaupalle, ja siksi se on myös yksi maailman vilkkaimmin liikennöidyistä alueista. Monet laivareitit yhdistävät maita ja edistävät tavoitetta yhdistää Itämeren alue henkilö- ja tavaraliikenteen kautta. Tämän perusteella Ruotsin naapurimaista Ruotsin talousvyöhykkeelle ulottuvat laivareitit on yksilöity olennaisiksi yleisiksi eduiksi, ja niiden käyttötarkoitukseksi osoitetaan merenkulku.

Merialuesuunnitelma-alueella on muutamia alueita, joilla hiekanotto voi olla mahdollista, ja merellä tapahtuvalle energian talteenotolle on hyvät tekniset edellytykset. Ammattikalastusta harjoitetaan hyvin laajoilla alueilla, ja kalastusalueet muuttuvat myös vuodesta toiseen ja pidemmän ajan kuluessa. Sen vuoksi sen alueen pinta-ala, jonka käyttötarkoitukseksi merialuesuunnitelmassa osoitetaan ammattikalastus, on laaja. Kantatilanteen kehittyminen on kalastusmahdollisuuksien kannalta ratkaisevaa. Muun muassa Itämeren turskakantojen tilanne on vaikea, mikä vaikuttaa haitallisesti kalastusmahdollisuuksiin.

.

Kartta 5. Itämeren merialuesuunnitelma-alueen asemakartta

3.1. Itämeren pohjoisosa ja Ahvenanrauma

Energian talteenotto

Itämeren pohjoisosassa on hyvät tuuliolosuhteet ja sopivat syvyydet merituulivoimaloille, kun taas sähkön tarve on suuri Mälارينlaakson alueen kulutuksen vuoksi. Useilla rannikkoalueilla Norrtäljesta Oxelösundiin on tuulivoiman kansallisen edun vaatimuksia (Ö203, Ö208, Ö210-Ö211, Ö214, Ö504, Ö507). Merialueella esiintyvien tuulivoiman kansallisen edun vaatimusten ei arvioida olevan yhteensopivia kokonaismaanpuolustuksen kansallisen edun vaatimusten kanssa, ja sen vuoksi maanpuolustusedut asetetaan etusijalle. Gustaf Dalénissa ja Gustaf Dalénin kaakkoispuolella (Ö208, Ö211) tuulivoiman olennaisen yleisen edun ei arvioida olevan yhteensopiva kokonaismaanpuolustuksen kansallisen edun vaatimusten eikä luonnonsuojelun olennaisten yleisten etujen kanssa. Alue on lähellä rannikkoa, ja sillä on suuri merkitys pesiville, talvehtiville ja levähtäville merilinnuille.

Merialuesuunnitelmassa osoitetaan Gotlannin koillispuolella viisi vaihtoehtoista selvitysaluetta, joiden käyttötarkoitus on energian talteenotto (Ö205, Ö216, Ö218, Ö219, Ö279). Alueilla on vain vähän ristiriitoja muiden etujen kanssa ja hyvät mahdollisuudet merituulivoimalle. Alueet osoitetaan vaihtoehtoisiksi silloin, kun kaikkien alueiden yhteenlasketun kuormituksen arvioidaan olevan suuri maanpuolustusedulle. Mahdollisuuksia liittää kaikki nämä alueet sähköverkkoon lähitulevaisuudessa pidetään myös vähäisinä.

Maanpuolustus

Merialuesuunnitelmassa osoitetaan käyttötarkoitukseksi maanpuolustus suuressa osassa rannikkoa merialueella kokonaismaanpuolustuksen kansallisen edun vaatimusten ja vaikutusalueiden vuoksi. Vaddön ampumarata sijaitsee Norrtäljen kunnassa Ahvenanraumassa, ja siihen liittyy vaikutusalue meren yllä (Ö201). Merialuesuunnitelmassa osoitetaan käyttötarkoitukseksi maanpuolustus myös Söderarmin ampumaradan vaikutusalueella Norrtäljen kunnassa ja Korsön ampumaradan vaikutusalueella Värmdön kunnassa (Ö202, Ö206-Ö207). Tukholman eteläisessä saaristossa Utön ampumarata ja merivoimien harjoitusalue Närttarö ulottuvat rannikolta aluevesien kautta Ruotsin talousvyöhykkeelle Värmdön, Haningen ja Nynäshamn kuntien edustalle (Ö210, Ö504-Ö505). I Ö203, Ö208. Alueilla Ö210-Ö211, Ö214, Ö220, Ö504 ja Ö507 maanpuolustuksen sotilaallisen osan kansallisen edun vaatimukset asetetaan etusijalle tuulivoiman kansallisen edun vaatimuksiin nähden.

Kulttuuri

Merialueen koko rannikkokaistaleeseen kohdistuu hyvin hyödynnetyn rannikon kansallinen etu. Aivan merialuesuunnitelma-alueen välittömässä läheisyydessä Norrtäljen ja Värmdön kunnissa on kulttuuriympäristön suojelun kansallisen edun vaatimuksia. Ruotsin museoviraston yksilöimiä kulttuurihistoriallisia arvoytimiä on pääasiassa merialuesuunnitelma-alueen ulkopuolella. Pari tällaista aluetta ulottuu kaava-alueelle Tukholman saariston ja Norrtäljen ulkopuolella. Merialuesuunnitelman mukaan näillä alueilla on kiinnitettävä erityistä huomiota kulttuuriympäristöarvoihin (Ö200, Ö202-Ö203, Ö217, Ö504, Ö507). Suojaetäisyyksiä arvoytimiin on arvioitava paikallisesta näkökulmasta.

Luonto

Merialuesuunnitelmassa osoitetaan käyttötarkoitukseksi luonto kolmella Tukholman saaristoa ympäröivällä alueella, joilla on luonnonsuojelun kansallisen edun vaatimuksia (Ö203, Ö206, Ö210). Norrtäljen kunnan lähialueelle on myös suunniteltu meriluonnon suojelualuetta (Ö203). Aivan merialuesuunnitelma-alueen (Ö504) ulkopuolelle Nämndön saaristoon suunnitellaan merikansallispuistoa.

Merialuesuunnitelmassa osoitetaan erityinen huomio korkeisiin luontoarvoihin useilla alueilla. Ahvenanmerellä (Ö200–Ö201) on lintujen ravintopaikkoja. Se on myös muuttavien petolintujen käyttämä läpikulkuväylä (Hansson, 2019). Ahvenanmerellä on myös ainutlaatuisia happipitoisia syvänteitä, vaelluslohia ja elinvoimaisia turskakantoja. Svenska Högarnan pohjois- ja kaakkoispuolella on neljä aluetta, joilla on mahdollisia sinisimpukan ilmastosuojapaikkoja. Nämä ovat neljä kahdeksasta yksilöidystä alueesta Itämerellä (Havs- och vattenmyndigheten, 2017d). Ilmastosuojapaikka turvataan kiinnittämällä erityistä huomiota korkeisiin luontoarvoihin (Ö200, Ö202, Ö207, Ö214). Svenska Högarnan itäpuolella sijaitsevalla alueella (Ö214) on myös korkeita luontoarvoja nisäkäs- ja lintualueiden sekä riuttaympäristöjen muodossa. Merialueen lounaisosassa kiinnitetään erityistä huomiota korkeisiin luontoarvoihin, koska siellä on riuttaympäristö sekä kutu- ja nisäkäsalue (Ö211). Korkeita luontoarvoja muun muassa riuttaympäristöjen muodossa on Tukholman eteläisen saariston länsipuolella (Ö207, Ö507). Kopparstenarnan pohjoispuolella on lintualue (Ö505).

Jotkin luonnonsuojelun kansallisen edun vaatimuksista, jotka sijaitsevat pääasiassa rannikkovyöhykkeellä, ulottuvat merialuesuunnitelma-alueelle. Merialuesuunnitelman yleisestä laajuudesta riippuen niiden käyttötarkoitukseksi ei merkitä luontoa merialuesuunnitelmassa, mutta kansallisen edun vaatimukset täyttyvät. Tämä koskee muun muassa Simpnäsklubbia (Ö200–Ö202) ja Hävringsen länsipuolta Nyköpingin kunnassa (Ö211).

Virkistys

Merialuesuunnitelmassa osoitetaan käyttötarkoitukseksi virkistys joissakin paikoissa Itä-Götanmaan saariston ulkopuolella (Ö208, Ö211). Virkistyskäyttöä koskeva ohjeistus perustuu ulkoilun kansallisen edun vaatimuksiin.

Itämeren pohjoisosassa sijaitsee Tukholman saariston uloin osa, jossa on korkeat kulttuuri-, ulkoilu- ja luontoarvot. Se muodostaa Ahvenanrauman poikki yhdessä Ahvenanmaan saariston ja Suomen länsirannikon kanssa koko maailman mittakaavassakin ainutlaatuisen matalien saaristojen kaistaleen. Tukholman saaristo on yksi Ruotsin suosituimmista vierailualueista monine luonnonsatamineen ja pienvenesatamineen. Ulkoilu ja huviveneily on runsasta. Huviveneliikenne kulkee usein pohjoisessa sekä Pohjanlahdelle että sieltä poispäin, etelässä Grytin ja Sankt Annan saaristoon, Gotlantiin ja Ahvenanmeren yli.

Merialueen eteläosien korkeudella sijaitseva rannikko merialuesuunnitelma-alueen ulkopuolella on liikunnan kansallisen edun aluetta. Yhteensovittamisen mahdollisuutta muiden käyttötarkoitusten ja suojaetäisyyksien kanssa on arvioitava paikallisesta näkökulmasta.

Merenkulku

Merialuesuunnitelmassa osoitetaan käyttötarkoitukseksi merenkulku sekä avomerireiteillä että rannikon satamiin suuntautuvilla reiteillä (Ö200–Ö203, Ö206–Ö208, Ö210–Ö211, Ö214, Ö217, Ö504–

Ö505). Laivareitit ovat myös osa Itämeren laajempaa liikennejärjestelmää, jossa on yhteydet Suomenlahdelle, Ahvenanmaalle ja Baltiaan. Tukholmasta Latviaan kulkevien laivareittien yhdistämiseksi käyttötarkoitukseksi osoitetaan merenkulku Ruotsin talousvyöhykkeen itäisimmän (syvä)väylän itäpuolella (Ö217). Ahvenanrauman kapea vesialue on Itämeren pohjoisosan ja Selkämeren välinen väylä. Jotta kulkuväylät olisivat turvallisia, sekä Ruotsissa että Suomessa on käytössä reittijakojärjestelmä. Väylät Mälaren-järvelle Södertäljen kanavan kautta Tukholmaan, tie Oxelösundin satamaan ja Tukholman Norvikin satamaan ovat merialueen muita tärkeitä reittejä, joiden käyttötarkoitus on merenkulku. Asemakartassa näkyvät tärkeimmät laivaväylät, ei merenkulun kokonaisaluetarve. Laivaväylien yhteydessä tulee olla turvaetäisyys. Etäisyys mukautetaan paikallisiin olosuhteisiin riskinarvioinnin jälkeen.

Merenkulun selvitysalue

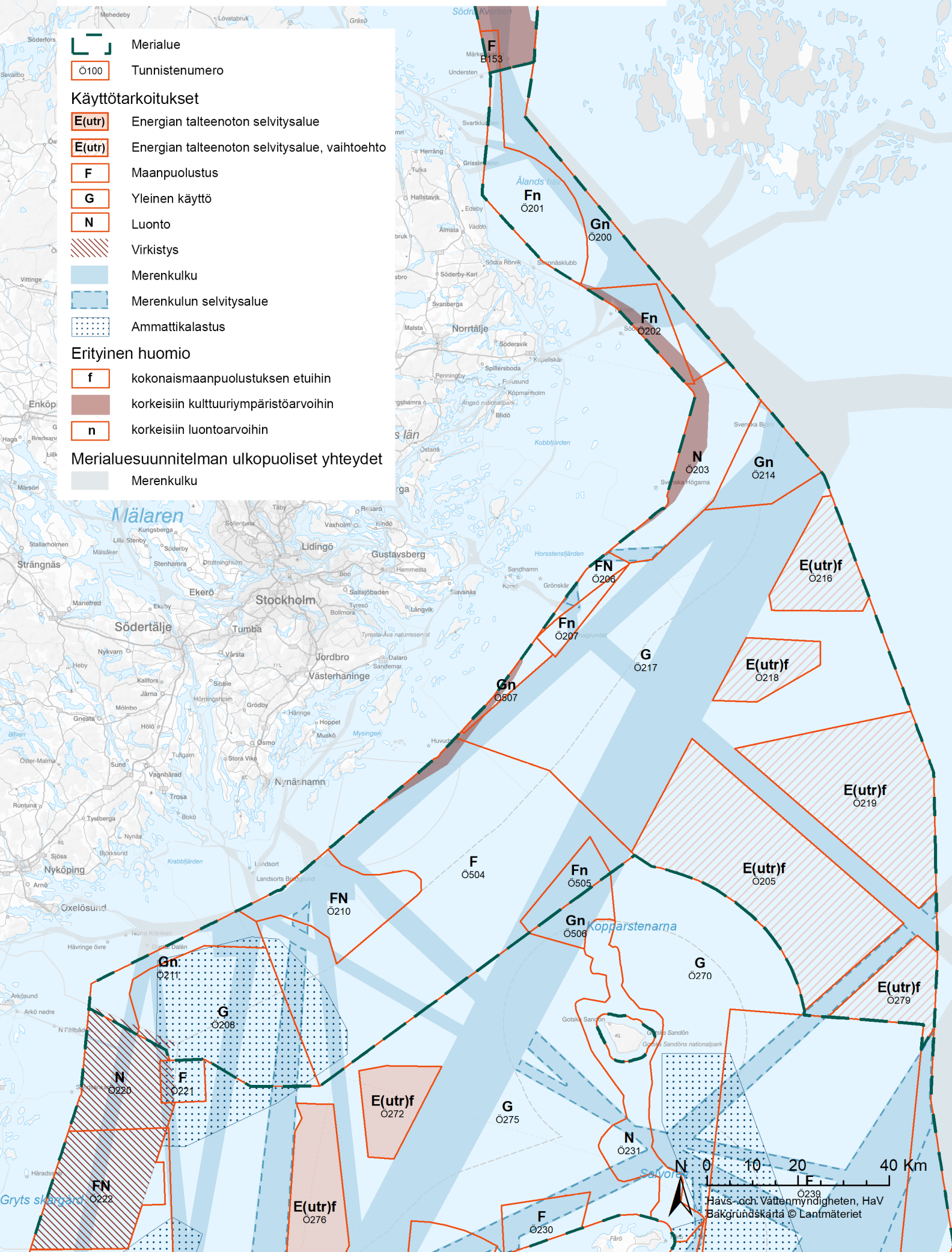
Horsstensleden on mahdollinen tuleva väylä Tukholman saariston läpi Tukholman satamaan. Ajateltu reitti ei sijaitse merialuesuunnitelma-alueella, vaan se kytkeytyy merialuesuunnitelma-alueen liikennejärjestelmään kahden merenkulun kansallisen edun vaatimuksen kautta (Ö206–Ö207 ja Ö203, Ö206). Horsstensleden ei sisälly kansalliseen liikenneinfrastruktuurisuunnitelmaan 2022–2033 (Regeringen, 2021b). Valtion merialuesuunnittelutaholla ei ole oikeudellista toimivaltaa ottaa kantaa siihen, onko merialuesuunnitelma-alueen ulkopuolella oleva ajateltu väylä sopiva. Toisaalta merialuesuunnitelmassa tulee ottaa huomioon mahdollisuus uudesta väylästä Tukholman suuntaan tulevaisuudessa. Tästä syystä yhteydet merkitään merenkulun selvitysalueeksi.

Nynäshamnista on reitti Puolan Gdanskiin, joka merialuesuunnitelmassa osoitetaan myös merenkulun selvitysalueeksi (Ö208, Ö210, Ö504). Myös Gotlannin ympäristössä, Itämeren keski- ja kaakkoisosien merialueilla merialuesuunnitelmassa osoitetaan merenkulun selvitysalue, jota kuvataan tarkemmin Merenkulun selvitysalue -kohdassa näillä kahdella merialueella.

Ammattikalastus

Koko Itämeren pohjoisosassa Värmdön kunnasta etelään sekä pienemmällä alueella Ahvenanraumassa harjoitetaan pelagista kalastusta, joka tarkoittaa sillin/silakan ja kilohailin kalastusta avomerellä. Ammattikalastus osoitetaan käyttötarkoitukseksi alueen eteläosassa (Ö208, Ö211, Ö504).

Kartta 6. Itämeren pohjoisosan ja Ahvenanrauman merialueen asemakartta

Itämeren pohjoisosaa ja Ahvenanraumaa koskeva aluetaulukko

Taulukko 4 Itämeren pohjoisosaa ja Ahvenanraumaa koskeva aluetaulukko

Alue	Käyttötarkoitukset	Erityinen huomio	Etusija tai yhteensovittamisen erityinen mukauttaminen	Perustelut etusijalle
Ö200	Yleinen käyttö Merenkulku	Korkeat luontoarvot: Nisäkäsalue. Lintualue. Korkea alkuperäisyys. Sinisimpukan ilmastosuojapaikka. Riuttaympäristö. Korkeat kulttuuriympäristöarvot		
Ö201	Maanpuolustus Merenkulku	Korkeat luontoarvot: Lintualue.		
Ö202	Maanpuolustus Merenkulku	Korkeat luontoarvot: Nisäkäsalue. Lintualue. Korkea alkuperäisyys. Sinisimpukan ilmastosuojapaikka. Riuttaympäristö. Korkeat kulttuuriympäristöarvot		
Ö203	Luonto Merenkulun selvitysalue Merenkulku	Korkeat kulttuuriympäristöarvot	Maanpuolustus asetetaan etusijalle energian talteenottoon nähden.	Ympäristökaaren 3 luvun 10 §:n mukaisesti kokonaismaanpuolustuksen kansallisen edun vaatimukset asetetaan etusijalle tuulivoiman kansallisen edun vaatimuksiin nähden. Käyttötarkoituksia ei katsota voitavan sovittaa yhteen.
Ö205	Energian talteenoton selvitysalue, vaihtoehto	Kokonaismaanpuolustuksen edut		
Ö206	Maanpuolustus Luonto Merenkulku Merenkulun selvitysalue			
Ö207	Maanpuolustus Merenkulun selvitysalue Merenkulku	Korkeat luontoarvot: Nisäkäsalue. Korkea alkuperäisyys. Sinisimpukan ilmastosuojapaikka. Riuttaympäristö.		
Ö208	Yleinen käyttö Merenkulun selvitysalue Ammattikalastus Merenkulku Virkistys		Maanpuolustus ja luonto asetetaan etusijalle energian talteenottoon nähden.	Ympäristökaaren 3 luvun 10 §:n mukaisesti kokonaismaanpuolustuksen kansallisen edun vaatimukset asetetaan etusijalle tuulivoiman kansallisen edun vaatimuksiin nähden. Luonnonsuojelun olennainen yleinen etu asetetaan etusijalle tuulivoiman olennaiseen yleiseen etuun nähden.

Alue	Käyttötarkoitukset	Erityinen huomio	Etusija tai yhteensovittamisen erityinen mukauttaminen	Perustelut etusijalle
				Käyttötarkoituksia ei katsota voitavan sovittaa yhteen.
Ö210	Maanpuolustus Luonto Merenkulku Merenkulun selvitysalue		Maanpuolustus asetetaan etusijalle energian talteenottoon nähden.	Ympäristökaaren 3 luvun 10 §:n mukaisesti kokonaismaanpuolustuksen kansallisen edun vaatimukset asetetaan etusijalle tuulivoiman kansallisen edun vaatimuksiin nähden. Käyttötarkoituksia ei katsota voitavan sovittaa yhteen.
Ö211	Yleinen käyttö Ammattikalastus Virkistys Merenkulku	Korkeat luontoarvot: Nisäkäsalue. Lintualue. Riuttaympäristö.	Maanpuolustus ja luonto asetetaan etusijalle energian talteenottoon nähden.	Ympäristökaaren 3 luvun 10 §:n mukaisesti kokonaismaanpuolustuksen kansallisen edun vaatimukset asetetaan etusijalle tuulivoiman kansallisen edun vaatimuksiin nähden. Luonnonsuojelun olennainen yleinen etu asetetaan etusijalle tuulivoiman olennaiseen yleiseen etuun nähden. Käyttötarkoituksia ei katsota voitavan sovittaa yhteen.
Ö214	Yleinen käyttö Merenkulku	Korkeat luontoarvot: Nisäkäsalue. Lintualue. Sinisimpukan ilmastosuojapaikka. Riuttaympäristö.	Maanpuolustus asetetaan etusijalle energian talteenottoon nähden.	Ympäristökaaren 3 luvun 10 §:n mukaisesti kokonaismaanpuolustuksen kansallisen edun vaatimukset asetetaan etusijalle tuulivoiman kansallisen edun vaatimuksiin nähden. Käyttötarkoituksia ei katsota voitavan sovittaa yhteen.
Ö216	Energian talteenoton selvitysalue, vaihtoehto	Kokonaismaanpuolustuksen edut		
Ö217	Yleinen käyttö Merenkulku Merenkulun selvitysalue	Korkeat kulttuuriympäristöarvot		
Ö218	Energian talteenoton selvitysalue, vaihtoehto	Kokonaismaanpuolustuksen edut		
Ö219	Energian talteenoton selvitysalue, vaihtoehto	Kokonaismaanpuolustuksen edut		
Ö279	Energian talteenoton selvitysalue, vaihtoehto	Kokonaismaanpuolustuksen edut		

Alue	Käyttötarkoitukset	Erityinen huomio	Etusija tai yhteensovittamisen erityinen mukauttaminen	Perustelut etusijalle
Ö504	Maanpuolustus Ammattikalastus Merenkulun selvitysalue Merenkulku	Korkeat kulttuuriympäristöarvot	Maanpuolustus asetetaan etusijalle energian talteenottoon nähden.	Ympäristökaaren 3 luvun 10 §:n mukaisesti kokonaismaanpuolustuksen kansallisen edun vaatimukset asetetaan etusijalle tuulivoiman kansallisen edun vaatimuksiin nähden. Käyttötarkoituksia ei katsota voitavan sovittaa yhteen.
Ö505	Maanpuolustus Merenkulku	Korkeat luontoarvot Lintualue.		
Ö507	Yleinen käyttö	Korkeat luontoarvot Riuttaympäristö. Korkeat kulttuuriympäristöarvot	Maanpuolustus asetetaan etusijalle energian talteenottoon nähden.	Ympäristökaaren 3 luvun 10 §:n mukaisesti kokonaismaanpuolustuksen kansallisen edun vaatimukset asetetaan etusijalle tuulivoiman kansallisen edun vaatimuksiin nähden. Käyttötarkoituksia ei katsota voitavan sovittaa yhteen.

3.2. Itämeren keskiosa

Energian talteenotto

Itämeren keskiosissa on hyvät olosuhteet energian talteenottoon. Merialuesuunnitelmassa osoitetaan kaksi selvitysaluetta, joiden käyttötarkoitus on energian talteenotto (Ö272, Ö276). Alueilla on vain vähän ristiriitoja muiden etujen kanssa. Gotlannin luoteispuolella oleva avomerialue (Ö272) on hyvin suurelta osin päällekkäinen laajemman alueen kanssa, jonka puolustusvoimat on analysoinut lupaprosessissa. Puolustusvoimat toteaa hanketta koskevassa lausunnossaan, että sen arvion mukaan ehdotetun tuulipuiston rakentaminen aiheuttaisi huomattavaa vahinkoa kokonaismaanpuolustuksen sotilaallisen osan kansalliselle edulle. Siksi se vastustaa tuulivoimaa alueella (Ö272). Suunnittelussa on tehtävä selvityksiä mahdollisuuksista liittyä sähköverkkoon, kokonaisvaikutuksista merenkulkuun ja maanpuolustuksen eduista (Energimyndigheten, 2023a). Puolustusvoimat ei ole analysoinut Nielsengrinin eteläosan aluetta (Ö276).

Itä-Götanmaan saaristossa on osa tuulivoiman kansallisen edun vaatimuksista (Ö220), joiden ei arvioida olevan yhteensopivia kokonaismaanpuolustuksen etujen kanssa. Kokonaismaanpuolustuksen kansallisen edun vaatimukset asetetaan etusijalle tuulivoiman kansallisen edun vaatimuksiin nähden.

Merialueella on neljä vaihtoehtoista selvitysaluetta, joiden käyttötarkoitus on energian talteenotto (Ö213, Ö271, Ö277, Ö509). Gotlannin itäpuolella (Ö213, Ö271, Ö509) on tarpeen selvittää mahdollisuuksia liittyä sähköverkkoon lähitulevaisuudessa, kokonaisvaikutusta alueen kalastukseen ja vaikutusta maanpuolustuksen etuun. Öölannin pohjoispuolella (Ö277) on alue, joka ei sisälly Ruotsin energiaviranomaisen maaliskuussa 2023 esittelemään suunnitteluasiakirjaan, joten sitä on selvitettävä tarkemmin. Tuulivoiman olennainen yleinen etu asetetaan etusijalle ammatikalastukseen nähden kahdella alueella (Ö213, Ö271). Alueilla harjoitetaan pelagista kalastusta, jota on hyvin vaikea sovittaa yhteen tuulivoiman perustamisen kanssa. Käyttötarkoituksia ei katsota sen vuoksi voitavan sovittaa yhteen.

Gotska Sandönin koillispuolella on tuulivoiman kannalta merkittävä alue (Ö270). Alue sijaitsee ympäristökaaren 4 luvun 2 §:n mukaisella kansallisen edun alueella ja lähellä ympäristökaaren 3 luvun 6 §:n mukaista ulkoilun kansallisen edun aluetta. Jotta alueen arvot häiriöttömänä ja turmeltumattomana säilyisivät, liikunnan kansallinen etu ja ulkoilun kansallinen etu asetetaan etusijalle tuulivoiman olennaiseen yleiseen etuun nähden.

Maanpuolustus

Itämeren keskiosassa on useita alueita, joiden käyttötarkoituksiksi osoitetaan maanpuolustus. Mannerrannikolla sijaitsevat Sandsänkanin (Ö221) ja Urbanin merivoimien harjoitusalueet, jotka ulottuvat aluevesien kautta Ruotsin talousvyöhykkeelle Valdemarsvikin, Västervikin ja Oskarshamnin kuntien (Ö222–Ö224) edustalle. Visbyn eteläpuolella aluevesillä käyttötarkoituksiksi osoitetaan maanpuolustus, koska alue on Toftan ampumaradan (Ö228) vaikutusalue. Hieman pohjoisempana on merivoimien harjoitusalue Fårö (Ö230). Merivoimien harjoitusalue Sankt Olof (Ö239) sijaitsee Gotlannin ja Fårön itäpuolella. Merialuesuunnitelmassa osoitetaan erityinen huomio kokonaismaanpuolustuksen etuihin Gotlannin länsirannikon joissakin osissa. Syynä on Visbyn lentokentän korkeiden kohteiden kieltoalue (Ö229, Ö278, Ö289).

Erityistä huomiota kokonaismaanpuolustuksen etuihin on kiinnitettävä merialueen kaikilla energia-alueilla (Ö213, Ö271, Ö272, Ö276, Ö277, Ö509).

Kulttuuri

Alueet, joilla on kulttuuriympäristön suojelun kansallisen edun vaatimuksia, sijaitsevat rannikolla merialuesuunnitelma-alueen ulkopuolella ja Gotska Sandönin saarella. Ruotsin museoviraston yksilöimiä kulttuurihistoriallisia arvoytimiä on pääasiassa merialuesuunnitelma-alueen ulkopuolella. Pari tällaista aluetta ulottuu kaava-alueelle Stora Karlsön (Ö291) ja Öölannin pohjoiskärjen edustalle (Ö225). Ne sisältyvät merialuesuunnitelmassa alueisiin, joilla on kiinnitettävä erityistä huomiota korkeisiin kulttuuriympäristöarvoihin. Suojaetäisyyksiä arvoytimiin on arvioitava paikallisesta näkökulmasta.

Merialuesuunnitelma-alueen ulkopuolella on yhtenäistä rantaviivaa koskeva kansallisen edun alue, joka kattaa sekä Öölannin itä- että länsipuolen ja kulkee pohjoisessa rannikkoa pitkin Västervikistä Arkösundiin. Gotlantia ympäröiviin merialuesuunnitelma-alueen ulkopuolisiin rannikoihin kohdistuu hyvin hyödynnetyn rannikon kansallinen etu.

Luonto

Merialuesuunnitelmassa osoitetaan käyttötarkoitukseksi luonto useilla alueilla, erityisesti mannerrannikolla ja Gotlannin pohjoispuolella. Itä-Götanmaan ja Kalmarin läänien rannikkoalueisiin kohdistuu luonnonsuojelun kansallisen edun vaatimuksia (Ö220, Ö222, Ö224–Ö225, Ö234). Gotska Sandönin ja Salvorevin alue kuuluu Natura 2000 -alueisiin, ja siellä on voimassa useita suojelutoimia, kuten luonnonsuojelualue ja Helcomin suojeltu merialue (MPA) (Ö231). Alueella on luonnonsuojelun kansallisen edun vaatimuksia, jotka sijaitsevat pääasiassa viereisellä rannikkovyöhykkeellä, mutta ne ulottuvat aivan merialuesuunnitelma-alueelle, muun muassa Västervikin kuntaan (Ö223). Kansallisen edun vaatimukset täyttyvät, mutta merialuesuunnitelman yleisestä laajuudesta riippuen niiden käyttötarkoitukseksi ei merkitä luontoa merialuesuunnitelmassa.

Sandsänkanin merivoimien harjoitusalueella Itä-Götanmaan saaristossa (Ö221) on kokonaismaanpuolustuksen kansallisen edun vaatimuksia, ja alueen länsiosassa pieneen osaan kohdistuu luonnonsuojelun kansallisen edun vaatimuksia. Alue, jolla kansallisen edun vaatimukset ovat päällekkäisiä, on mittakaavaltaan pieni suhteessa asemakartan maantieteelliseen mittakaavaan, eikä sen käyttötarkoitukseksi siksi merkitä asemakarttaan ML. Puolustustoiminta tulee toteuttaa siten, että vältetään haitalliset vaikutukset niihin luontoarvoihin, joihin luonnonsuojelun kansallisen edun vaatimukset perustuvat.

Kopparstenarnassa (Ö506) on kiinnitettävä erityistä huomiota korkeisiin luontoarvoihin lintujen vuoksi. Gotlannin koillispuolella on kiinnitettävä erityistä huomiota korkeisiin luontoarvoihin viidellä alueella. Gotlannin itäpuoliselle alueelle (Ö296) ovat ominaisia riuttaympäristöt, lintualueet ja kalojen kutualueet, joiden ympäristövaikutukset ovat vähäiset. Fårösundin kaakkoisosassa (Ö506) on lintualue. Klintin penger (Ö212–Ö213, Ö215) on mahdollinen sinisimpukan ilmastosuojapaikka. Myös Gotlannin länsipuolella, Stora Karlsön ympäristössä (Ö289, Ö291), merialuesuunnitelmassa kiinnitetään erityistä huomiota korkeisiin luontoarvoihin, koska alue on tärkeä linnuille, kuten etelänkiisloille ja ruokeille. Niin ikään Ö277 on tärkeä linnuille.

Virkistys

Merialuesuunnitelmassa osoitetaan käyttötarkoitukseksi virkistys Itä-Götanmaan saariston ulkopuolisissa osissa (Ö220–Ö222). Virkistyskäyttöä koskeva ohjeistus perustuu ulkoilun kansallisen edun vaatimuksiin. Ulkoilu ja huviveneily on runsasta, ja arvokkaita alueita on koko Grytin ja Sankt Annan saariston rannikolta Öölannin pohjoisosaan ja Gotlannin ympäristössä.

Rannikkoon Västervikin kunnasta etelään sekä Gotlantia ympäröivään rannikkoon merialuesuunnitelma-alueen ulkopuolella kohdistuu liikunnan kansallinen etu. Yhteensovittamisen mahdollisuutta muiden käyttötarkoitusten ja suojaetäisyyksien kanssa on arvioitava paikallisesta näkökulmasta.

Gotska Sandönin koillispuolella on tuulivoiman kannalta merkittävä alue. Alue sijaitsee ympäristökaaren 4 luvun 2 §:n mukaisella kansallisen edun alueella ja lähellä ympäristökaaren 3 luvun 6 §:n mukaista ulkoilun kansallisen edun vaatimusten aluetta. Gotska Sandön on ainutlaatuinen saari Ruotsissa. Sen sijainti on eristynyt ja syrjäinen, ja siellä näkyy katkeamaton horisontti ilman ääni- ja valohäiriöitä. Jotta alueen arvot häiriöttömänä ja turmeltumattomana säilyisivät, liikunnan kansallinen etu ja ulkoilun kansallinen etu asetetaan etusijalle tuulivoiman olennaiseen yleiseen etuun nähden.

Merenkulku

Merialuesuunnitelmassa osoitetaan käyttötarkoitukseksi merenkulku useilla Itämeren keskiosan laivareiteillä (Ö215, Ö220–Ö225, Ö228–Ö230, Ö234–Ö235, Ö239, Ö270, Ö275, Ö278, Ö289, Ö291, Ö506). Rannikolla sijaitsee useita tärkeitä satamia. Meriliikenne on tärkeää sen suuntautuessa sekä mannerrannikolle, Gotlantiin että pohjoisemmaksi tai etelämmäksi sekä Ruotsin ja ulkomaiden satamiin Itämeren ympärillä. Riianlahdelta Ruotsin talousvyöhykkeellä Gotlannin itäpuolella olevaan syväväylään ulottuva laivareitti on olennainen yleinen etu. Reitin käyttötarkoitukseksi merkitään merenkulku (Ö270).

Asemakartassa näkyvät tärkeimmät laivaväylät, ei merenkulun kokonaisaluetarve. Laivaväylien yhteydessä tulee olla turvaetäisyys. Etäisyys mukautetaan paikallisiin olosuhteisiin riskinarvioinnin jälkeen.

Merenkulun selvitysalue

Salvorevin poikki Fårön ja Gotska Sandönin välillä kulkee tällä hetkellä kaksi meriliikenneväylää alueella, jolla on erittäin korkeat luontoarvot. Siellä esiintyy muun muassa punaisella listalla oleviin lajeihin kuuluva alli. Ruotsin meri- ja vesiviranomaisen selvitys (2017c) osoittaa, että alusten aiheuttamat öljyvuodot vaikuttavat haitallisesti alleihin. Tarve selvittää merenkulun vaikutuksia Salvorevin ympäristössä ja sitä, mitkä toimenpiteet voisivat olla sopivia merenkulun kielteisten vaikutusten vähentämiseksi, liittyy läheisesti tarpeeseen tehdä selvityksiä Gotlannin eteläpuolella Hoburgin matalikkoa ympäröivällä vilkkaasti liikennöidyllä alueella. Siellä selvitetään allien lisäksi myös pyöriäisiin kohdistuvia merenkulun vaikutuksia. Pyöriäinen on punaisella listalla oleva laji, johon meriliikenteen melu vaikuttaa haitallisesti. Tämän kokonaisvaikutusta on selvitettävä tarkemmin, ja Salvorevin yli kulkevat laivareitit osoitetaan suunnitelmassa sen vuoksi merenkulun selvitysalueeksi. Gotlannista itään kulkeva laivareitti ja väylä Sliteen sekä reitit Nynäshamnista kohti Riianlahtea ja Puolaa ovat myös osa merenkulun selvitysalueetta, joka voi vaikuttaa Itämeren

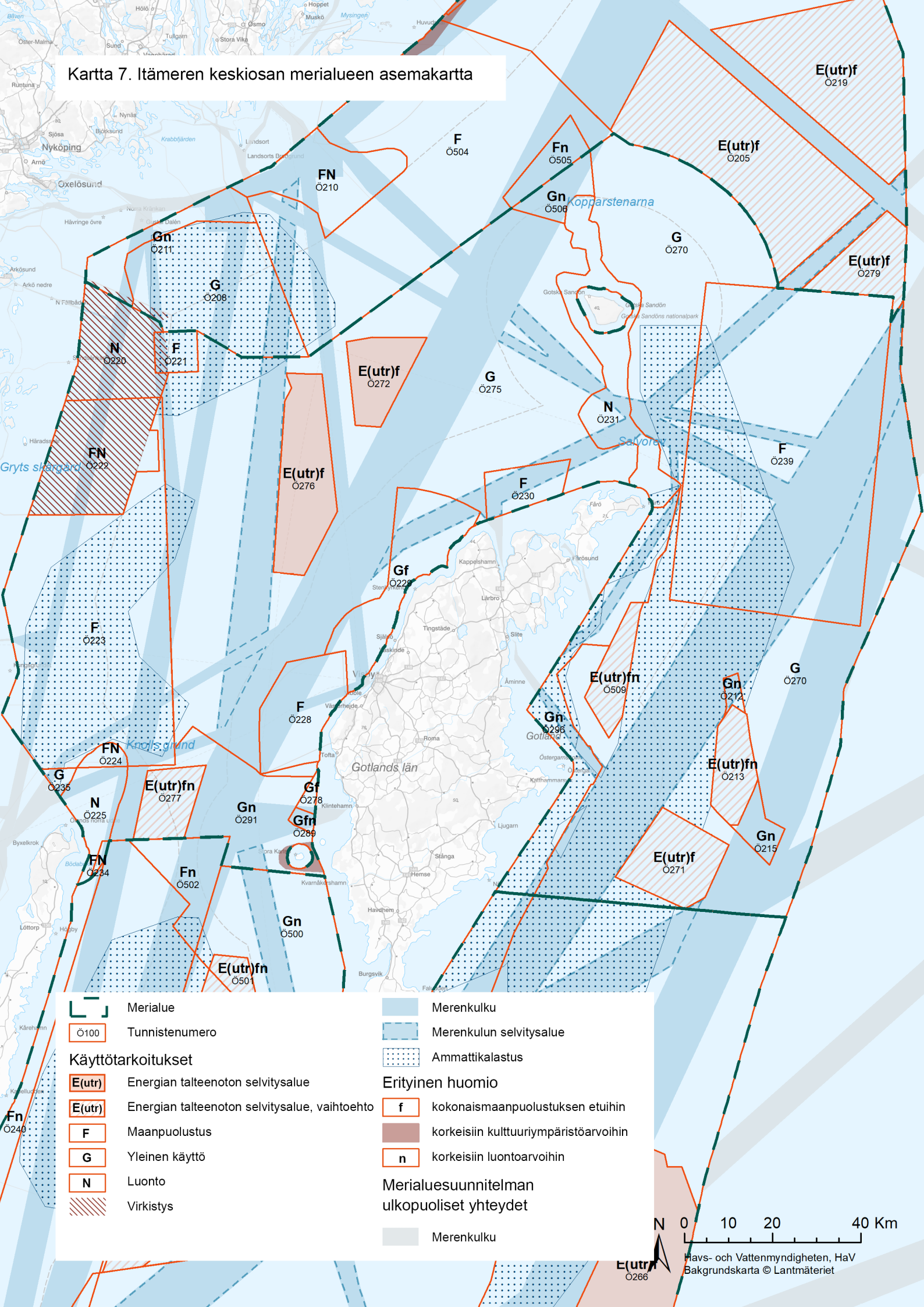
keskiosan merenkulkuun. Lue tästä lisää kohdasta, jossa käsitellään käyttötarkoituksen suuntaviivoja Itämeren kaakkoisosassa.

Ammattikalastus

Suunnitelmassa osoitetaan käyttötarkoitukseksi ammattikalastus merialuesuunnitelman sisärajalle (Ö221, Ö223, Ö235, Ö275) ja Gotlannin itäpuolella (Ö212, Ö231, Ö239, Ö270, Ö275, Ö296). Käyttö vastaa ammattikalastuksen kansallisen edun vaatimusta. Ammattikalastus on laajalle ulottuvaa Itämeren keskiosassa. Suurin osa Itämeren keskiosan kalastuksesta on sillin/silakan ja kilohailin pelagista kalastusta, ja sitä harjoitetaan koko avomerellä. Osa kalastuksesta passiivisilla pyydyksillä tapahtuu rannikon tuntumassa.

Ammattikalastuksen kansallinen etu menee päällekkäin tuulivoiman olennaisen yleisen edun kanssa kahdella vaihtoehtoisella energia-alueella (Ö213, Ö271), joilla tuulivoiman yleinen etu asetetaan etusijalle. Käyttötarkoituksena ammattikalastus asetetaan etusijalle tuulivoiman olennaiseen yleiseen etuun nähden alueella Ö270. Käyttötarkoituksia ei katsota voitavan sovittaa yhteen.

Kartta 7. Itämeren keskiosan merialueen asemakartta

Merialue

Ö100 Tunnistenumero

Käyttötarkoitukset

E(utr) Energian talteenoton selvitysalue

E(utr) Energian talteenoton selvitysalue, vaihtoehto

F Maanpuolustus

G Yleinen käyttö

N Luonto

Virkistys

Merenkulku

Merenkulun selvitysalue

Ammattikalastus

Erityinen huomio

f kokonaismaanpuolustuksen etuihin

korkeisiin kulttuuriympäristöarvoihin

n korkeisiin luontoarvoihin

Merialuesuunnitelman
ulkopuoliset yhteydet

Merenkulku

N 0 10 20 40 Km

Havs- och Vattenmyndigheten, HaV
Bakgrundskarta © Lantmäteriet

Itämeren keskiosaa koskeva aluetaulukko

Taulukko 5 Itämeren keskiosaa koskeva aluetaulukko

Alue	Käyttötarkoitukset	Erityinen huomio	Etusija tai yhteensovittamisen erityinen mukauttaminen	Perustelut etusijalle
Ö212	Yleinen käyttö Ammattikalastus Merenkulun selvitysalue	Korkeat luontoarvot: Kalojen kutualue. Lintualue. Sinisimpukan ilmastosuojapaikka.		
Ö213	Energian talteenoton selvitysalue, vaihtoehto	Korkeat luontoarvot: Sinisimpukan ilmastosuojapaikka. Kokonaismaanpuolustuksen edut	Energian talteenotto asetetaan etusijalle ammattikalastukseen nähdén.	Tuulivoiman olennainen yleinen etu asetetaan etusijalle ammattikalastuksen kansallisen edun vaatimuksiin nähden. Käyttötarkoituksia ei katsota voitavan sovittaa yhteen.
Ö215	Yleinen käyttö Merenkulku	Korkeat luontoarvot: Kalojen kutualue. Lintualue. Sinisimpukan ilmastosuojapaikka.		
Ö220	Luonto Virkistys Merenkulku		Maanpuolustus asetetaan etusijalle energian talteenottoon nähden.	Ympäristökaaren 3 luvun 10 §:n mukaisesti kokonaismaanpuolustuksen kansallisen edun vaatimukset asetetaan etusijalle tuulivoiman kansallisen edun vaatimuksiin nähden. Käyttötarkoituksia ei katsota voitavan sovittaa yhteen.
Ö221	Maanpuolustus Virkistys Ammattikalastus Merenkulku			
Ö222	Maanpuolustus Luonto Virkistys Merenkulku			
Ö223	Maanpuolustus Merenkulku Ammattikalastus			
Ö224	Maanpuolustus Luonto Merenkulku			
Ö225	Luonto Merenkulku			

Alue	Käyttötarkoitukset	Erityinen huomio	Etusija tai yhteensovittamisen erityinen mukauttaminen	Perustelut etusijalle
Ö228	Maanpuolustus Merenkulku			
Ö229	Yleinen käyttö Merenkulku Merenkulun selvitysalue	Kokonaismaanpuolustuksen edut		
Ö230	Maanpuolustus Merenkulun selvitysalue			
Ö231	Luonto Merenkulun selvitysalue Merenkulku Ammattikalastus			
Ö234	Maanpuolustus Luonto Merenkulku			
Ö235	Yleinen käyttö Ammattikalastus Merenkulku			
Ö239	Maanpuolustus Merenkulun selvitysalue Ammattikalastus Merenkulku		Maanpuolustus asetetaan etusijalle energian talteenottoon nähden.	Ympäristökaaren 3 luvun 10 §:n mukaisesti kokonaismaanpuolustuksen kansallisen edun vaatimukset asetetaan etusijalle tuulivoiman olennaiseen yleiseen etuun nähden. Käyttötarkoituksia ei katsota voitavan sovittaa yhteen.

Alue	Käyttötarkoitukset	Erityinen huomio	Etusija tai yhteensovittamisen erityinen mukauttaminen	Perustelut etusijalle
Ö270	Yleinen käyttö Merenkulun selvitysalue Ammattikalastus Merenkulku		Ammattikalastus ja ulkoilu asetetaan etusijalle energian talteenottoon nähden.	Ympäristökaaren 4 luvun 2 §:n mukaisesti liikunnan kansallinen etu Gotska Sandönin koillisosassa asetetaan etusijalle tuulivoiman olennaiseen yleiseen etuun nähden. Käyttötarkoituksia ei katsota voitavan sovittaa yhteen. Ympäristökaaren 3 luvun 10 §:n mukaisesti ulkoilun kansallisen edun vaatimukset asetetaan etusijalle tuulivoiman olennaiseen yleiseen etuun nähden. Käyttötarkoituksia ei katsota voitavan sovittaa yhteen. Ympäristökaaren 3 luvun 10 §:n mukaisesti ammattikalastuksen kansallisen edun vaatimukset Gotlannin itäosassa asetetaan etusijalle energian talteenoton olennaiseen yleiseen etuun nähden. Käyttötarkoituksia ei katsota voitavan sovittaa yhteen. Ympäristökaaren 4 luvun 2 §:n mukaisesti ulkoilun kansallinen etu Gotlannin itäosassa asetetaan etusijalle tuulivoiman olennaiseen yleiseen etuun nähden. Käyttötarkoituksia ei katsota voitavan sovittaa yhteen.
Ö271	Energian talteenoton selvitysalue, vaihtoehto	Kokonaismaanpuolustuksen edut	Energian talteenotto asetetaan etusijalle ammattikalastukseen nähden.	Tuulivoiman olennainen yleinen etu asetetaan etusijalle ammattikalastuksen kansalliseen etuun nähden. Käyttötarkoituksia ei katsota voitavan sovittaa yhteen.
Ö272	Energian talteenoton selvitysalue	Kokonaismaanpuolustuksen edut		
Ö275	Yleinen käyttö Merenkulku Ammattikalastus Merenkulun selvitysalue		Maanpuolustus asetetaan etusijalle energian talteenottoon nähden.	Ympäristökaaren 3 luvun 10 §:n mukaisesti kokonaismaanpuolustuksen kansallisen edun vaatimus asetetaan etusijalle tuulivoiman olennaisen yleisen edun alueeseen nähden. Käyttötarkoituksia ei katsota voitavan sovittaa yhteen.
Ö276	Energian talteenoton selvitysalue	Kokonaismaanpuolustuksen edut		

Alue	Käyttötarkoitukset	Erityinen huomio	Etusija tai yhteensovittamisen erityinen mukauttaminen	Perustelut etusijalle
Ö277	Energian talteenoton selvitysalue, vaihtoehto	Korkeat luontoarvot: Lintualue. Kokonaismaanpuolustuksen edut		
Ö278	Yleinen käyttö Merenkulku	Kokonaismaanpuolustuksen edut		
Ö289	Yleinen käyttö Merenkulku	Korkeat luontoarvot: Lintualue.		
Ö291	Yleinen käyttö Merenkulun selvitysalue Merenkulku	Korkeat luontoarvot: Lintualue. Korkeat kulttuuriympäristöarvot		
Ö296	Yleinen käyttö Ammattikalastus Merenkulun selvitysalue	Korkeat luontoarvot: Lintualue.		
Ö506	Yleinen käyttö Merenkulku	Korkeat luontoarvot: Lintualue.		
Ö509	Energian talteenoton selvitysalue, vaihtoehto	Korkeat luontoarvot: Lintualue. Kokonaismaanpuolustuksen edut		

3.3. Itämeren kaakkoisososa

Sähkönsiirto

Sähkönsiirto tapahtuu NordBalt-siirtokaapelilla, joka kulkee merialueen läpi (Ö248, Ö254, Ö255, Ö258, Ö263). Se yhdistää Ruotsin Nybron ja Liettuan Klaipedan.

Energian talteenotto

Itämeren kaakkoisosassa on hyvät olosuhteet energian talteenottoon, ja sähkön tarve on suuri Etelä-Ruotsin suuren kulutuksen vuoksi. Monilla avomerimatalikoilla on sekä hyvät tuuliolosuhteet että sopiva syvyys merituulivoimaloille. Samalla alueilla on erittäin korkeat luontoarvot. Norra Midsjöbankenin itäisimpiin ja läntisimpiin osiin sekä osaan Södra Midsjöbankenista kohdistuu tuulivoiman kansallisen edun vaatimuksia. Norra Midsjöbankenin kahdella alueella on myös tuulivoiman olennainen yleinen etu. Kumpikin matalikko lukuun ottamatta osaa Södra Midsjöbankenista ovat Natura 2000 -alueita.

Merialuesuunnitelmassa ei osoiteta energian talteenottoa Norra Midsjöbankenille (Ö254). Se on Natura 2000 -alue ja Helcomin mukainen suojeltu merialue (MPA). Kokonaisvaikutusta alueen luontoarvoihin pidetään liian suurena, jos Södra Midsjöbankenin yhteyteen rakennetaan tuulivoimaa.

Kårehamnissa (Ö240, Ö503) on sekä tuulivoiman että kokonaismaanpuolustuksen kansallisen edun vaatimuksia. Yhdessä osassa aluetta on olemassa tuulivoimalaitos. Laitoksen laajuus on rajallinen ja merialuesuunnitelman kokonaislaajuudesta johtuen energian talteenottoa ei osoiteta asemakartassa, mutta etu tyydytetään. Alueen tulevan laajentamisen ei merialuesuunnitelmassa arvioida olevan yhteensopiva kokonaismaanpuolustuksen etujen kanssa, minkä vuoksi merialuesuunnitelma ei täytä kansallisen edun vaatimusta, joka sijaitsee jo olemassa olevan laitoksen ulkopuolella.

Gotlannin kaakkoispuolella osoitetaan alue, jonka käyttötarkoitus on energian talteenotto (Ö266). Alueella tuulivoiman olennainen yleinen etu asetetaan etusijalle merenkulun olennaiseen yleiseen etuun nähden.

Merialuesuunnitelmassa osoitetaan Södra Midsjöbankenin länsipuolella selvitysalue (Ö255), jonka käyttötarkoitus on energian talteenotto. Alueella on osa tuulivoiman kansallisen edun vaatimuksista. Alue on Natura 2000 -alueella nimeltä Hoburgin matalikko ja Midsjöbankarna (Ö254). Arvion mukaan tämä tarkoittaa ympäristökaaren 4 luvun 8 §:n mukaista vaatimusta erityislupamenettelystä, ns. Natura 2000 -tutkimusta. Tästä syystä alue osoitetaan vaihtoehtoiseksi selvitysalueeksi.

Yhteensovittamista on kuitenkin tutkittava ns. Natura 2000 -tutkimuksessa. Myös Puola suunnittelee tuulivoiman rakentamista Puolan talousvyöhykkeelle Södra Midsjöbankenille, mikä voi aiheuttaa koordinoitutarpeita laajojen ympäristövaikutusten estämiseksi. Hyvällä koordinoinnilla voidaan myös edistää infrastruktuurin tehokasta käyttöä.

Öölannin ja Gotlannin välissä on laajempi vaihtoehtoinen selvitysalue, jonka käyttötarkoitus on energian talteenotto (Ö273, Ö501). Gotlannin kaakkoispuolella on vaihtoehtoinen selvitysalue (Ö261). Näillä alueilla tuulivoiman olennainen yleinen etu asetetaan etusijalle ammattikalastuksen kansalliseen etuun nähden. Hoburgin lounaisosa (Ö273) ja Näsuddenin länsiosa (Ö501) ovat hyvin pitkälti päällekkäisiä puolustusvoimien lupaprosessissa analysoimien alueiden kanssa. Puolustusvoimat toteaa hanketta koskevissa lausunnoissaan, että sen arvion mukaan ehdotetun

tuulipuiston rakentaminen tälle alueelle aiheuttaisi huomattavaa vahinkoa kokonaismaanpuolustuksen sotilaallisen osan kansalliselle edulle. Puolustusvoimat ei ole analysoinut Hoburgin matalikon itäosan aluetta (Ö261). Sen vuoksi alueet osoitetaan vaihtoehtoisiksi. Tuulivoiman olennainen yleinen etu menee päällekkäin ammattikalastuksen (pelagisen kalastuksen) kansallisen edun vaatimuksiin nähden kummallakin alueella. Käyttötarkoituksia ei katsota voitavan sovittaa yhteen. Alueet Ö262 ja Ö273 esitetään vaihtoehtoisina alueina, joilla tuulivoima asetetaan etusijalle ammattikalastukseen nähden.

Energian kehittämisen yhteydessä on kiinnitettävä erityistä huomiota kokonaismaanpuolustuksen etuihin.

Maanpuolustus

Öölannin edustalla sijaitseville Hanön ja Martinin merivoimien harjoitusalueille (Ö234, Ö240, Ö250, Ö252, Ö502-Ö503) osoitetaan käyttötarkoitukseksi maanpuolustus. Martinin merivoimien harjoitusalue ulottuu rannikolta aluevesien kautta Ruotsin talousvyöhykkeelle Borgholmin ja Mörbylången kuntien edustalle. Hanön merivoimien harjoitusalueen pohjoisin osa sijaitsee aluevesillä Öölannin eteläpuolella. Merialuesuunnitelmassa osoitetaan erityinen huomio kokonaismaanpuolustuksen etuihin kaikilla energia-alueilla (Ö255, Ö261, Ö266, Ö273, Ö501).

Kulttuuri

Öölannin rannikkoon kohdistuu yhtenäistä rantaviivaa koskeva kansallinen etu, ja Gotlannin rannikkoon kohdistuu hyvin hyödynnetyn rannikon kansallinen etu. Öölannin eteläosan viljelymaisema on maailmanperintökohde, ja se on myös suurelta osin maisemansuojelualuetta. Gotlannin ja Öölannin rannikoilla merialuesuunnitelma-alueen ulkopuolella on useita alueita, joihin kohdistuu kulttuuriympäristön suojelun kansallisen edun vaatimuksia. Ruotsin museoviraston yksilöimiä kulttuurihistoriallisia arvoytimiä on pääasiassa merialuesuunnitelma-alueen ulkopuolella. Pienempi osa ulottuu kuitenkin Öölannin itärannikon (Ö240) edustalle kaava-alueelle, ja se sisältyy merialuesuunnitelmassa alueisiin, joilla on kiinnitettävä erityistä huomiota korkeisiin kulttuuriympäristöarvoihin. Suojaetäisyyksiä arvoytimiin on arvioitava paikallisesta näkökulmasta.

Luonto

Merialuesuunnitelmassa osoitetaan käyttötarkoitukseksi luonto laajalla alueella, joka ulottuu Gotlannin eteläkärjestä Hoburgin matalikon kautta Norra Midsjöbankeniin ja Södra Midsjöbankeniin (Ö254) sekä kahdelle pienemmälle lähialueelle (Ö250, Ö255). Ne ovat Natura 2000 -alueita, ja niillä on paljon arvokasta luontoa. Ympäristövaikutukset ovat suurelta osin vähäisiä, ja meriympäristöä voidaan pitää suhteellisen alkuperäisenä (Havs- och vattenmyndigheten, 2018e). Luontoarvoihin kuuluvat arvokkaat pohjajärväympäristöt, uhanalaisen Itämeren pyöriäisen lisääntymisalue ja allin tärkeimmät talvehtimisalueet. Kumpikin laji on Ruotsin lajitietokannan arvion mukaan punaisella listalla. Alueella on myös allien ja muiden lintujen ravintopaikkoja sekä kalojen kutualueita. Merialueen matalikot osoitetaan useiden lajien mahdollisiksi ilmastosuojapaikoiksi, mikä viittaa siihen, että alueen ekologinen merkitys voi olla tulevaisuudessa erittäin suuri (Havs- och vattenmyndigheten, 2017d). Kalmarin läänin lääninhallitus on esittänyt, että Natura 2000 -aluetta laajennetaan kattamaan myös Ö248.

Merialuesuunnitelmassa osoitetaan käyttötarkoitukseksi luonto Öölannin eteläkärjessä (Ö252-Ö253), jossa on meriluonnon suojelualue.

Merialuesuunnitelmassa osoitetaan erityinen huomio korkeisiin luontoarvoihin useilla rannikkoalueilla ja sellaisten luonnonsuojelualueiden yhteydessä olevilla alueilla, joilla on myös tärkeitä luontoarvoja (Ö240, Ö248, Ö258, Ö500–Ö502).

Virkistys

Ulkoilu ja huviveneily on runsasta osissa kaakkoista Itämeren. Gotlannin ja Öölannin rannikoilla merialuesuunnitelma-alueen ulkopuolella on useita alueita, joihin kohdistuu ulkoilun kansallisen edun vaatimuksia. Gotlantia ympäröivä rannikko kuuluu liikunnan kansallisen edun piiriin. Yhteensovittamisen mahdollisuutta muiden käyttötarkoitusten ja suojaetäisyyksien kanssa on arvioitava paikallisesta näkökulmasta.

Merenkulku

Useille laivareiteille merialueella (Ö240, Ö250, Ö254, Ö258, Ö263, Ö266, Ö293, Ö502–Ö503) osoitetaan käyttötarkoitukseksi merenkulku. Itämeren kaakkoisosassa meriliikenne on tärkeää, ja liikenne on vilkasta sekä ulkomaiden että Ruotsin satamiin. Gotlannin länsipuolella liikenne suuntautuu pääasiassa Ruotsin kohteisiin, kun taas Gotlannin etelä- ja itäpuolta hallitsee kansainvälinen liikenne Suomenlahdelle ja sieltä pois sekä Baltian maihin ja niistä poispäin (Havs- och vattenmyndigheten, 2017b). Kaksi laivareittiä, jotka lähtevät Baltian maiden satamista (Ventspils ja Klaipeda) ja yhdistyvät Gotlannin kaakkoispuolella sijaitsevaan syväväylään Ruotsin talousvyöhykkeellä, ovat olennaisia yleisiä etuja. Reittien käyttötarkoitukseksi osoitetaan merenkulku (Ö254, Ö263). Asemakartassa näkyvät tärkeimmät laivaväylät, ei merenkulun kokonaisaluetaarve. Laivaväylien yhteydessä tulee olla turvaetäisyys. Etäisyys mukautetaan paikallisiin olosuhteisiin riskinarvioinnin jälkeen.

Merenkulun selvitysalue

Suunnitelmassa Puolan Gdanskista Nynäshamniin kulkeva reitti osoitetaan merenkulun selvitysalueeksi. Merialuesuunnitelmassa osoitetaan myös merenkulun selvitysalue Norra Midsjöbankenin ja Hoburgin matalikon välillä. Laivaliikenne kulkee siellä nykyään läpi matalan alueen, jolla on erittäin korkeita luontoarvoja punaisella listalla olevien pyöriäisen ja allin osalta. Kyseessä on myös Natura 2000 -alue. Selvitykset osoittavat, että alusten aiheuttamat öljyvuodot vaikuttavat haitallisesti allipopulaatioon ja että pyöriäisiä häiritsee laivareiteiltä kantautuva melu (Havs- och vattenmyndigheten, 2016b, 2018a). Luonnonsuojelun näkökulmasta on syytä selvittää merenkulun vaikutukset luontoympäristöön ja se, mitkä toimenpiteet voisivat olla sopivia merenkulun haitallisten vaikutusten vähentämiseksi.

Edellä kuvatut ongelmat vaikuttavat suoraan tai välillisesti useisiin Itämeren kaakkois- ja keskiosissa sijaitseviin alueisiin. Mahdolliset toimenpiteet voisivat vaikuttaa Hoburgin matalikon ja Norra Midsjöbankenin välisen reitin eteläpuolella ja Södra Midsjöbankenin pohjoispuolella sijaitsevan syväväylän liikennevirtoihin sekä Gotlannin länsi- ja itäpuolisiin reitteihin ja naapurimaidemme reitteihin.

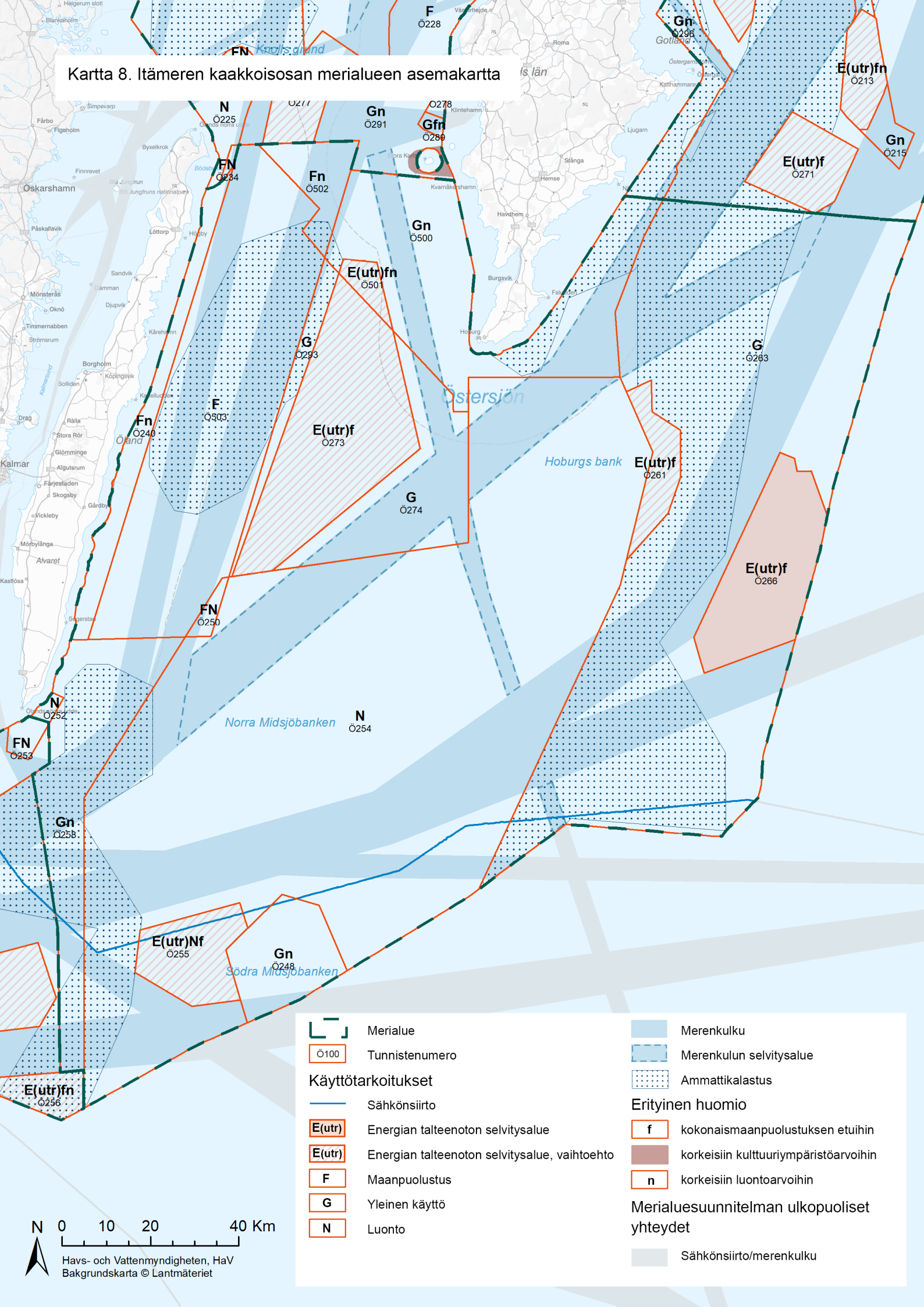
Ennen kuin lopullinen päätös laivareiteistä tehdään, ongelma on selvitettävä. Selvityksessä on analysoitava muun muassa meriliikenteen ympäristövaikutuksia ja erilaisia toimenpiteitä, yhteiskuntataloudellisia seurauksia liikenteelle ja merenkulkualalle kansallisesti ja kansainvälisesti sekä muita toimenpiteiden seurauksia. Useimmat merenkulkua koskevat muutokset edellyttävät

kansainvälisiä päätöksiä, kuten reittimuutoksia. Näin ollen niihin tarvitaan kansainvälistä tukea ja niiden on oltava yhteensopivia kansainvälisen oikeuden, myös merioikeuden, kanssa.

Ammattikalastus

Ammattikalastus osoitetaan käyttötarkoitukseksi useilla suuremmilla alueilla (Ö254, Ö258, Ö263, Ö293, Ö500, Ö502–Ö503). Ammattikalastus on laajalle ulottuvaa Itämeren kaakkoisosassa, mutta sitä harjoitetaan harvoin avomerimatalikoilla. Turskaa on pyydetty pääasiassa merialueen lounaisosissa: troolausta on harjoitettu avomerellä ja passiivista kalastusta lähempänä rannikkoa. Pelagista kalastusta, jolla tarkoitetaan sillin/silakan ja kilohailin kalastusta, harjoitetaan suuressa osassa avomerta, mutta ei rannoilla. Osa kalastuksesta passiivisilla pyydyksillä tapahtuu Öölannin rannikon edustalla. Lisäksi harjoitetaan pelagista kalastusta, joka on kansallisen edun vaatimus alueilla Ö261 ja Ö273. Nämä alueet esitetään vaihtoehtoisina tuulivoiman selvitysalueina, joilla tuulivoima asetetaan etusijalle ammattikalastukseen nähden.

Kartta 8. Itämeren kaakkoisosan merialueen asemakartta

Merialue

Tunnistenumero

Käyttötarkoitukset

Sähkönsiirto

Energian talteenoton selvitysalue

Energian talteenoton selvitysalue, vaihtoehto

Maanpuolustus

Yleinen käyttö

Luonto

Merenkulku

Merenkulun selvitysalue

Ammattikalastus

Erityinen huomio

kokonaismaanpuolustuksen etuihin

korkeisiin kulttuuriympäristöarvoihin

korkeisiin luontoarvoihin

Merialuesuunnitelman ulkopuoliset yhteydet

Sähkönsiirto/merenkulku

0 10 20 40 Km

Havs- och Vattenmyndigheten, HaV
Bakgrundskarta © Lantmäteriet

Itämeren kaakkoisosaa koskeva aluetaulukko

Taulukko 6 Itämeren kaakkoisosaa koskeva aluetaulukko

Alue	Käyttötarkoitukset	Erityinen huomio	Etusija tai yhteensovittamisen erityinen mukauttaminen	Perustelut etusijalle
Ö240	Maanpuolustus Merenkulku	Korkeat luontoarvot: Nisäkäsalue. Lintualue. Riuttaympäristö. Erityisen vähäiset ympäristövaikutukset. Korkeat kulttuuriympäristöarvot	Maanpuolustus asetetaan etusijalle laajennettuun energian talteenottoon nähden.	Ympäristökaaren 3 luvun 10 §:n mukaisesti kokonaismaanpuolustuksen kansallisen edun vaatimukset asetetaan etusijalle tuulivoiman kansallisen edun vaatimuksiin nähden. Käyttötarkoituksia ei katsota voitavan sovittaa yhteen. Osassa aluetta on olemassa tuulivoimalaitos. Alueen laajentamista tulevaisuudessa ei pidetä yhteensopivana kokonaismaanpuolustuksen etujen kanssa.
Ö248	Yleinen käyttö Merenkulku	Korkeat luontoarvot: Nisäkäsalue. Lintualue. Sinisimpukan ilmastosuojapaikka. Riuttaympäristö. Suunniteltu alueen suojele.		
Ö250	Maanpuolustus Luonto Merenkulku			
Ö252	Luonto			
Ö254	Luonto Merenkulku Merenkulun selvitysalue Sähkönsiirto Ammattikalastus		Luonto asetetaan etusijalle energian talteenottoon nähden.	Ympäristökaaren 3 ja 4 luvun mukaisesti Natura 2000 -alue asetetaan etusijalle tuulivoiman kansallisen edun vaatimuksiin ja olennaiseen yleiseen etuun nähden. Käyttötarkoituksia ei katsota voitavan sovittaa yhteen.
Ö255	Energian talteenoton selvitysalue, vaihtoehto Luonto	Kokonaismaanpuolustuksen edut	Energian talteenotto mukautetaan luontoarvoihin.	Toiminta tai toimenpide, jolla voi olla merkittävä vaikutus ympäristökaaren 7 luvun 28 §:n mukaisesti suojeltuun alueeseen eli Natura 2000 -alueeseen, edellyttää aina erillistä lupamenettelyä.
Ö258	Yleinen käyttö Merenkulku Ammattikalastus	Korkeat luontoarvot: Nisäkäsalue. Kalojen kutualue.		

Alue	Käyttötarkoitukset	Erityinen huomio	Etusija tai yhteensovittamisen erityinen mukauttaminen	Perustelut etusijalle
Ö261	Energian talteenoton selvitysalue, vaihtoehto	Kokonaismaanpuolustuksen edut	Energian talteenotto asetetaan etusijalle ammattikalastukseen nähden.	Tuulivoiman olennainen yleinen etu asetetaan etusijalle ammattikalastuksen kansalliseen etuun nähden. Käyttötarkoituksia ei katsota voitavan sovittaa yhteen.
Ö263	Yleinen käyttö Ammattikalastus Merenkulku Merenkulun selvitysalue			
Ö266	Energian talteenoton selvitysalue	Kokonaismaanpuolustuksen edut		
Ö273	Energian talteenoton selvitysalue, vaihtoehto	Kokonaismaanpuolustuksen edut	Energian talteenotto asetetaan etusijalle ammattikalastukseen nähden.	Tuulivoiman olennainen yleinen etu asetetaan etusijalle ammattikalastuksen kansalliseen etuun nähden. Käyttötarkoituksia ei katsota voitavan sovittaa yhteen.
Ö274	Yleinen käyttö Merenkulun selvitysalue			
Ö293	Yleinen käyttö Ammattikalastus Merenkulku			
Ö500	Yleinen käyttö Merenkulun selvitysalue Ammattikalastus Merenkulku	Korkeat luontoarvot: Lintualue.		
Ö501	Energian talteenoton selvitysalue, vaihtoehto	Korkeat luontoarvot: Lintualue. Kokonaismaanpuolustuksen edut		
Ö502	Maanpuolustus Ammattikalastus Merenkulku	Korkeat luontoarvot: Lintualue.		
Ö503	Maanpuolustus Merenkulku Ammattikalastus		Maanpuolustus asetetaan etusijalle laajennettuun energian talteenottoon nähden.	Ympäristökaaren 3 luvun 10 §:n mukaisesti kokonaismaanpuolustuksen kansallisen edun vaatimukset asetetaan etusijalle tuulivoiman kansallisen edun vaatimuksiin nähden. Käyttötarkoituksia ei katsota voitavan sovittaa yhteen.

Alue	Käyttötarkoitukset	Erityinen huomio	Etusija tai yhteensovittamisen erityinen mukauttaminen	Perustelut etusijalle
				Osassa aluetta on olemassa tuulivoimalaitos. Alueen laajentamista tulevaisuudessa ei pidetä yhteensopivana kokonaismaanpuolustuksen etujen kanssa.

3.4. Itämeren eteläosa

Sähkönsiirto

Sähkönsiirto tapahtuu kahdella siirtokaapelilla, jotka yhdistävät Ruotsin muihin maihin. NordBalt-kaapeli kulkee Ruotsin ja Liettuan välillä. Se yhdistää Ruotsin Nybron ja Liettuan Klaipedan (Ö247, Ö259). Merialueen toinen kaapeli on SwePolLink, ja se yhdistää Ruotsin Karlshamnin ja Puolan Slupskin (Ö259, Ö269, Ö508).

Energian talteenotto

Itämeren eteläosassa on hyvät olosuhteet energian talteenottoon, ja tarve on suuri Etelä-Ruotsin suuren sähkönkulutuksen vuoksi. Avomerimatalikoilla ja rannikolla on sekä hyvät tuuliolosuhteet että sopiva syvyys meritulivoimaloille. Kristianstadin ja Sölvesborgin kunnissa lähellä rannikkoa on kaksi tulivoiman kansallisen edun vaatimusta. Hanön lahden pohjoisosan alueella (Ö508) aiemman tulivoimahankkeen lupa on umpeutunut. Alueella on myös kokonaismaanpuolustuksen kansallisen edun vaatimuksia. Merialuesuunnitelmassa asetetaan etusijalle maanpuolustuksen etu.

Merialueen pohjoisosassa on osa muuta tulivoiman kansallisen edun vaatimusta. Alueella on myös kokonaismaanpuolustuksen kansallisen edun vaatimuksia. Hallitus on hylännyt tulivoimaa koskevan hakemuksen alueella vedoten siihen, että kokonaismaanpuolustuksen kansallisen edun vaatimukset asetetaan etusijalle tulivoiman kansallisen edun vaatimuksiin nähden. Merialuesuunnitelmassa asetetaan etusijalle maanpuolustuksen etu (Ö508).

Merialueella on hyvät olosuhteet tulivoimalle, sillä tuulen nopeus on suuri ja avomerimatalikot sopivan syvyisiä. Merialuesuunnitelmassa osoitetaan kaksi vaihtoehtoista selvitysaluetta, joiden käyttötarkoitus on energian talteenotto (Ö256, Ö269). Toinen näistä alueista, Öölannin eteläosan avomerialue (Ö256), menee päällekkäin sen alueen kanssa, jonka käyttötarkoitus on ammattikalastus. Käyttötarkoitukset katsotaan voitavan sovittaa yhteen. Alueet osoitetaan vaihtoehtoisiksi alueiksi, koska maanpuolustuksen edulla on alueella suuria pinta-alavaatimuksia, jotka voivat vaikeuttaa yhteensovittamista. Kummallakin alueella (Ö256, Ö269) on kiinnitettävä erityistä huomiota kokonaismaanpuolustuksen etuihin.

Maanpuolustus

Käyttötarkoitukseksi osoitetaan maanpuolustus suuressa osassa merialuetta (Ö247, Ö253, Ö260, Ö264, Ö508). Karlskronan laivastosatama on yksi Ruotsin suurimmista ja tärkeimmistä laivastotukikohdista. Ravlundan ja Rinkabyn ampumaradoilla on vaikutusalueita merellä Simrishamnin, Kristianstadin ja Sölvesborgin kuntien edustalla. Hanön merivoimien harjoitusalue sijaitsee aluevesillä ja Ruotsin talousvyöhykkeellä Hanön lahdelta ja Öölannin eteläpuolella.

Utklippanilla (Ö260) osoitetaan maanpuolustuksen, luonnon, virkistykseen ja merenkulun yhteensovittaminen. Alueen pohjoisosassa on kokonaismaanpuolustuksen kansallisen edun vaatimuksia. Alueella on myös luonnonsuojelun kansallisen edun vaatimuksia ja meriluonnon suojelualue.

Puolustustoiminta tulee toteuttaa siten, että vältetään haitalliset vaikutukset niihin luontoarvoihin, joihin meriluonnon suojelualue perustuu.

Alueilla Ö256 ja Ö269 on kiinnitettävä erityistä huomiota kokonaisuomaanpuolustuksen etuihin.

Kulttuuri

Koko rannikkokaistaleeseen kohdistuu hyvin hyödynnetyn rannikon kansallinen etu. Alueet, joilla on kulttuuriympäristön suojelun kansallisen edun vaatimuksia, sijaitsevat rannikolla merialuesuunnitelma-alueen ulkopuolella. Ruotsin museoviraston yksilöimiä kulttuurihistoriallisia arvoytimiä on pääasiassa merialuesuunnitelma-alueen ulkopuolella. Pienemmät osat ulottuvat kuitenkin kaava-alueelle Hanön lahdelta (Ö264, Ö267, Ö508), ja ne sisältyvät siellä alueisiin, joilla on kiinnitettävä erityistä huomiota korkeisiin kulttuuriympäristöarvoihin. Suojaetäisyyksiä arvoytimiin on arvioitava paikallisesta näkökulmasta.

Hanön lahden kaava-alueella ja muualla rannikolla Skånessa ja Blekingessä merenpohjassa on säilyneitä kivikautisia maisemia. Verkeån-joen suulla Havängissä meriarkeologit ovat dokumentoineet ja testanneet alueen, jossa on kivikautisia jäännöksiä. Merialuesuunnitteluprosessin jatkuessa lisäasiakirjat voivat muodostaa perustan tuleville ohjeille, jotka koskevat alueen käyttötarkoitusta kulttuuri-toimintoihin.

Luonto

Merialuesuunnitelmassa osoitetaan käyttötarkoitukseksi luonto useissa paikoissa Itämeren eteläosassa. Utklippan (Ö260) on meriluonnon suojelualue ja Helcomin MPA-alue, ja siihen kohdistuu luonnonsuojelun kansallisen edun vaatimuksia. Skånen lääninhallitus on ehdottanut Kristianstadin edustalla sijaitsevaa Kiviksbredania (Ö508) Ruotsin luonnonsuojeluviraston kautta alueeksi, joka sisällytettäisiin Natura 2000 -verkoston Baltian merialueeseen. Aluetta ehdotetaan ottaen huomioon lajien osalta pyöriäinen, harmaahylje ja kirjohylje sekä luontotyyppien osalta hiekkasärkät ja riutat. Asiaa valmistellaan parhaillaan Ruotsin hallituksen kansliassa. Simrishamnin kunnan eteläpuolella (Ö268) kulkee luontoarvoiltaan merkittävä rannikkoväylä, johon kohdistuu luonnonsuojelun kansallisen edun vaatimuksia.

Merialuesuunnitelmassa osoitetaan käyttötarkoitukseksi luonto Öölannin eteläkärjessä (Ö252–Ö253), jossa on meriluonnon suojelualue. Ekosysteemipalvelujen edistämiseksi ja turvaamiseksi kiinnitetään siksi erityistä huomiota korkeisiin luontoarvoihin useilla alueilla. Karlskronan edustalla (Ö247) on kiinnitettävä erityistä huomiota riuttaympäristöihin ja nisäkäsalueisiin sekä kauempana avomerellä kalojen kutualueisiin ja nisäkäsalueisiin, joilla ympäristövaikutus on erityisen suuri (Ö256, Ö259, Ö269). Hanön lahdelta esiintyy muun muassa erittäin uhanalaisen Itämeren populaation punaisella listalla olevaa pyöriäistä, myös merivoimien harjoitusalueella (Ö508). Samalla alueella suunnitelmassa kiinnitetään erityistä huomiota kutualueiden, nisäkkäiden ja lintujen korkeisiin luontoarvoihin sekä kolmen lajin eli sinisimpukan, rakkolevän ja sillin ilmastosuojapaikkaan. Hanön lahden luoteiskulmassa on muita alueita, jotka voivat toimia ilmastosuojapaikkoina kyseisille lajeille (Havs- och vattenmyndigheten, 2017d).

Virkistys

Karlskronan (Ö260) edustalla, missä on ulkoilun kansallisen edun vaatimuksia, osoitetaan käyttötarkoitukseksi virkistys. Ulkoilu, johon kuuluu myös huviveneily, on tärkeää Itämeren eteläosassa. Rannikolla, merialuesuunnitelma-alueen ulkopuolella, on useita alueita, joihin kohdistuu ulkoilun kansallisen edun vaatimuksia. Hanön lahden länsiosien rannikkoon kohdistuu liikunnan kansallisen edun vaatimuksia. Rannikolla Simrishamnin edustalla on kaava-alueeseen rajoittuva

liikunnan kansallinen edun alue. Yhteensovittamisen mahdollisuutta muiden käyttötarkoitusten ja suojaetäisyyksien kanssa on arvioitava paikallisesta näkökulmasta.

Hiekanotto

Merialuesuunnitelmassa osoitetaan käyttötarkoitukseksi hiekanotto Utklippanin edustalla (Ö508). Alue sijaitsee ympäristössä, jossa asutus laajenee ja jossa kunnan etu on eroosion kuluttamien rantojen täyttö ilmastomuutokseen sopeutumistoimenpiteenä. Alueella on myös korkeita luonnonarvoja, joihin on kiinnitettävä erityistä huomiota, mikä asettaa korkeat vaatimukset toimintojen yhteensovittamiselle. Alue on tärkeä elinympäristö turskalle, ja tulevassa hiekanotossa on otettava huomioon muun muassa turskan kutuajat, jotta vältetään haitallisten vaikutusten riski.

Merenkulku

Alueen läpi kulkeville laivareiteille (Ö247, Ö253, Ö259–Ö260, Ö264, Ö267, Ö508) osoitetaan käyttötarkoitukseksi merenkulku. Itämeren vilkkain laivareitti kulkee Itämeren eteläosan kautta reitti jakojärjestelmässä Ruotsin etelärannikolla Juutinraumasta tai Gedseristä Tanskan ja Saksan välillä Bornholmin salmen kautta kohti Öölannin eteläosaa. Tämä on myös syväväylän alku joillekin aluksille niiden kulkiessa Itämeren kautta itään. Meriliikenne suuntautuu osittain rannikolle, mutta pääasiassa sekä Ruotsin että ulkomaiden satamiin.

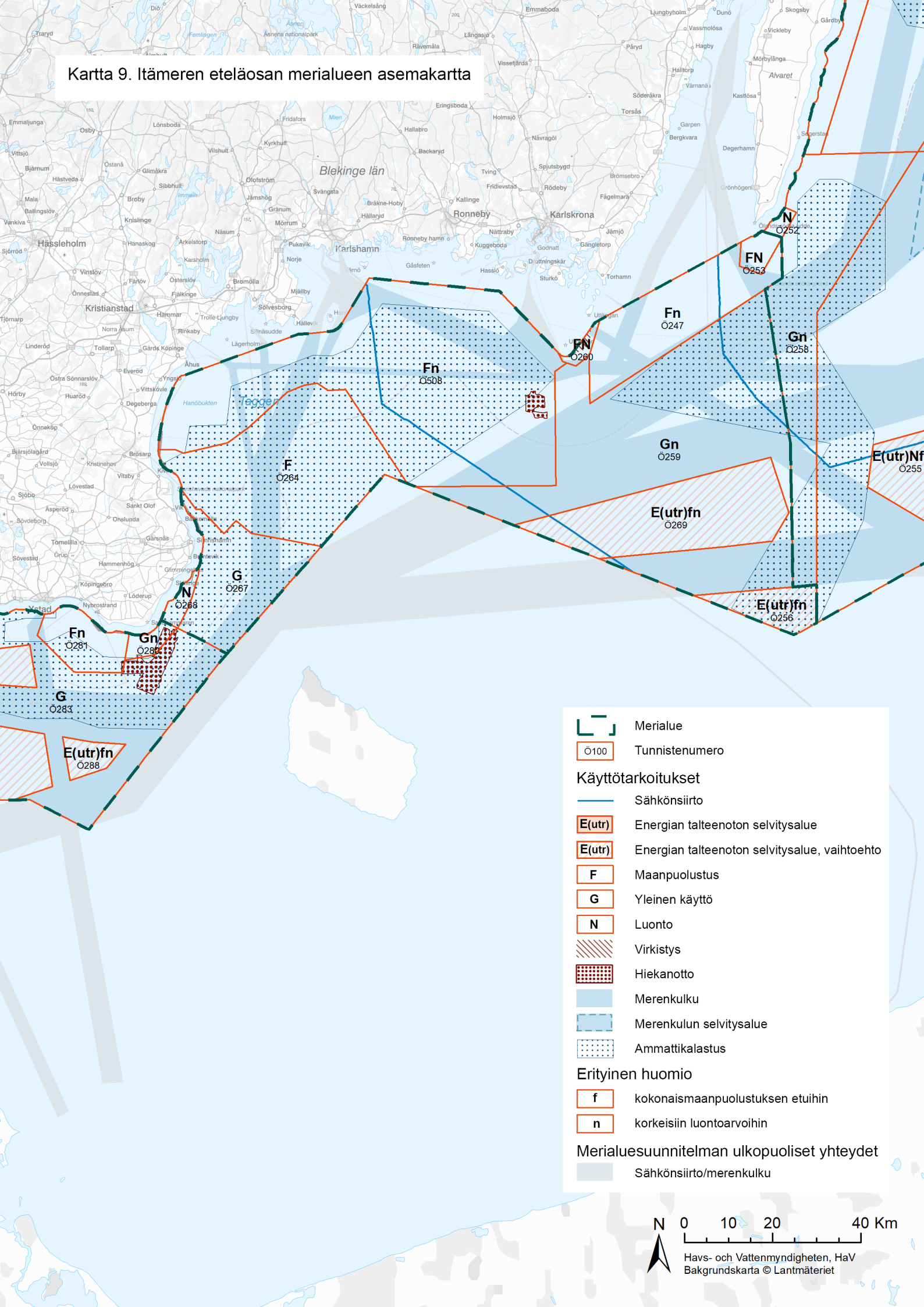
Asemakartassa näkyvät tärkeimmät laivaväylät, ei merenkulun kokonaisaluetarve. Laivaväylien yhteydessä tulee olla turvaetäisyys. Etäisyys mukautetaan paikallisiin olosuhteisiin riskinarvioinnin jälkeen.

Ammattikalastus

Ammattikalastus osoitetaan käyttötarkoitukseksi useimmilla alueilla, koska ammattikalastus on laajalle levinnyttä Itämeren eteläosassa (Ö256–Ö257, Ö259, Ö264, Ö267–Ö268, Ö508). Käyttö vastaa ammattikalastuksen kansallisen edun vaatimusta. Turskan ammattikalastusta on harjoitettu enimmäkseen trooleilla avomerellä, mutta myös passiivisilla pyydyksillä lähempänä rannikkoa. Avomerellä harjoitetaan sillin ja kilohailin pelagista ammattikalastusta. Muuta kalastusta passiivisilla pyydyksillä harjoitetaan vaihtelevassa määrin rannikolla ja Hanön lahdella. Alueella harjoittavat kalastusta myös muiden EU-maiden kalastajat.

.

Kartta 9. Itämeren eteläosan merialueen asemakartta

Itämeren eteläosaa koskeva aluetaulukko

Taulukko 7 Itämeren eteläosaa koskeva aluetaulukko

Alue	Käyttötarkoitukset	Erityinen huomio	Etusija tai yhteensovittamisen erityinen mukauttaminen	Perustelut etusijalle
Ö247	Maanpuolustus Sähkönsiirto Merenkulku	Korkeat luontoarvot: Nisäkäsalue. Riuttaympäristö.		
Ö253	Maanpuolustus Luonto Merenkulku			
Ö256	Energian talteenoton selvitysalue, vaihtoehto Ammattikalastus	Korkeat luontoarvot: Nisäkäsalue. Kokonaismaanpuolustuksen edut		
Ö259	Yleinen käyttö Ammattikalastus Merenkulku Sähkönsiirto	Korkeat luontoarvot: Nisäkäsalue. Erityisen suuret ympäristövaikutukset.		
Ö260	Maanpuolustus Luonto Merenkulku Virkistys			
Ö264	Maanpuolustus Merenkulku Ammattikalastus	Korkeat kulttuuriympäristöarvot		
Ö267	Yleinen käyttö Merenkulku Ammattikalastus	Korkeat kulttuuriympäristöarvot		
Ö268	Luonto Ammattikalastus			
Ö269	Energian talteenoton selvitysalue, vaihtoehto	Korkeat luontoarvot: Kalojen kutualue. Nisäkäsalue. Erityisen suuret ympäristövaikutukset. Kokonaismaanpuolustuksen edut		

Alue	Käyttötarkoitukset	Erityinen huomio	Etusija tai yhteensovittamisen erityinen mukauttaminen	Perustelut etusijalle
Ö508	Maanpuolustus Ammattikalastus Merenkulku Sähkönsiirto Hiekanotto	Korkeat luontoarvot: Nisäkäsalue. Kalojen kutualue. Lintualue. Sinisimpukan ilmastosuojapaikka. Sillin ilmastosuojapaikka. Rakkolevän ilmastosuojapaikka. Korkeat kulttuuriympäristöarvot	Maanpuolustus asetetaan etusijalle energian talteenottoon nähden.	Ympäristökaaren 3 luvun 10 §:n mukaisesti kokonaismaanpuolustuksen kansallisen edun vaatimukset asetetaan etusijalle tuulivoiman kansallisen edun kahteen vaatimukseen nähden. Käyttötarkoituksia ei katsota voitavan sovittaa yhteen.

3.5. Itämeren lounaisosa ja Juutinrauma

Sähkönsiirto

Sähkönsiirto osoitetaan käyttötarkoitukseksi Juutinrauman pohjoisosassa (Ö294). Siirto tapahtuu Juutinrauman kaapeleilla, kahdella 400 kV:n kaapeliyhteydellä Ruotsin Kristinelundin ja Tanskan Skibstrupgårdin välillä.

Energian talteenotto

Merialueella on hyvät edellytykset tuulivoimalle, ja tarve on suuri Etelä-Ruotsin suuren sähkönkulutuksen vuoksi. Rannikko- ja avomerimatalikoilla on hyvät tuuliolosuhteet ja hyvät syvyysolosuhteet pohjaan sijoitettaville tuulivoimaloille. Lillgrund (Ö287) on Ruotsin suurin olemassa oleva merituulipuisto. Jos Lillgrundin tuulivoimaloihin tehdään muutoksia, Kööpenhaminan Kastрупin lentokentän lähestymisalue on otettava huomioon. Kriegers Flakissa (Ö285) on hyvät edellytykset merituulivoimalle. Alueella on luvan saanut tuulivoimahanke, jossa suurimpaan osaan hankealueesta kohdistuu tuulivoiman kansallisen edun vaatimuksia. Pieni osa hankealueesta menee päällekkäin Natura 2000 -alueen kanssa.

Tuulivoiman kansallisen edun vaatimukset Skurupin kunnan (Ö282) edustalla täytetään merialuesuunnitelmassa vaihtoehtoisena, koska alueen tuulivoima vaikuttaa kokonaismaanpuolustuksen ja kalastuksen kansallisiin etuihin. Kaksi Skånen eteläpuolella sijaitsevaa aluetta (Ö286, Ö288) on määritelty energian talteenoton olennaisiksi yleisiksi eduiksi. Olosuhteet tuulivoiman käytölle ovat suotuisat, ja yhteenlaskettujen, kumulatiivisten ympäristövaikutusten arvioidaan olevan vähäiset. Kokonaismaanpuolustuksen etujen vuoksi alue osoitetaan vaihtoehtoiseksi.

Malmön ja Kävlingen kunnissa (Ö298) energian talteenoton mahdollisuuksia pidetään hyvinä. Vaikutuksia luonnon etuihin ja merenkulkuun on selvitettävä tarkemmin.

Maanpuolustus

Merialuesuunnitelmassa osoitetaan käyttötarkoitukseksi maanpuolustus merellä sijaitsevalla vaikutusalueella Kabusan ampumaradalla Ystadin kunnassa (Ö281). Pieni osa kokonaismaanpuolustuksen kansallisen edun vaatimusta Falsterbon niemellä, joka on merkitty muuksi vaikutusalueeksi, menee merialuesuunnitelman kattamalle alueelle (Ö284).

Merialuesuunnitelman kokonaislaajuudesta johtuen maanpuolustuksen etua ei osoiteta asemakartassa. Kokonaismaanpuolustuksen kansallisen edun vaatimus täyttyy, koska maanpuolustuksen etu ja merialuesuunnitelmassa osoitetut käyttötarkoitukset arvioidaan voitavan sovittaa yhteen.

Erityistä huomiota kokonaismaanpuolustuksen etuihin kiinnitetään energia-alueilla (Ö285, Ö282, Ö286, Ö287, Ö288, Ö298).

Kulttuuri

Koko rannikkokaistaleeseen kohdistuu hyvin hyödynnetyn rannikon kansallinen etu. Useat alueet, joilla on kulttuuriympäristön suojelun kansallisen edun vaatimuksia, sijaitsevat pitkin koko rannikkoa

merialuesuunnitelma-alueen ulkopuolella. Ystadin itäpuolella on kansallisen edun vaatimuksia (Ö280, Ö281). Pieni osa kulttuuriympäristön suojelun kansallisen edun vaatimuksista Falsterbon niemellä on merialuesuunnitelman (Ö284) kattamalla alueella. Merialuesuunnitelman kokonaislaajuudesta johtuen etua ei osoiteta asemakartassa. Kulttuuriympäristön suojelun kansallisen edun vaatimus täyttyy, koska etu ja merialuesuunnitelmassa osoitetut käyttötarkoitukset arvioidaan voitavan sovittaa yhteen. Venin itä- ja pohjoisrannikolla (Ö292, Ö299) sekä Helsingborgin pohjoispuolella rannikolla (Ö294) on myös kansallisen edun vaatimuksia.

Ruotsin museoviraston yksilöimät kulttuurihistorialliset arvoytimet sijaitsevat merialuesuunnitelma-alueen ulkopuolella, minkä vuoksi asemakartassa ei osoiteta alueita, joilla on kiinnitettävä erityistä huomiota korkeisiin kulttuuriympäristöarvoihin. Suojaetäisyyksiä arvoytimiin on arvioitava paikallisesta näkökulmasta.

Luonto

Merialuesuunnitelmassa osoitetaan käyttötarkoitukseksi luonto useilla alueilla. Trelleborgin kunnan itäosissa avomereltä Falsterbon niemen kautta Juutinrauman eteläisimpään osaan ulottuvan alueen käyttötarkoitus perustuu kahteen Natura 2000 -alueeseen ja luonnon kansallisen edun vaatimukseen (Ö284). Alueen itäosat ovat Lounais-Skånen avomeren Natura 2000 -aluetta, joka perustettiin vuonna 2016 pyöriäisten suojelemiseksi. Alueen luoteisosiin kohdistuu luonnon kansallisen edun vaatimuksia, ja se on suurelta osin Natura 2000 -aluetta nimeltä Falsterbon niemi/Falsterbo–Foteviken, joka on suojeltu sekä lintudirektiivillä että luontotyyppidirektiivillä. Alueella on myös meriluonnon suojelualue, Måkläppen–Limhamnsströskeln, jolla on suuria ja ainutlaatuisia lintuarvoja ja jonka geologiset ominaisuudet synnyttävät Ruotsissa vertaansa vailla olevan hiekkavaellusalueen. Nykyinen Lillgrundin tuulipuisto (Ö287) sijaitsee luonnon kansallisen edun vaatimusten alueella, ja sen osalta merialuesuunnitelmassa osoitetaan energian talteenoton ja luonnon yhteensovittaminen.

Venin pohjoispuolella Juutinraumassa (Ö292) sijaitseva alue kuuluu pyöriäisen ja ankeriasruohoniittyjen Natura 2000 -alueeseen ja Knähakenin kunnalliseen luonnonsuojelualueeseen, ja siihen kohdistuu ammattikalastukseen liittyvän kutualueen kansallisen edun vaatimuksia. Lundåkrabukteniin (Ö290) kohdistuu ammattikalastuksen kansallisen edun vaatimuksia, jotka liittyvät kalojen kutualueeseen, ja se kuuluu Lundåkrabuktenin luonnonsuojelualueeseen. Helsingborgin edustalla on meriluonnon suojelualue Grollegrund (Ö294). Siellä on myös muuttavien petolintujen tärkeä läpikulkuväylä (Hansson, 2019).

Merialuesuunnitelmassa osoitetaan erityinen huomio korkeisiin luontoarvoihin Juutinraumassa (Ö298, Ö299), jossa on yhtenäisiä korkeita arvoja ekosysteemipalvelujen säilyttämisen ja kehittämisen kannalta. Niitä vahvistavat nisäkkäiden, lintujen, arvokkaiden pohjaympäristöjen ja kalojen kutualueiden esiintyminen. Samalla kun luontoarvot ovat korkeat, ihmisen toiminnan vaikutus on suuri. Uusi meriluonnon suojelupuisto Flädierev sijaitsee rannikkoalueella Bjärredin edustalla ja on päällekkäinen merialuesuunnitelma-alueen (Ö299) kanssa. Luonnonsuojelualueen päällekkäinen osa on liian pieni esitettäväksi asemakartassa, mutta se koskee pienempää aluetta kaavan sisärajalla.

Ystadin itäpuolella kulkee korkeiden luontoarvojen rannikkoväylä, jolla osoitetaan erityinen huomio korkeisiin luonnonarvoihin (Ö280–Ö281). Siellä on arvokkaita riuttoja kalojen kutemiseen sekä tärkeä lintu- ja nisäkäsalue.

Virkistys

Merialuesuunnitelmassa Venin ympäristön (Ö292, Ö299) käyttötarkoitukseksi osoitetaan virkistys, ja siihen kohdistuu ulkoilun kansallisen edun vaatimuksia. Arvokkaat rannikkomaisemat ulottuvat Skånen länsi- ja eteläosiin. Juutinraumassa on laajaa virkistyskalastusta ja vuorolaivakalastusta. Ulkoilu ja huviveneily on tärkeää koko merialueella. Useat alueet, joihin kohdistuu ulkoilun kansallisen edun vaatimuksia, sijaitsevat merialuesuunnitelma-alueen ulkopuolella, erityisesti Skånen etelä- ja länsirannikolla. Yhteensovittamisen mahdollisuutta muiden käyttötarkoitusten ja suojaetäisyyksien kanssa on arvioitava paikallisesta näkökulmasta.

Hiekanotto

Ystadin eteläpuolella (Ö280, Ö281, Ö283) oli hiekanottolupa, joka oli voimassa vuoteen 2021 asti. Hiekkaa käytetään rantojen täyttöön, ja hiekanottoa on tapahtunut vuosina 2011, 2014, 2017 ja 2020 (Ystads kommun, 2023). Suoritettu tarkastus osoittaa, että hiekanoton aikaisempien jälkien ylisedimentaatio tapahtuu alueen geologisten prosessien kautta (Sveriges geologiska undersökning, 2018b).

Hiekanoton selvitysalue

Falsterbon (Ö284) ulkopuolella on hiekanoton selvitysalue. Soveltuvuus hiekanottoon on arvioitu tutkimusalueen osien osalta, ja se on esitetty raportissa ”Förutsättningar för utvinning av marin sand och grus i Sverige” (Merihiekan ja soran oton edellytykset Ruotsissa) (Sveriges geologiska undersökning, 2017). Falsterbon ehdotettu hiekanottoalue on yhteneväinen Lounais-Skånen avomeren Natura 2000 -alueen läntisimpien osien kanssa. Natura 2000 -alue on perustettu vahvistamaan Beltinmeren ja Itämeren pyöriäispopulaation suojelua. Pyöriäisen maantieteellisesti suuren liikkuvuuden myötä Natura 2000 -alue on suhteellisen laaja. Merialuesuunnitelmassa esitetty kokonaisarvio on, yhteensovittaminen hiekanoton kanssa voi olla mahdollista sillä perusteella, että hiekanottoa ehdotetaan suoritettavan Natura 2000 -alueen laitamilla. Pyöriäisen kausittaiset vaihtelut sekä se, että hiekanoton ympäristövaikutuksia arvioidaan esiintyvän rajatulla alueella rajoitetun ajan, vahvistavat mahdollisuutta, että käyttötarkoitukset luonto ja hiekanotto ovat sovitettavissa yhteen. Hiekanotto on mukautettava Natura 2000 -suojaan. Toiminta tai toimenpide, jolla voi olla merkittävä vaikutus ympäristökaaren 4 luvun 8 §:n mukaisesti suojeltuun alueeseen eli Natura 2000 -alueeseen, edellyttää aina erillistä lupamenettelyä.

Hiekanoton selvitysalue sijaitsee talousvyöhykkeellä. Alueen itäpuolella on Natura 2000 -alue Falsterbohalvön–Foteviken, joka on myös meriluonnon suojelualue ja osa luonnonsuojelun kansallisen edun vaatimusta. Näillä aluevesillä ja hiekanoton selvitysalueen ulkopuolella sijaitsevalla alueella hiekanotto on määritelty vahinkoriskin aiheuttavaksi toiminnaksi (Länsstyrelsen i Skåne län, 2005). Raportissa ”Förutsättningar för utvinning av marin sand och grus i Sverige” (Sveriges geologiska undersökning, 2017) arvioidaan, että hiekanotto voi olla mahdollista Natura 2000 -alueen Falsterbohalvön–Foteviken ulkopuolisella talousvyöhykkeellä. Talousvyöhykkeellä on ekologisesti arvokkaita kohteita, joissa esiintyy pohjakasvillisuutta ja simpukkamuodostumia sekä kohteita, joissa on jääkauden jälkeistä hiekkaa ja soraa. Arvion mukaan hiekanotto voi olla mahdollista näiden paikkojen länsi- ja lounaispuolella.

Falsterbon hiekanottoalue sijaitsee alueella, jolla on osoitettu merenkulun reittijako. Edut katsotaan voitavan sovittaa yhteen. Hiekanottoon liittyvän liikenteen arvioidaan olevan vähäistä (Sveriges

geologiska undersökning, 2017, 2018b). Nykyiset meriliikennemäärät tarkoittavat sitä, että hiekanoton osuus meluvaikutuksista on olematon.

Näillä kahdella hiekanottoalueella voi olla vaikutuksia ammattikalastukseen, jota Falsterbossa vahvistavat myös Tanskan Juutinraumassa suorittaman hiekanoton kumulatiiviset ympäristövaikutukset. Vaikutuksen arvioidaan olevan rajallinen, jos käytetään hellävaraisia hiekanottomenetelmiä ja jos otto tapahtuu silloin, kun ei ole kalojen kutuaika (Sveriges geologiska undersökning, 2017).

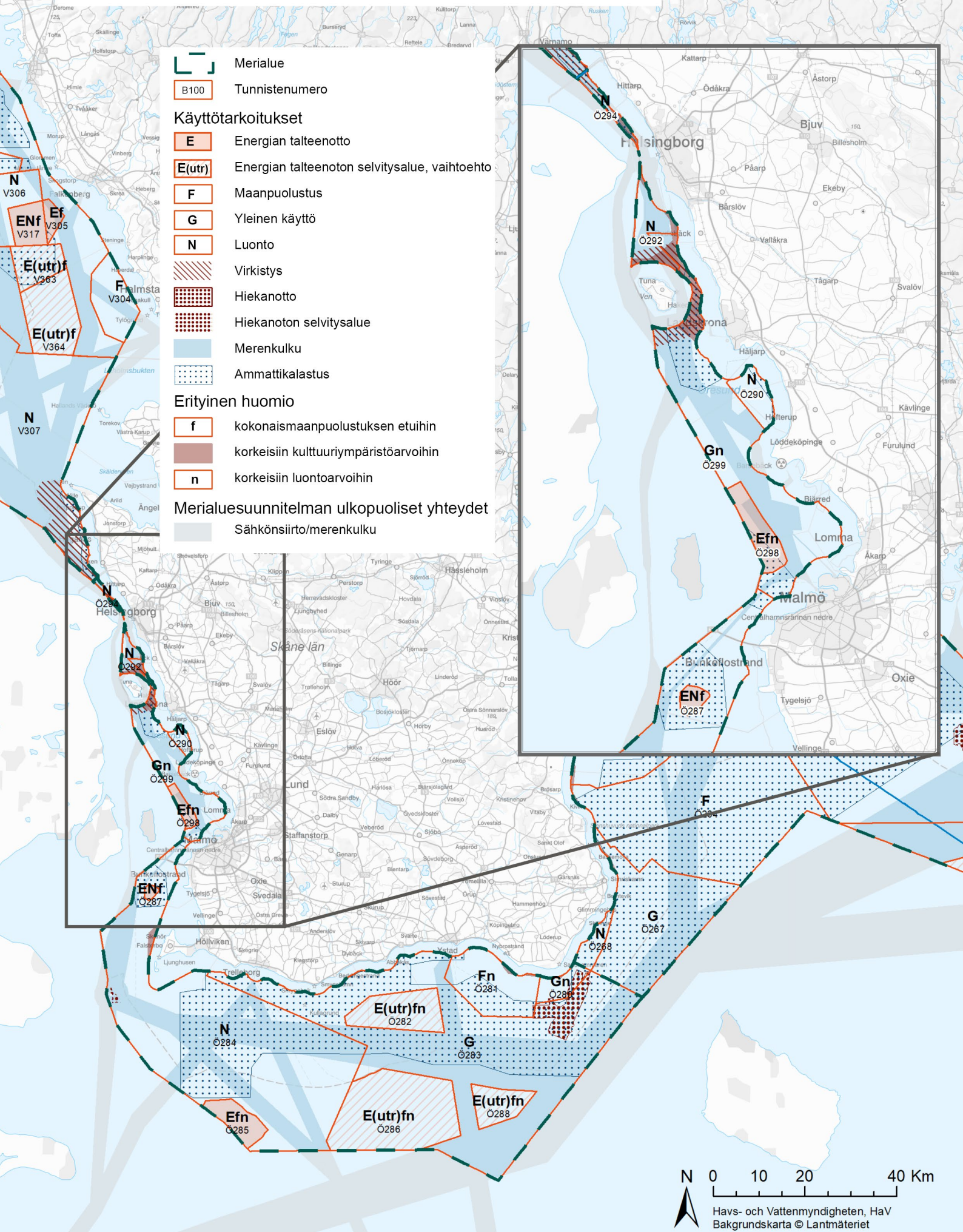
Merenkulku

Merialueen läpi kulkeville laivareiteille (Ö281, Ö283–Ö284, Ö292, Ö294, Ö298–Ö299) osoitetaan käyttötarkoitukseksi merenkulku. Itämeren vilkkain laivareitti kulkee Itämeren lounaisosan kautta reitti jakojärjestelmässä Ruotsin etelärannikolla Juutinraumasta Vellingen kunnassa sijaitsevan Falsterbon kautta tai Gedseristä Tanskan ja Saksan välillä Bornholmin salmelle. Meriliikenne jatkuu sekä Ruotsin että ulkomaiden satamiin. Juutinrauma on yksi harvoista suurille aluksille soveltuvista reiteistä Itämerelle. Asemakartassa näkyvät tärkeimmät laivaväylät, ei merenkulun kokonaisaluetarve. Laivaväylien yhteydessä tulee olla turvaetäisyys. Etäisyys mukautetaan paikallisiin olosuhteisiin riskinarvioinnin jälkeen.

Ammattikalastus

Ammattikalastus on laajalle ulottuvaa, minkä vuoksi merialuesuunnitelmassa osoitetaan käyttötarkoitukseksi ammattikalastus suuressa osassa merialuetta (Ö280–Ö281, Ö283–Ö284, Ö290, Ö294, Ö298–Ö299). Käyttö vastaa ammattikalastuksen kansallisen edun vaatimuksia. Turskan ammattikalastusta harjoitetaan enimmäkseen trooleilla avomerellä, mutta myös passiivisilla pyydyksillä lähempänä rannikkoa. Koko avomerialueella harjoitetaan sillin ja kilohailin pelagista ammattikalastusta. Muuta kalastusta passiivisilla pyydyksillä harjoitetaan vaihtelevassa määrin rannikolla. Juutinraumassa pohjatroulaus ei ole sallittua, mutta ammattikalastusta, muun muassa turskan pyyntiä, harjoitetaan passiivisilla pyydyksillä.

Kartta 10. Itämeren lounaisosan ja Juutinrauman merialueen asemakartta

Itämeren lounaisosaa ja Juutinraumaa koskeva aluetaulukko

Taulukko 8 Itämeren lounaisosaa ja Juutinraumaa koskeva aluetaulukko

Alue	Käyttötarkoitukset	Erityinen huomio	Etusija tai yhteensovittamisen erityinen mukauttaminen	Perustelut etusijalle
Ö280	Yleinen käyttö Hiekanotto Ammattikalastus	Korkeat luontoarvot: Lintualue. Riuttaympäristö.		
Ö281	Maanpuolustus Hiekanotto Ammattikalastus Merenkulku	Korkeat luontoarvot: Lintualue. Riuttaympäristö. Korkeat kulttuuriympäristöarvot		
Ö282	Energian talteenoton selvitysalue, vaihtoehto	Korkeat luontoarvot Kokonaismaanpuolustuksen edut	Energian talteenotto asetetaan etusijalle ammattikalastukseen nähden.	Ympäristökaaren 3 luvun 10 §:n mukaisesti tuulivoiman kansallisen edun vaatimukset asetetaan etusijalle ammattikalastuksen kansallisen edun vaatimuksiin nähden. Käyttötarkoituksia ei katsota voitavan sovittaa yhteen.
Ö283	Yleinen käyttö Ammattikalastus Merenkulku Hiekanotto		Ammattikalastus ja merenkulku asetetaan etusijalle energian talteenottoon nähden.	Ympäristökaaren 3 luvun 10 §:n mukaisesti ammattikalastuksen kansallisen edun vaatimukset asetetaan etusijalle tuulivoiman kansallisen edun vaatimuksiin ja olennaiseen yleiseen etuun nähden. Käyttötarkoituksia ei katsota voitavan sovittaa yhteen. Ympäristökaaren 3 luvun 10 §:n mukaisesti merenkulun kansallisen edun vaatimukset asetetaan etusijalle tuulivoiman olennaiseen yleiseen etuun nähden. Käyttötarkoituksia ei katsota voitavan sovittaa yhteen.
Ö284	Luonto Ammattikalastus Hiekanoton selvitysalue Merenkulku	Korkeat kulttuuriympäristöarvot	Hiekanotto mukautetaan luontoon esimerkiksi ajankohdan ja ottopaikan suhteen	Toiminta tai toimenpide, jolla voi olla merkittävä vaikutus ympäristökaaren 7 luvun 28 §:n mukaisesti suojeltuun alueeseen eli Natura 2000 -alueeseen, edellyttää aina erillistä lupamenettelyä.
Ö285	Energian talteenotto	Korkeat luontoarvot: Nisäkäsalue. Lintualue. Riuttaympäristö. Kokonaismaanpuolustuksen edut	Energian talteenotto mukautetaan luontoon ja maanpuolustukseen.	Toiminta tai toimenpide, jolla voi olla merkittävä vaikutus ympäristökaaren 7 luvun 28 §:n mukaisesti suojeltuun alueeseen eli Natura 2000 -alueeseen, edellyttää aina erillistä lupamenettelyä.
Ö286	Energian talteenoton selvitysalue, vaihtoehto	Korkeat luontoarvot: Lintualue. Kokonaismaanpuolustuksen edut	Maanpuolustukseen mukautettu energian talteenotto.	Energian talteenotto käyttötarkoituksena on mukautettava maanpuolustusetuun.

Alue	Käyttötarkoitukset	Erityinen huomio	Etusija tai yhteensovittamisen erityinen mukauttaminen	Perustelut etusijalle
Ö287	Energian talteenotto Luonto	Kokonaismaanpuolustuksen edut	Energian talteenotto asetetaan etusijalle ammattikalastukseen nähden.	Ympäristökaaren 3 luvun 10 §:n mukaisesti tuulivoiman kansallisen edun vaatimukset asetetaan etusijalle ammattikalastuksen kansallisen edun vaatimuksiin nähden. Käyttötarkoituksia ei katsota voitavan sovittaa yhteen. Alueella on tuulipuisto. Ammattikalastuksen tarpeisiin vastataan lähialueella.
Ö288	Energian talteenoton selvitysalue, vaihtoehto	Korkeat luontoarvot: Lintualue. Kokonaismaanpuolustuksen edut	Maanpuolustukseen mukautettu energian talteenotto.	Energian talteenotto käyttötarkoituksena on mukautettava maanpuolustusetuun.
Ö290	Luonto Ammattikalastus			
Ö292	Luonto Virkistys Merenkulku	Korkeat kulttuuriympäristöarvot		
Ö294	Luonto Virkistys Merenkulku Ammattikalastus Sähkönsiirto	Korkeat kulttuuriympäristöarvot		
Ö298	Energian talteenotto Ammattikalastus Merenkulku	Korkeat luontoarvot: Lintualue. Kokonaismaanpuolustuksen edut	Energian talteenoton olennainen yleinen etu mukautettuna merenkulkuun ja ammattikalastukseen	Tuulivoiman olennainen yleinen etu arvioidaan voitavan mukauttaa merenkulun ja ammattikalastuksen kanssa yhteensopivaksi.
Ö299	Yleinen käyttö Ammattikalastus Virkistys Merenkulku	Korkeat luontoarvot: Lintualue. Korkeat kulttuuriympäristöarvot		

